

SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme Ana Bilim Dalı

**SERMAYE ŞİRKETLERİNDE BİRLEŞME VE BÖLÜNME
İŞLEMLERİNİN 6102 SAYILI YENİ TÜRK TİCARET
KANUNU KAPSAMINDA İNCELENMESİ VE
MUHASEBELEŞTİRİLMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Nazife TOPAL

Sivas
Aralık 2019

SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme Ana Bilim Dalı

**SERMAYE ŞİRKETLERİNDE BİRLEŞME VE BÖLÜNME
İŞLEMLERİNİN 6102 SAYILI YENİ TÜRK TİCARET
KANUNU KAPSAMINDA İNCELENMESİ VE
MUHASEBELEŞTİRİLMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Nazife TOPAL

Tez Danışmanı
Dr. Öğr. Üyesi Yakup ÜLKER

Sivas
Aralık 2019

KABUL VE ONAY

Üniversite: : Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ana Bilim Dalı : İşletme Ana Bilim Dalı
Tezin Başlığı : Sermaye Şirketlerinde Birleşme ve Bölünme İşlemlerinin
6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu Kapsamında
İncelenmesi ve Muhasebeleştirilmesi
Savunma Tarihi : 25/11/2019
Danışmanı : Dr.Öğr.Üyesi Yakup ÜLKER

Unvanı - Adı Soyadı

İmza

Jüri Başkanı : Dr.Öğr.Üyesi Yakup ÜLKER

Üye : Dr.Öğr.Üyesi Mustafa GÜL

Üye : Dr.Öğr.Üyesi Seval ELDEN ÜRGÜP

Oy Birliği

Oy Çokluğu

Nazife TOPAL tarafından hazırlanan Sermaye Şirketlerinde Birleşme ve Bölünme İşlemlerinin 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu Kapsamında İncelenmesi ve Muhasebeleştirilmesi başlıklı tez, kabul edilmiştir./..../.....

Prof. Dr. Ahmet ŞENGÖNÜL
Enstitü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırladığım bu Yüksek Lisans tezinin bizzat tarafımdan ve kendi sözcüklerimle yazılmış orijinal bir çalışma olduğunu ve bu tezde;

- 1- Çeşitli yazarların çalışmalarından faydalandığımda bu çalışmaların ilgili bölümlerini doğru ve net biçimde göstererek yazarlara açık biçimde atıfta bulunduğumu;
- 2- Yazdığım metinlerin tamamı ya da sadece bir kısmı, daha önce herhangi bir yerde yayımlanmışsa bunu da açıkça ifade ederek gösterdiğimi;
- 3- Başkalarına ait alıntılanan tüm verileri (tablo, grafik, şekil vb. de dâhil olmak üzere) atıflarla belirttiğimi;
- 4- Başka yazarların kendi kelimeleriyle alıntıladığım metinlerini, tırnak içerisinde veya farklı dizerek verdiğim yine başka yazarlara ait olup fakat kendi sözcüklerimle ifade ettiğim hususları da istisnasız olarak kaynak göstererek belirttiğimi,

beyan ve bu etik ilkeleri ihlal etmiş olmam halinde bütün sonuçlarına katlanacağımı kabul ederim.

18/12/2019

Nazife TOPAL

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
KISALTMALAR	vii
TABLolar DİZİNİ	ix
ÖZET	xi
ABSTRACT	xiii
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	3
1. ŞİRKETLER İLE İLGİLİ TEMEL BİLGİLER	3
1.1. Şirketin Tanımı ve Özellikleri.....	3
1.2. Şirketleşmenin Amaçları.....	4
1.3. Şirketlerin Sınıflandırılması.....	4
1.3.1. Borçlar Kanunu'na Tabi Şirketler.....	4
1.3.1.1. Adi Ortaklık.....	4
1.3.2. Türk Ticaret Kanunu'na Tabi Şirketler.....	6
1.3.2.1. Şahıs Şirketleri.....	6
1.3.2.1.1. Kollektif Şirket.....	7
1.3.2.1.2. Adi Komandit Şirket.....	8
1.3.2.2. Sermaye Şirketleri.....	10
1.3.2.2.1. Anonim Şirket.....	10
1.3.2.2.2. Limited Şirket.....	12
1.3.2.2.3. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket.....	14
1.3.2.2.4. Kooperatifler.....	14
1.4. Birleşme Kavramı.....	16

1.4.1. Şirketlerin Birleşme Sebepleri.....	17
1.4.1.1. Rekabetin Azaltılması.....	18
1.4.1.2. Vergisel ve Finansal Avantajlardan Faydalanma.....	19
1.4.1.3. Ölçek Ekonomilerinden Faydalanma.....	19
1.4.1.4. İyi Bir Yönetime Sahip Olma.....	20
1.4.1.5. Teknik Sebepler.....	20
1.4.1.6. Psikolojik Sebepler.....	20
1.4.2. İşletme Birleşmelerinin Sınıflandırılması	21
1.4.2.1. Ekonomik Faaliyet Alanlarına Göre Birleşmeler	21
1.4.2.1.1. Yatay Birleşme (Horizontal Mergers).....	21
1.4.2.1.2. Dikey Birleşme (Vertical Mergers).....	22
1.4.2.1.3. Karma (Dairesel) Birleşmeler	23
1.4.2.2. Hukuki Yapılarına Göre Birleşmeler	23
1.4.2.2.1. Biçimsel Birleşmeler	24
1.4.2.2.2. Biçimsel Olmayan Birleşmeler	26
1.4.2.3. Türk Ticaret Kanunu Açısından Şirket Birleşmeleri	27
1.4.2.3.1. Yeni Kuruluş Yoluyla Birleşme	27
1.4.2.3.2. Devralma Yoluyla Birleşme	27
1.5. Bölünme Kavramı	27
1.5.1. Bölünmenin Tanımı	27
1.5.2. Bölünme Sebepleri.....	28
1.5.2.1. Mali Sebepler.....	28
1.5.2.2. Teknik Sebep	29
1.5.2.3. İktisadi Sebep	29
1.5.3. Bölünme Türleri	29
1.5.3.1. Bölünme Usulüne Göre Bölünme Türleri	29

1.5.3.1.1. Devralma Şeklinde Bölünme	29
1.5.3.1.2. Yeni Kuruluş Şeklinde Bölünme.....	30
1.5.3.1.3. Karma Bölünme Modeli	30
1.5.3.2. Bölünen Ortaklığın Ortaklarına Dağıtılan Hisse Oranına Göre Bölünme Türleri	30
1.5.3.2.1.Eşdeğer Bölünme (Simetrik Bölünme).....	30
1.5.3.2.2.Eşdeğer Olmayan Bölünme (Asimetrik Bölünme).....	30
1.5.3.3. Mal Varlığı Devri Kriterine Göre Bölünmeler	31
1.5.3.3.1.Tam Bölünme.....	31
1.5.3.3.2. Kısmi Bölünme	31
İKİNCİ BÖLÜM.....	33
2. YENİ TÜRK TİCARET KANUNU KAPSAMINDA BİRLEŞME VE BÖLÜNME İŞLEMLERİ.....	33
2.1. Birleşme	34
2.1.1. Birleşmenin Tanımı.....	34
2.1.2. Geçerli Birleşmeler	35
2.1.3. Tasfiye Halindeki Bir Şirketin Birleşmeye Katılması.....	36
2.1.4. Sermayenin Kaybı ve Borca Batıklık Halinde Birleşmeye Katılma.....	37
2.1.5. Ortaklık Payları ve Hakları.....	38
2.1.5.1. Ortaklık payları ve Haklarının Korunması.....	38
2.1.5.2 Ayrılma Akçesi.....	39
2.1.6. Sermaye Artırımı, Yeni Kuruluş ve Ara Bilanço.....	40
2.1.6.1. Sermaye Artırımı	40
2.1.6.2. Yeni Kuruluş.....	41
2.1.6.3. Ara Bilanço	41
2.1.7. Birleşme Sözleşmesi ve Birleşme Raporu.....	42

2.1.7.1. Birleşme Sözleşmesi	42
2.1.7.2. Birleşme Raporu.....	44
2.1.8. İnceleme Hakkı ve Mal Varlığında Değişiklikler.....	45
2.1.8.1. İnceleme Hakkı.....	45
2.1.8.2. Mal Varlığındaki Değişiklikler	47
2.1.9. Birleşme Kararı.....	48
2.1.10. Birleşmenin Tescili ve İlanı	50
2.1.11. Birleşmenin Hukuki Sonuçları	52
2.1.12. Kolaylaştırılmış Şirket Birleşmeleri	53
2.1.12.1. Uygulama Alanı	53
2.1.12.2. Sağlanan Kolaylıklar.....	54
2.1.12.3. Şirket Alacaklıların Korunması ve Çalışanların Korunması.....	55
2.1.12.3.1 Şirket Alacaklarının Teminat Altına Alınması	55
2.1.12.3.2. Ortakların Kişisel Sorumlulukları.....	56
2.1.12.3.3. İş İlişkilerinin Geçmesi	57
2.1.12.3.4. Birleşmenin İptali.....	58
2.1.13. Yeni Kuruluş Şeklinde Birleşme İşlemine İlişkin Örnek (Vergili Birleşme).....	60
2.1.13.1. Birleşme Süreci	60
2.1.13.2. Yeni Kuruluş Şeklinde Birleşme (Vergili Birleşme) Örneğine İlişkin Mali Tablolar ve Muhasebe Kayıtları.....	61
2.2. Bölünme	73
2.2.1. Bölünme Tanımı ve Geçerli Bölünmeler	74
2.2.2. Şirket Paylarının ve Haklarının Korunması	75
2.2.2.1. Oranların Korunduğu (Simetrik) Bölünme.....	76
2.2.2.2. Oranların Korunmadığı (Asimetrik) Bölünme.....	77

2.2.3. Bölünmenin Uygulanmasına İlişkin Hükümler	78
2.2.3.1. Sermayenin Azaltılması	78
2.2.3.2. Sermaye Artırımı	79
2.2.3.3. Yeni Kuruluş.....	79
2.2.4. Bölünme İşleminde Ara Bilanço.....	79
2.2.5. Bölünme Belgelerini İnceleme Hakkı.....	80
2.2.5.1. Bölünme Sözleşmesi ve Bölünme Planı	80
2.2.5.1.1. Genel Olarak	80
2.2.5.1.2. Bölünme Sözleşmesinin ve Bölünme Planının İçeriği	80
2.2.5.2. Bölünme Dışında Kalan Mal Varlığı	81
2.2.5.3. Bölünme Raporu ve İçeriği.....	82
2.2.5.4. İnceleme Hakkı.....	83
2.2.5.5. Mal Varlığındaki Değişikliklere İlişkin Bilgiler	83
2.2.6. Bölünme Kararı.....	84
2.2.7. Şirket Alacaklılarına Çağrı ve Alacakların Teminat Altına Alınması	85
2.2.8.1. Bölünmeye katılan şirketlerin ikinci derecede sorumluluğu	86
2.2.8.2. Ortakların Kişisel Sorumlulukları	86
2.2.9. İş İlişkilerinin Geçmesi	87
2.2.10. Ticaret Siciline Tescil ve Geçerlilik	88
2.2.11. Bölünmenin İptali ve Eksikliklerinin Sonuçları	89
2.2.12. Kısmi Bölünmeye İlişkin Örnek (Yavru Şirket Kurma)	89
2.2.12.1. Kısmi Bölünme Süreci.....	89
2.2.12.2. Kısmi Bölünmeye İlişkin Mali Tablolar ve Muhasebe Kayıtları.....	91
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	99
3. BİRLEŞME UYGULAMASI VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ.....	99
3.1. Literatür İncelemesi.....	99

3.2. Uygulamanın Konusu.....	101
3.3. Uygulamanın Amacı	101
3.4. Uygulamanın Sınırlılıkları.....	101
3.5. Uygulamanın Önemi	102
3.6. Birleşme ve Devir Durumunda Tescil İçin Gerekli Belgeler	102
3.7. Birleşme Oranının Tespiti	104
3.8. Uygulama Örneği.....	106
3.8.1. Devir Hükümünde Birleşmeye İlişkin Örnek Uygulama.....	106
3.8.1.1. Birleşme Süreci	106
3.8.1.2. Devir Hükümünde Birleşmeye İlişkin Mali Tablolar ve Muhasebe Kayıtları	107
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	135
KAYNAKÇA.....	139
EKLER	145
Ek 1. Birleşmeye İlişkin Yönetim Kurulu Kararları.....	145
Ek 2. Birleşme Sözleşmesinin Hazırlanması.....	147
Ek 3. Birleşme Raporunun Hazırlanmayacağına ve İnceleme Hakkının Kullanılmayacağına İlişkin Karar	149
Ek 4. Birleşme Kararının Onaya Sunulması	150
Ek 5. Şirket Alacaklılarına Çağrı İlanında Bulunulması.....	152
Ek 6. Alacakların Teminat Altına Alınması.....	153
ÖZGEÇMİŞ.....	155

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AET	: Avrupa Ekonomik İşbirliği
A.Ş.	: Anonim Şirket
BK	: Borçlar Kanunu
BSTS	: Bilim ve Sanat Terimleri Sözlüğü
KVK	: Kurumlar Vergisi Kanunu
SMMM	: Serbest Muhasebeci Mali Müşavir
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TCC	: Turkish Commercial Code
TL	: Türk Lirası
TSY	: Ticaret Sicil Yönetmeliği
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
TTSG	: Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi
YMMM	: Yeminli Mali Müşavir

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Sermaye Şirketleri İle Şahıs Şirketlerinin Karşılaştırılması	15
Tablo 2. 6762 Sayılı TTK İle 6102 Sayılı TTK'nın Karşılaştırılması	59

ÖZET

Son yıllarda ÷lkemize yapılan yabancı yatırımların sayısında ciddi artışlar gözlemlenmektedir. Bu durumun sonucu olarak karşımıza gerek ulusal gerekse uluslararası düzeyde yeniden yapılanma faaliyetlerinde yaşanan artışlar çıkmaktadır. Şirket yeniden yapılanma faaliyetlerinde yaşanan artışlar şüphesiz ki mevzuatımızda yer alan hükümlerin daha geniş ve kapsamlı şekilde düzenlemeleri ihtiyacını da beraberinde getirmiştir. Bu ihtiyaç doğrultusunda AB, Almanya ve İsviçre hukukunda yaşanan gelişmeler ışığında 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu yeniden düzenlenerek 6102 Sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu hazırlanmıştır.

Batı hukuk düzenlemeleri de dikkate alınarak hazırlanan yeni kanun ile beraber birleşme işlemlerini kolaylaştıran birçok yeni düzenleme mevzuatımıza girmiştir. Bahsi geçen yeni düzenlemeler; şahıs şirketlerinin de birleşebilmesi, tasfiye halindeki ve borca batık bir şirketin birleşmeye taraf olabilmesi, türler arası birleşme serbestisi, ayrılma akçesi gibi düzenlemeler sermaye şirketlerinin kolaylaştırılmış şekilde birleşmeleri için getirilen düzenlemelerdendir. Ayrıca yeni kanun ile beraber bölünme işlemleri de ticaret kanunu kapsamında ilk kez değerlendirilmiştir.

Çalışma ile birleşme ve bölünme işlemlerinin TTK açısından son mevzuat değişiklikleri kapsamında incelenmesi ve birleşme ve bölünme işlemlerinin uygulamalı örnekler yardımıyla açıklanarak teorik bilgilerin ve sürecin daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunulması amaçlanmıştır. Bu çalışma sermaye şirketlerinde birleşme ve bölünme işlemlerinin Türk Ticaret Kanunu açısından incelenerek muhasebeleştirilmesiyle sınırlıdır.

6102 Sayılı TTK ile 6762 sayılı TTK' daki eksiklikler ve aksaklıklar giderilmeye çalışılmıştır. Ancak şahıs şirketlerinin sermaye şirketleri ve kooperatifler ile birleşmesi durumunda sadece devrolan şirket sıfatı ile bu birleşmeye taraf olabilmesi ve şahıs şirketlerinin bölünememesi gibi durumlar birleşme ve bölünme işlemlerinden beklenen faydanın sağlanması noktasında engel oluşturmaktadır. Bu durumun çözüme kavuşturulması için gerekli düzenlemelerin yapılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sermaye Şirketleri, Birleşme, Bölünme, Türk Ticaret Kanunu

ABSTRACT

In recent years, significant increases have been observed in the number of foreign investments made in our country. As a result of this situation, there are increases in restructuring activities both at national and international level. Increases in the Company's restructuring activities have undoubtedly brought the need for a more comprehensive and comprehensive regulation of the provisions in our legislation. In line with this need, in the light of the developments in EU, Germany and Swiss law, the Turkish Commercial Code No. 6762 was reorganized and the new Turkish Commercial Code No. 6102 was prepared.

With the new law prepared taking into consideration the Western law regulations, many new regulations that facilitate the merger transactions have entered into our legislation. The said new regulations; arrangements such as the merger of individual companies, the liquidation of a company that is indebted to a merger, the freedom of inter-species merger, and the separation fund are among the arrangements introduced for facilitating the merger of capital companies. In addition, the new law and division transactions were evaluated for the first time under the commercial law for the first time.

The aim of the study is to examine merger and division transactions within the scope of the latest legislative amendments in terms of TCC and to explain the merger and division transactions with the help of practical examples and to contribute to a better understanding of theoretical knowledge and process. This study is limited to the examination and accounting of merging and demerging transactions in capital companies in terms of Turkish Commercial Law.

With the Turkish Commercial Code no. 6102, the deficiencies and shortcomings in the Turkish Commercial Code no. However, in case of merger of individual companies with capital companies and cooperatives, the fact that they can become a party to this merger as a transferred company and the fact that individual companies cannot be divided constitutes an obstacle to the expected benefit from merger and division transactions. In order to solve this situation, it is necessary to make the necessary arrangements.

Key Words: Capital Companies, Merging, Demerging, Turkish Commercial
Law

GİRİŞ

Yirminci yılın sonlarına doğru etkisini artırmaya başlayan küreselleşme olgusu ile beraber şirketlerde verimliliğinin ve kârlılığının artırılması daha da önemli hale gelmiştir. Ekonomik hayatın temel taşlarından olan işletmeler açısından artan rekabet koşulları karşısında ayakta kalabilmek için ulusal düzeyde olduğu kadar uluslararası düzeyde de yeniden yapılanma faaliyetleri giderek hız kazanmıştır.

Ticarette sınırların kalktığı günümüz ekonomik ilişkilerinde yeniliklere ve verimli pazarlara ulaşabilmek sermaye, yatırım ve insan kaynağına olan ihtiyacı artırmıştır. Günümüzde şirketlerin bu amaçlara ulaşmak için kullandıkları araçların başında birleşme işlemi gelmektedir.

Dünyada hem ulusal hem de uluslararası düzeyde şirket birleşme ve devralmaları 2000 yılına kadar toplamda 2,8 trilyon dolar değerinde gerçekleşmiş ve bu rakamın 1,2 trilyon dolarlık kısmını Avrupa ekonomisi oluşturmaktadır.

Günümüzde ise birleşme ve satın alma faaliyetleri hız kesmemiştir. Örneğin, Thomson Reuters verilerine göre küresel birleşme ve satın almalar 2018' de yıllık bazda 2 trilyon dolar gerçekleşerek rekor seviyeye ulaşmıştır. Bu durum yaşanmasında ABD' deki vergi reformu ve Avrupa ekonomilerinde hızlı büyümenin yaşanması etkili olmuştur (www. dünya.com).

Ülkemize gelecek olursak birleşme ve satın alma işlem sayısı 2018'de 191 olarak gerçekleşirken işlem hacmi ise 12 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. İşbu rakamlar bir önceki yıl rakamlarına göre işlem sayısına oranla yaklaşık %48 artış gösterirken işlem hacmi bakımından yaklaşık %62'lik artış göstermiştir (EY Birleşme ve Satın Alma İşlemleri 2018 Raporu).

Birleşerek kâr maksimizasyonuna ulaşmayı pazar payını artırmayı ve ölçek ekonomilerinden faydalanmayı hedefleyen işletmelerin istedikleri hedeflere arzu ettikleri şekilde ulaşmaları her zaman mümkün olmamaktadır. Bu durumda da hantal yapılarından uzaklaşmak, maliyetlerini düşürmek, üretimde ve yönetimde uzmanlaşmak isteyen işletmeler bölünme işlemine yönelmektedirler (Yeğin 2018: 1).

Birleşme bölünme gibi yeniden yapılanma işlemleri ekonomik ve hukuki olarak farklı alanları kapsayan çok yönlü işlemlerdir. Türk hukukunda; Türk Ticaret Kanunu, Sermaye Piyasası Kanunu, Bankalar Kanunu, Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanun ve vergi kanunlarında birleşme, tam ve kısmi bölünme işlemleriyle ilgili özel ve ayrıntılı düzenlemeler yer almaktadır.

Çalışma konumuzu şirketlerin yeniden yapılanma modellerinden olan birleşme ve bölünme işlemlerinin Türk Ticaret Kanunu içerisindeki yeri oluşturmaktadır. İlgili kanun hükümleri son değişiklikler kapsamında ayrıntılı bir şekilde incelenecektir.

Çalışmamız üç bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın ilk bölümünde birleşme ve bölünme ile ilgili kavramsal bilgilere yer verilecek olup, şirketleri birleşme ve bölünmeye iten başlıca sebepler, birleşme ve bölünme türlerinden de bu bölümde bahsedilecektir.

İkinci bölümde; birleşme ve bölünme işlemlerinin 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'nda yer alan madde hükümleri üzerinde durulacak ve bu hükümlerin eski 6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile karşılaştırılması yapılacaktır. Birleşme ve bölünme işlemlerine ait örnekler verilecektir.

Üçüncü bölümde ise; birleşme sürecine yönelik uygulamaya yer verilecektir. Birleşme işleminin işleyişi, muhasebeleştirilmesi ve finansal tablolara yansıtılması uygulama ile anlatılmaya çalışılacaktır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ŞİRKETLER İLE İLGİLİ TEMEL BİLGİLER

Çalışmamızın bu bölümünde şirketin tanımı ve özellikleri, şirketleşmenin amaçları, şirketlerin sınıflandırılması, birleşme tanımı, birleşme sebepleri ve türleri ile bölünme tanımı, bölünme sebepleri ve türlerinden ayrı ayrı bahsedilecektir.

1.1. Şirketin Tanımı ve Özellikleri

Ekonomik faaliyetlerin hızla gelişim göstermesi ve nüfus artışı neticesinde doğal olarak insan ihtiyaçlarında artış sonucunu beraberinde getirmiştir. Bu durum ise ekonomik ve mali imkânların birleştirilerek şirketlerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Türk Dil Kurumu'nun tanımına göre ortaklık anlamına gelen şirket kavramının literatürdeki tanımı şöyledir.

Belirli ekonomik amaçlara ulaşmak için bireylerin bir sözleşme çerçevesinde emek ve sermayelerini bir araya getirerek maddi olanaklarını artırmak ve riskleri paylaşarak avantaj sağlamak amacıyla kurmuş oldukları ekonomik birimlere şirket denir(Ünal 2015: 15).

Bir başka tanıma göre ise toplum içindeki insanların çeşitli sebeplerle tek başlarına yapamayacakları iş ve faaliyetleri gerçekleştirip bu iş ve faaliyetlerden kâr sağlamak amacıyla sermaye ve emeklerini birleştirerek oluşturdukları kurumlara şirket adı verilmektedir (Haftacı 2010: 46).

Tanımların ışığında şirketin özellikleri şu şekilde sıralanabilir (Haftacı 2010: 47; Ünal 2015: 15):

- Gerçekleştirilmek istenen ortak bir amaç olmalıdır.
- Ortaklar arasında bir sözleşme yapılmalıdır.
- Ortaklar para, mal veya emeklerini belirlenen amaca ulaşabilmek için sermaye olarak koymalıdır.
- Ortak sayısı bir ya da birden fazla olmalıdır.

1.2. Şirketleşmenin Amaçları

Şirketlerin başlıca amacı faaliyetlerinin devamı açısından önem arz eden kâr elde etmektir. Kâr elde etme amacının yanı sıra şirketleşmenin amaçlarını şu şekilde sıralayabilmek mümkündür (Savcı 2013: 2-6):

- Şirketin devamlılığını sağlamak ve büyümek,
- Şirketin piyasa değerini ve ortakların mal varlığını artırmak,
- Mal ve hizmet üretimini daha kolay gerçekleştirmek,
- Ödeme sıkıntısı yaşamamak ve iflasa uğrama riskini en aza indirmek,
- Rekabet gücünü artırmak,
- Pazar payını artırmak,
- Maliyetleri azaltmak,
- Vergi ve diğer avantajlardan faydalanmak,
- Sermayeyi taban yayabilmek ve kolayca kaynak bulabilmek,
- Pazarda marka ve kalite imajı yaratmak,
- Tüketici isteklerini karşılayabilmek.

1.3. Şirketlerin Sınıflandırılması

Ülkemizde şirketler tabi oldukları kanunlar açısından adi ortaklık ve ticari şirket olmak üzere iki grupta toplanmaktadır. Adi ortaklıklar Borçlar Kanunu, ticari şirketler ise Türk Ticaret Kanunu hükümlerine tabidir.

1.3.1. Borçlar Kanunu'na Tabi Şirketler

Bu başlık içerisinde Borçlar Kanunu hükümlerine tabi olan adi ortaklık incelenecektir.

1.3.1.1. Adi Ortaklık

Adi ortaklık sözleşmesi birden fazla kişinin emeklerini ve mal varlıklarını ortak bir amacı gerçekleştirmek için birleştirmeyi kabul ettikleri bir sözleşmedir. Bir

ortaklık, kanunla düzenlenmiş ortaklıkların ayırt edici özelliklerini taşıyorsa, adi ortaklık sayılır (BK md. 620). 6102 sayılı TTK hükümlerine göre şirket kurulabilmesi için tek taraflı sözleşme ilişkisi kabul edilirken; Borçlar Kanunu hükümlerine göre şirket kurulabilmesi için şirket sözleşmesinin en az iki kişi ile yapılması şartı aranmaktadır. Borçlar Kanunu'nda adi ortaklık sözleşmeleri için herhangi bir şekil şartı aranmazken, TTK şirket sözleşmelerinin yazılı şekilde yapılması gerekliliğini vurgulamaktadır. Borçlar Kanunu'nda adi ortaklıklar için sermaye sınırlaması bulunmamaktadır ancak TTK 'da şirketlerin türüne göre asgari sermaye sınırları belirlenmiştir. Bu ve benzer birçok sebepten dolayı Borçlar Kanunu'nda bahsi geçen "adi ortaklık" ile TTK 'da bahsedilen "şirket" kavramları birbirinden ayrılmaktadır. Bu sebeple şirket kelimesinin adi ortaklık için kullanılması uygun olmayacaktır. BK ile TTK hükümlerine göre gerçek kişilerden oluşan adi ortaklık ve tüzel kişilerden oluşan adi ortaklık olmak üzere iki tür ortaklıktan bahsetmek mümkün olacaktır. Gerçek kişilerden oluşan adi ortaklık iki veya daha fazla gerçek kişinin ortak bir amaca ulaşmak için mal varlıklarını ve emeklerini birleştirdikleri bir ortaklık yapısı iken; tüzel kişilerden oluşan adi ortaklık ise bir veya birden fazla tüzel kişinin ortak bir amaç için mal varlıklarını ve emeklerini birleştirdikleri ortaklık yapısıdır. 6102 Sayılı TTK kapsamında tüzel kişilerden oluşan adi ortaklık yine aynı kanun tarafından ticari şirket olarak sınıflandırılan şirketlerin oluşturabilecekleri bir ortaklık çeşididir (Özsungur 2017: 45- 47).

Adi ortaklığın özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz (Savcı 2013: 21-22):

- Adi ortaklık sözleşmesi herhangi bir şekil şartına tabi değildir,
- Adi ortaklığın tüzel kişiliği yoktur. Bu sebeple adi ortaklıkların tüm işlemleri ortaklar tarafından gerçekleştirilir,
- Ortaklar taahhütte bulunacakları sermaye türünü ve payını serbestçe belirleyebilirler. Ortaklık sözleşmesinde sermaye miktarı konusunda herhangi bir belirleme yapılmamışsa ortakların eşit olarak katıldıkları varsayılır,
- Sözleşmede aksi kararlaştırılmadığı yönetim hakkı tüm ortaklara aittir,
- Adi ortaklıklarda denetim yetkisi tüm ortaklara tanınmıştır. Bu yetki

kapsamında her ortağın şirket defter ve belgelerini inceleme, şirket işleri hakkında bilgi alma, şirketin mali durumu hakkında bilgi alma hakkı vardır,

- Adi ortaklığın ortaklarının her birinin rekabet yasağı ve özen gösterme yükümlülüğü vardır.

Adi ortaklığın sona erme sebepleri aşağıdaki şekildedir (Çaldağ 2009: 30):

- Adi ortaklık kurulurken hedeflenen amaca gerçekleşmemesi veya bu amacın gerçekleşmesinin imkânsız hale gelmesi,
- Ortaklardan birinin ölümü ya da iflası,
- Ortakların tamamının isteği
- Sözleşmede kararlaştırılan sürenin sona ermesi,
- Mahkeme kararı.

1.3.2. Türk Ticaret Kanunu'na Tabi Şirketler

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu 124. madde de ticari şirketler şahıs şirketi ve sermaye şirketi olarak sınıflandırılmıştır.

Şahıs Şirketleri:

- Kollektif şirket
- Komandit şirket

Sermaye Şirketleri:

- Anonim şirket
- Limited şirket
- Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket olarak sayılmıştır.

1.3.2.1. Şahıs Şirketleri

Sermaye unsurundan çok kişi unsurunun ön planda olduğu şahıs şirketleri TTK hükümlerine göre kurulurlar. Kişi unsurunun önemli olmasından dolayı şahıs şirketi kurmayı düşünen kişiler birbirini tanıyan ve birbirine güvenen kişilerdir (Ünal 2015:

17).

Şahıs şirketlerinde, şirket sermayesinin yanında şirket ortaklarının kişisel mal varlıkları ve ticari itibarları da oldukça önemlidir. Kollektif şirket ve komandit şirket olmak üzere iki tür şahıs şirketi mevcuttur.

1.3.2.1.1. Kollektif Şirket

Türk Ticaret Kanunu'nun 211. maddesine göre kollektif şirket " Ticari bir işletmeyi ticaret unvanı altında işletmek amacıyla gerçek kişiler arasında kurulan ve ortaklarından hiçbirinin sorumluluğu şirket alacaklılarına karşı sınırlandırılmamış olan şirket " şeklinde tanımlanmıştır.

Kollektif şirketlerde en çok ne kadar ortak olacakları konusunda sınırlama getirilmemiştir. Kollektif şirket ortakları şirket borçlarından dolayı zincirleme ve sınırsız sorumludurlar. Kollektif şirket sözleşmesi yazılı şekilde yapılmak zorundadır. Kollektif şirketler ayrı bir kişiliğe sahip olmalarına rağmen şirket tüzel kişiliği olarak ne gelir vergisi ne de kurumlar vergisi mükellefidirler. Ortakların her biri gelir vergisi mükellefidirler (Kışalı 2012: 4-6).

Kollektif şirket sözleşmesinde yer alması gereken zorunlu bilgiler şunlardır (TTK md.213):

- Ortakların isim ve soy isimleri ile ikametgâhları ve uyrukları,
- Şirketin türü,
- Şirketin ticaret unvanı ve merkezi,
- Önemli noktaları belirtilmiş ve tanımlanmış bir şekilde şirketin işletme konusu
- Ortakların her birinin sermaye olarak koymayı taahhüt ettiği para miktarı; para dışında konulan sermayenin değeri ve bu değer nasıl tespit edildiği; sermaye olarak kişisel emek konulmuşsa bu emeğin mahiyeti, içeriği ve değeri,
- Şirketi temsil etmekle yetkilendirilmiş kişilerin ad ve soyadları, bu kişilerin temsil yetkisinin sınırları.

Kollektif şirket, tescil ile tüzel kişilik kazanır. Şirket sözleşmesi noter tarafından onaylandıktan sonra on beş gün içerisinde şirket merkezinin bulunduğu yer Ticaret Sicil Müdürlüğü'ne tescil ettirilir.

Kollektif şirketin ortak sayısı en az ikidir ve ortak sayısı için azami bir sınır belirtilmemiştir. Şirket ortaklarının gerçek kişi olması gerekmektedir. Tüzel kişiler kollektif şirkette pay sahibi olamaz.

Kollektif şirketin ticaret unvanında ortaklardan en az birinin adı ve soyadı ile şirket türünü belirten ibareler yer alır(Soydan, Ildır 2000: 30).

Kollektif şirketin yönetimi ortaklar tarafından yapılır. Ortakların kararı ile yönetim yetkisi tek bir ortağa bırakılabilir. Bu durumda kendisine yetki verilen ortağın yönetim hakkı ve yetkisi herhangi bir sebep olmaksızın sınırlandırılmaz (Savcı 2013: 40).

Kollektif şirketin sona erme sebepleri genel olarak TTK madde 243' de aşağıdaki şekilde sıralanmıştır:

- Konkordato ile sonuçlanmış olsa bile şirketin iflası,
- Şirket sermayesinin tamamının veya üçte ikisinin kaybedilmesine rağmen, sermayenin tamamlanmasına veya geri kalan sermaye ile yetinmeye karar verilmemiş olması,
- Şirketin diğer bir şirket ile birleşmesi,
- Kanunda belirtilen süre içinde ya da sonrasında tescil ve ilan yapılmamışsa, aradan ne kadar süre geçmiş olursa olsun, ortaklardan herhangi birinin istemi üzerine ve bu ortağın noter aracılığıyla diğer ortaklara uygun bir süreyi içeren ihtar göndermiş olması şartıyla mahkemece feshe karar verilmesi,
- Şirket ortaklarından birinin iflası.

1.3.2.1.2. Adi Komandit Şirket

Türk Ticaret Kanununa göre: ticari bir işletmeyi bir ticaret unvanı altında işletmek amacıyla kurulan, şirket alacaklılarına karşı ortaklardan bir veya birkaçının sınırsız sorumlu olduğu ve diğer ortak veya ortakların belirli bir sermaye ile sorumlu

olduğu şirket türüdür (TTK md.304).

Komandit şirketlerde komandite ortak ve komanditer ortak olmak üzere ikitür ortak bulunmaktadır. Bunlardan komandite ortağın sınırsız sorumluluğu varken, komanditer ortağın sorumluluğu taahhüt etmiş olduğu sermaye ile sınırlandırılmıştır.

Komandite ortak gerçek kişi olmalıdır. Komandite ortaklardan en az birinin adı ve soyadı ticaret unvanında yer almalıdır. Kişisel emeğini ve ticari itibarını sermaye olarak koyabilir. Komanditer ortak ise gerçek ya da tüzel kişi olabilir. Kişisel emeğini ve ticari itibarını sermaye olarak koyamaz. Şirket alacaklılarına karşı koymuş olduğu sermaye kadar sorumluluğu vardır (Güçlü 2008: 57).

Eğer komanditer ortağın adı şirketin ticaret unvanında yer alırsa üçüncü kişilere karşı komandite ortak gibi sınırsız sorumlu olur (TTK md.320).

Komandit şirket sözleşmesinde aşağıdakiler yazılmalıdır (Sağlam, Şenel 2011: 55):

- Komandite ve komanditer ortakların ad ve soyadları, ikametgâhları ve vatandaşlıkları,
- Şirketin komandit olduğu,
- Şirketin ticaret unvanı ve merkezi,
- Komandite ve komanditer ortakların sermaye olarak taahhüt ettiği para miktarı, gayri nakdi sermayenin değeri ve bu değerin nasıl takdir edildiği, eğer komandite ortak emeğini sermaye olarak koyacaksa bu emeğin kapsamı ve şekli,
- Şirketi temsil için yetkilendirilmiş olan kişilerin ad ve soyadları ve bu kişilerin tek başına mı yoksa birlikte mi imzaya yetkili oldukları.

Adi komandit şirketin ortak sayısında TTK 'da herhangi bir sınırlandırma yapılmamıştır. Ancak en az iki ortak olmalıdır, ortaklardan biri komandite, diğeri komanditer ortak olmalıdır.

Adi komandit şirkette yönetim ve temsil yetkisi komandite ortağa verilmiştir. Komanditer ortağın temsil yetkisi ve yönetim hakkı bulunmamaktadır. Ancak komanditer ortak şirket ana sözleşmesinde aksine bir hüküm olmaması şartıyla

ticari mümessil, ticari vekil ya da memur olabilirler (Soydan, İldır 2000: 92).

Kollektif şirketin sona erme sebepleri adi komandit şirketin sona ermesi için de geçerlidir. Ancak komanditer ortağın ölümü veya kısıtlanmasının şirketin sona ermesine sebep olabilmesi için şirket sözleşmesinde hüküm yer alması gerekir (TTK md.328).

1.3.2.2. Sermaye Şirketleri

Bu tür şirketlerde, şirket ortakları şahıs şirketlerinin aksine ikinci plandadır. Şirketin güç ve itibar kaynağı sermayesidir. Büyük sermaye gerektiren bir işin varlığında birden fazla kişinin işe ortak olmasını ve bu kişilerin sorumluluklarının sınırlanmasının gerektiği durumlar sermaye şirketlerinin kurulması ihtiyacını ortaya çıkarmışlardır (Ünal 2015: 18).

Sermaye şirketleri anonim şirket, limited şirket ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket olarak üçe ayrılmaktadır.

1.3.2.2.1. Anonim Şirket

Anonim şirket, sermayesi belirli ve paylara bölünmüş olan, borçlarından dolayı sadece mal varlığıyla sorumlu olunan şirkettir (TTK md.329). Ortakların sorumlulukları şirkete sermaye olarak koymayı taahhüt ettikleri varlıklar ile sınırlıdır.

Anonim şirketler kanunen yasak olmayan her türlü amaç için kurulabilir (TTK md. 331).

Anonim şirketlerde sermaye olarak nakit, nakit benzeri kıymetler, taşınır ve taşınmaz mallar ve haklar konabilir. Ticari itibar ve şahsi emek sermaye olarak taahhüt edilemez.

Anonim şirket, kurucuların, kanuna uygun olarak düzenlenmiş olan, sermayenin tamamını ödemeyi, şartsız taahhüt ettikleri, imzalarının noterce onaylandığı veya ticaret sicili müdürü veya yardımcısı huzurunda imzaladığı esas sözleşmede, anonim şirket kurma iradelerini açıklamalarıyla kurulur (TTK md.335).

Anonim şirketler en az bir ortak ile kurulabilmektedirler. Ortak sayısı bakımından üst sınır belirtilmemiştir. Ancak ortak sayısı beş yüzü geçen anonim

şirketler Sermaye Piyasası düzenlemelerine tabi olmaktadır.

Anonim şirket ortaklarının her biri eşit orandaki paylara sahiptir. Şirket ortakların sorumluluğu taahhüt etmiş oldukları sermaye payı ile sınırlıdır. Taahhüdün yerine getirilmesi ile ortağın sorumluluğu kalmaz. Kamu borçlarından dolayı şirket ortakları sorumlu tutulamazlar (Savcı 2013: 103).

Anonim şirketlerde kayıtlı sermaye sistemi ve esas sermaye sistemi olmak üzere iki tür sermaye sistemi mevcuttur. Esas sermaye sistemi, tamamı şirket esas sözleşmesinde taahhüt edilen ve asgari tutarı 50.000 TL olan sermayeyi ifade etmektedir. Kayıtlı sermaye sistemi ise TTK'nın sermaye artırımına ilişkin hükümlerine uymaksızın yönetim kurulunun esas sözleşme hükümlerine dayanarak çıkarabileceği azami pay senetlerini ifade etmektedir. Kayıtlı sermaye sisteminde başlangıç sermayesi 100.000 TL'den az olamaz. Belirtilen tutarların artırılması konusunda Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Anonim şirketler, şirket esas sözleşmesinin şirket merkezinin bulunduğu yer ticaret siciline tescili ile tüzel kişilik kazanır. Şirket sözleşmesinin tescili için gerekli olan süre otuz gündür. Bu süre Gümrük ve Ticaret Bakanlığında izin alacak olan anonim şirketlerde izin alınmasını, diğer anonim şirketlerde ise şirketin kuruluşundan itibaren başlar (TTK md.354-355).

6102 yeni Türk Ticaret Kanunu'nda anonim şirketlerin yönetimi ve denetimi için oluşturulacak organlar eski kanuna göre ayrıntılı şekilde düzenlenmiştir. Anonim şirket yönetim kurulu tarafından yönetilir ve temsil olunur. Yönetim kurulu esas sözleşme ile atanmış veya genel kurul tarafından seçilmiş bir veya daha fazla kişiden oluşur. Pay sahipleri şirket işlerine ilişkin haklarını genel kurulda kullanırlar. Yeni kanuna göre anonim şirketin denetimi denetçi tarafından uluslararası denetim standartlarıyla uyumlu Türkiye Denetim Standartlarına göre denetlenir (Kışalı 2012: 94-95).

Anonim şirketin ticaret unvanı çekirdek kısım ve eklerden oluşur. Unvanın çekirdek kısmında şirketin konusu gösteren bir kelime ve "Anonim Şirket" kelimelerinin bulunma zorunluluğu vardır. Eğer ticaret unvanında gerçek kişinin adı ve soyadı yer alıyorsa anonim şirket ibaresi kısaltılamaz.

TTK madde 1524'e göre anonim şirketler kuruluşlarının ticaret siciline tescili tarihinden itibaren üç ay içinde bir internet sitesi açmak ve bu sitenin belirli bir bölümünü şirketçe kanunen zorunlu olan ilanların yayımlanmasına tahsis etmek zorundadır.

TTK madde 529' a göre anonim şirketin sona erme sebepleri genel olarak aşağıdaki şekildedir:

- İşlere fiilen devam ederek belirsiz süreli hale gelmemişse, esas sözleşmede belirlenen sürenin sona ermesiyle,
- İşletme konusunun gerçekleşmesiyle veya gerçekleşmesinin imkânsız hale gelmesiyle,
- Esas sözleşme ile belirlenen herhangi bir sona erme sebebinin gerçekleşmesiyle,
- Genel kurul kararıyla,
- Şirketin iflasına karar verilmesiyle,
- Kanunlarda öngörülen diğer hâllerde sona erer.

1.3.2.2.2. Limited Şirket

Limited şirket, bir veya daha çok gerçek veya tüzel kişi tarafından bir ticaret unvanı altında kurulur: esas sermayesi belirli olup, bu sermaye esas sermaye paylarının toplamından oluşur (TTK md.573).

Limited şirketin asgari ortak sayısı bir iken, azami ortak sayısı ellidir. Limited şirketin asgari sermaye tutarı 10.000 TL dir. Bu tutar on katına kadar artırılabilir. Bu konudaki yetki Bakanlar Kuruluna aittir. Asgari sermaye tutarının şirket zararları sebebiyle sermayenin azaltılmasının söz konusu olduğu durumlarda dâhil indirilmesi mümkün değildir.

Türk Ticaret Kanunu'nun 581'inci maddesine gereğince limited şirket sermayesi olarak emek, ticari itibar, vadesi gelmemiş alacaklar ve kişisel hizmet edimleri hariç; üzerinde sınırlı ayni hak, haciz ve tedbir bulunmayan nakit olarak değerlendirilebilen ve devredilebilen fikri mülkiyet hakları ile sanal ortamlar ve adlar da dâhil olmak üzere her türlü mal varlığı unsurları taahhüt edilebilir.

Şirket sözleşmesinde esas sermaye paylarının itibarî değerleri en az 25 TL olarak belirlenebilir. Şirketin durumunun iyileştirilmesi amacıyla bu değerin altına inilebilir. Esas sermaye paylarının itibarî değerleri farklı olabilir. Ancak, esas sermaye paylarının değerlerinin 25 TL veya katları olması şarttır (TTK md.583).

Kanunen yasak olmayan her türlü ekonomik amaç ve konu için kurulabilen limited şirketler sigortacılık, bankacılık, finansal kiralama, holdingler, yatırım ortaklıkları gibi alanlar da faaliyette bulunamazlar (Savcı 2013: 150).

Limited şirket sözleşmesinin yazılı şekilde yapılması zorunludur. Sözleşmeyi geçerli olabilmesi için ya kurucu imzaları noter tarafından onaylanmalı ya da şirket sözleşmesi sicil müdürü veya vekili huzurunda imzalanmalıdır.

Limited şirket sözleşmesinde yer alması gereken zorunlu bilgiler aşağıdaki gibidir (TTK md.576):

- Şirketin ticaret unvanı ve merkezinin bulunduğu yer,
- Ayrıntılı olarak belirtilmiş ve tanımlanmış bir şekilde, şirketin işletme konusu,
- Esas sermayenin nominal değeri, esas sermaye paylarının sayısı, itibarî değerleri, varsa imtiyazlar,
- Müdürlerin adları, soyadları, unvanları, vatandaşlıkları,
- Şirket tarafından yapılacak ilanların şekli.

Limited şirketin kurulması şirket sözleşmesinin hazırlanması, kurucular beyanının düzenlenmesi, ortakların koyacakları sermayenin tamamını kayıtsız şartsız taahhüt etmeleri ve nakit olarak taahhüt edilen sermaye bedelinin dörtte birinin banka tarafından kullanımının kısıtlanması ile gerçekleşir. Ticaret siciline tescil ile tüzel kişilik kazanır.

Şirket sözleşmesinin ticaret siciline tescil ettirilmesi için gereken süre otuz gündür. Bu süre sözleşmenin geçerlilik unsurlarının sağlanmasından itibaren işlemeye başlar.

Limited şirketin sona erme sebepleri genel olarak aşağıdaki gibidir (TTK md.636):

- Şirket sözleşmesinde öngörülen sona erme sebeplerinden birinin gerçekleşmesiyle,
- Genel kurul kararı ile,
- İflasın açılması ile,
- Kanunda öngörülen diğer sona erme hâllerinde.

1.3.2.2.3. Sermayesi Paylara Bölünmüş Komandit Şirket

TTK madde 564' e göre Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket, sermayesi paylara bölünen ve ortaklarından bir veya birkaçı şirket alacaklılarına karşı sınırsız, diğerlerinin ise sınırlı sorumlu olan şirket türü olarak tanımlanmaktadır.

Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketin kurulabilmesi için gerekli olan ortak sayısı en az beştir. Bu ortaklardan en az birinin *komandite (sınırsız sorumlu)* ortak olması gereklidir. Şirket sözleşmesi noterde onaylandıktan sonra, şirket Ticaret ve Sicil memurluğunda tescil ve ilan olunarak tüzel kişilik kazanır. Sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketi adi komandit şirketten ayıran en önemli özellik sermayenin paylara bölünmüş olması ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketin hisse senedi çıkartabilmesidir (Güçlü 2008: 161).

1.3.2.2.4. Kooperatifler

1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre "Tüzel kişilik niteliği taşımak şartıyla ortaklarının belirli ekonomik çıkarlarını ve özellikle meslek veya geçimlerine ait ihtiyaçlarını işgücü ve parasal katkılarıyla karşılıklı yardım, dayanışma ve kefalet suretiyle sağlayıp korumak amacıyla gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurulan değişir ortaklı ve değişir sermayeli ortaklıklara kooperatif denir".

Kooperatiflerin özellikleri aşağıdaki şekilde sıralanabilir (Savcı 2013: 197):

- Kooperatiflerin tüzel kişiliği vardır,
- Ortakların belirli ekonomik çıkarları (özellikle meslek ve geçim ihtiyaçları) için kurulurlar,
- Ortaklar yardımlaşma, dayanışma ve kefalet düşüncesiyle bir araya gelirler,

- Ortak sayısı ve sermaye yapısı değişkendir.

Bir kooperatif in kurulması için en az yedi ortağın bir sözleşme ile bir araya gelmesi gerekir. Ana sözleşmedeki imzaların noterce onaylanması şarttır (Kooperatifler Kanunu md.2).

Tablo 1. Sermaye Şirketleri ile Şahıs şirketlerinin Karşılaştırılması

SERMAYE ŞİRKETLERİ	ŞAHIS ŞİRKETLERİ
1.Hem gerçek kişiler hem de tüzel kişiler ortak olabilir.	1.Sadece gerçek kişiler şirket ortağı olabilirler(Komandit şirkette komandit ortak hariç).
2. Ortakların sorumlulukları taahhüt ettikleri sermaye ile sınırlıdır. Yani sınırsız sorumluluk durumu bu tür şirketlerde söz konusu değildir.	2. Şirket borçlarından dolayı ortaklar üçüncü kişilere karşı tüm mal varlıkları ile sorumludurlar.
3. Anonim şirketler ile limited şirketlerin kuruluşu için TTK' da en az sermaye miktarı belirlenmiştir.	3. Şirketin kuruluşu için gerekli olan en az sermaye miktarı ilgili kanunda belirlenmemiştir. Ancak sermayenin şirketin faaliyet konusu ile uyumlu olması şartı aranmaktadır.
4.Şirket sözleşmesindeki değişiklikler için oy çokluğu gerekmektedir.	4.Şirket sözleşmesi oy birliği ile değiştirilebilir.
5. Dönem kârının ortaklara dağıtılıp dağıtılmaması tamamen ihtiyaridir.	5. Dönem kârının dağıtılmasa bile ortakların cari hesaplarına kaydedilmesi gerekmektedir.
6.Her türlü ticari ve ekonomik amaç için kurulabilirler.	6.Sadece ticari işletme işletmek amacıyla kurulabilirler.
7.Yönetim, temsil ve denetim hakkı belirli organlara tanınmıştır.	7.Her bir ortağın yönetim, temsil ve denetim hakkı vardır.
8. Genel Kurulu karar almadığı sürece ortakların şirket ile rekabeti yasaklanmamıştır.	8.Kural olarak ortaklar arasında rekabet yasağı vardır.
9. Ortaklardan birinin ölümü, kısıtlanması ya da iflası şirketin son ermesine sebep olur.	9.Ortaklardan birinin ölümü, kısıtlanması ya da şirketi sona erdirmez.
10.Hisse senedi çıkarabilirler.	10.Hisse senedi çıkaramazlar.

Kaynak: (Çaldağ 2009: 36-37).

1.4. Birleşme Kavramı

Çeşitli anlamlar taşıyan birleşme kavramı Türk Dil Kurumu BSTS / İktisat Terimleri Sözlüğünde İki firma ya da şirketin, hukuki varlıklarını sona erdirerek, yeni yasal unvan altında bir araya gelmeleri sonucu, her türlü varlık ve yükümlülüklerin yeni oluşturulan firmaya devredilmesi ya da bu iki firmadan birinin diğerine katılması şeklinde tanımlanmaktadır. Birleşme iki veya daha fazla şirketin tüm mal varlıklarını bir araya getirerek varlıklarına yeni bir işletme olarak devam etme yöntemleridir.

Şirket birleşmeleri için uluslararası finans kaynaklarında " fusion, acquisition, merger, consolidation" kelimeleri kullanılmaktadır. Söz konusu kavramlar sınırları çok net olmadığı için birbirleri yerine kullanılabilirler. Acquisition (devralma) kelimesi bir araya gelen şirketlerden birinin varlığını devam ettirdiği ve diğer şirketlerin bu şirket bünyesinde bir araya geldiği birleşmeler için kullanılmaktadır. Şirketlerin önceden mevcut olmayan yeni kurulan bir şirket bünyesinde bir araya geldikleri durumlar için ise consolidation kavramı kullanılmaktadır. Finans literatüründe birleşme (merger, fusion) terimi çoğunlukla her iki durum için de kullanılmaktadır (Sezer 2012: 6).

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda (TTK) birleşme kavramının tam olarak tanımı yapılmamakla beraber, ilgili kanunda yer alan maddelerden yola çıkarak şöyle bir tanım yapılabilir. Birleşme, birden fazla ticaret şirketinin aralarından birinin bünyesinde (devralma şeklinde) ya da yeni kurulacak bir şirkette (yeni kuruluş şeklinde), birleşmeye taraf olan şirketlerin ortaklarına belli bir değiştirme oranına göre birleşmenin yapıldığı şirkette pay sahibi olma hakkı sunan işlemdir. Yapılan birleşme işleminde mal varlığı tasfiye edilmesi söz konusu değildir (Akkaşoğlu 2017:6).

Ülkemizde şirket birleşmelerine 1950'li yıllardan sonra bankacılık sektöründe ve kamu sektöründe rastlanılmaya başlanılmıştır. 1950'li yıllardan önce 1933 yılında Türk Ticaret Bankası ile Üsküdar Bankası birleşerek Cumhuriyet Döneminde ilk birleşme olayını gerçekleştirmişlerdir (Güçlü 2008: 191).

Birleşme kavramı TTK dışında birçok yerde karşımıza çıkmaktadır. Kurumlar Vergisi Kanunu (KVK)'nda birleşme kavramı, kanunun amacı doğrultusunda

vergilemeye yönelik esaslar dikkate alınarak değerlendirilmiştir. İlgili kanuna göre bir veya birden fazla kurumun diğer bir kurumla birleşmesi, birleşme sebebiyle infisah eden kurumlar açısından tasfiye hükmünde kabul edilmiştir. KVK hükümlerine göre birleşmede vergi matrahı tasfiye kârı üzerinden değil birleşme kârı üzerinden oluşmaktadır (KVK md. 18).

KVK katılma şeklinde olan birleşmeleri devir olarak nitelendirmektedir ve bu şekilde gerçekleşen birleşmelerde belirli koşullara uyulmak kaydıyla vergilendirilme yapılamaması esasını benimsenmiştir.

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) tarafından yayımlanan birleşme ve bölünme tebliğinde iki tür birleşmeden bahsedilmiştir. Tebliğde devralma şeklindeki birleşmenin tanımı en az bir şirketin, tüm mal varlığını bir bütün olarak başka bir şirkete devrederek tasfiyesiz sona ermesini ve devrolunan şirketin ortaklarına belirli bir değişim oranına göre devralan şirkette pay verilmesi şeklinde tanımlanmıştır. Yeni kuruluş şeklindeki birleşme ise iki veya daha fazla şirketin tüm mal varlığı unsurlarını yeni kurulacak şirkete sermaye olarak koymak suretiyle tasfiyesiz bir şekilde sona ermesi ve yeni kurulacak şirkette devrolan şirketlerin ortaklarına mevcut ortaklık paylarına karşılık gelecek şekilde pay sahipliği hakkı tanıyan işlem şeklinde tanımlanmıştır.

1.4.1. Şirketlerin Birleşme Sebepleri

Ekonominin ulusal sınırların aşılarak uluslararası boyutlara taşınacak şekilde genişlemesi rekabeti kaçınılmaz bir sonuç haline getirmiştir. Artan rekabet ortamında şirketlerin birleşmeleri önemli hale gelmiştir. Günümüzde finans piyasalarında yaşanan yeni düzenlemelerin ve hızla değişen ve gelişen teknolojilerin şirket birleşmelerinde önemli bir payı vardır. Bir büyüme şekli olarak görülen birleşme aynı zamanda şirketin neden büyümek istediği ile ilişkilidir (Bakla 2013: 33).

Şirketleri birleşmeye yönlendiren sebepler araştırıldığında, makroekonomik dalgalanmalar, ülkelerin birleşme konusunda yapmış olduğu kanuni düzenlemeler ve sektörel etkenler gibi birçok faktör karşımıza çıkmaktadır (Sumer, Pernsteiner 2004: 306). İşletmeleri birleşmeye yönlendiren sebepler çok çeşitlidir. Bu sebepler ne kadar çok ve karmaşık olursa olsun, asıl sebep işletmelerin birleşerek net bu günkü

değerinin artacağı düşüncesi içinde olmasıdır. Eğer birleşme işlemi neticesinde oluşan işletmenin değeri, tek tek firmaların değerinin üzerinde ise, bu durum firmaların birleşmesini özendiren unsur olmaktadır. Ayrıca işletmelerin katma değer oluşturma isteği de birleşmeye yönlendiren bir başka sebep olarak karşımıza çıkmaktadır (Yücebaş 2005: 26).

Yapılan bir çalışmada şirket birleşme sebeplerinin ve paylarının aşağıdaki şekilde olduğu tespit edilmiştir (Yegin 2018:15).

- *Rekabet becerisini artırmak (%21,5)*
- *Pazar payını artırmak (%19,8)*
- *Üretim sinerjisi sağlamak (%19,2)*
- *Yeni pazarlara girmek (%16,2)*
- *Maliyetleri azaltmak (%9)*
- *Yeni teknolojileri kullanmak (%6,5)*
- *Faaliyet ve ürünleri genişletmek (%4,8)*
- *Aktifleri büyütmek (%3,1)*

Şirketleri birleşmeye yönlendiren faktörler aşağıda yer alan başlıklar altında özetlenebilir.

1.4.1.1. Rekabetin Azaltılması

Aynı faaliyet alanında varlık gösteren şirketler birleşerek aralarındaki rekabet durumunu minimum düzeye indirebilirler. Birleşme sonucu oluşan yeni şirket pazardaki rakiplerine göre fiyat politikası hususunda daha etkin olacaktır. Bu durum ise şirketin pazar payını artırmaya katkı sağlayacaktır. Birleşme sonucu oluşan şirketin pazarda rakiplerine göre daha avantajlı duruma gelmesinden dolayı birçok ülkede bu konuda yasal tedbirler alınmıştır. Bu kapsamda ülkemizde de şirket birleşmeleri Rekabet Kurumu tarafından 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkındaki Kanun hükümlerine dayanılarak incelenmektedir.

1.4.1.2. Vergisel ve Finansal Avantajlardan Faydalanma

Büyüme hızları yüksek olan işletmeler, büyümelerini finanse edecek kaynakları bulmakta genellikle sorunlar yaşamaktadırlar. İşletmeler bu sorunu gidermek için genellikle likiditesi yüksek işletmelerle birleşme yolunu seçmektedirler. Böylelikle finansman sorunlarını çözüme kavuşturmuş olurlar. Ayrıca bu durumda birleşme sonucu oluşan yeni işletmenin hisse senedi değeri de artmış olabilir.

Şirketleri birleşmeye teşvik eden diğer bir husus da vergi avantajlarıdır. Kârlı bir işletme birikmiş zararlarından dolayı gelecek yıllara ait kârlarından indirim yapma imkânına sahip bir firmayı satın alarak zarar indirimi olanağına sahip olmasından dolayı vergi kanunlarında öngörülen süre ve tutar sınırı dâhilinde kâr üzerinden vergi ödememe imkânına kavuşabilmektedir. Vergi avantajı sağlanması sebebiyle zarar eden firmanın aktif ve pasifi ile satın alınmasını cazip hale getiren bir durumdur (Güneş, Akbıyık 2002: 31).

1.4.1.3. Ölçek Ekonomilerinden Faydalanma

Ölçek ekonomileri, tüm girdilerin optimal dağıtıldığı varsayımı altında, firmanın ölçeğinin büyümesi halinde her bir birim ürün maliyetinin uzun dönemde azalması durumudur. Kısaca ölçek ekonomileri, çıktı miktarındaki artışa karşı sabit maliyetlerdeki düşüşü ifade eder. Özellikle üretim işletmelerinde sabit maliyetlerin büyüklüğü kapasite kullanımına bağlı olarak birim başına düşen maliyeti etkilemektedir. Birleşme öncesi tam kapasite çalışmayan bir şirket birleşme ile satış hacmini büyütebilmekte ve bu durumun sonucu olarak da üretim kapasitesini tam olarak kullanabilme olanağına kavuşabilmektedir (Sezer 2012: 15).

Ölçek ekonomilerinden faydalanma genellikle yatay birleşme modellerinde görülmektedir. Yatay birleşme ile işletmeler, hem pazar paylarını artıracabilecekler hem de rekabeti azaltabilmektedirler. Aynı zamanda satın alınan işletmenin araç, gereç, makine ve teçhizatları piyasa fiyatlarından daha ucuza temin edilecektir. Ayrıca hali hazırda var olan bir kapasitenin satın alınması bu kapasitenin kurulmasından daha avantajlı olacaktır (Ceylan 2016: 13).

1.4.1.4. İyi Bir Yönetime Sahip Olma

Uzman yönetim kadrosundan yoksun olan ve uzman yönetim kadrosunu bulma noktasında sıkıntı yaşayan işletmeler birleşme yoluyla uzmanlık gerektiren alanlarda ihtiyaç duyulan bilgili yöneticileri sağlamaktadırlar. Yönetim konusunda ciddi sorunlar yaşayan ve bu sorunları çözme noktasında yetersiz kalan işletmeler ya durgunluğa hatta küçülmeye razı olacaklar ya da birleşme yolunu tercih ederek yetenekli yönetim ve insan kaynaklarına sahip bir ekiple büyüme yolunu seçeceklerdir (Bakla 2013: 31).

1.4.1.5. Teknik Sebepler

Şirketleri birleşmeye yönlendiren sebeplerden biri de yeni teknoloji olmaktadır. Teknoloji geliştirmenin ve transfer etmenin güç olduğu durumlarda ihtiyaç duyulan teknolojiye sahip olan firma ile birleşme, teknolojik ilerleme için en uygun çözüm yolu olmaktadır. Bir işletmenin üretimde arzu ettiği kaliteyi yakalamasında yeterli teknik olanaklara sahip olması oldukça önemlidir. İşletmelerin sahip oldukları teknoloji veya üst düzey araştırma geliştirme (AR-GE) imkânları, onları hem satın alan, hem de satın alınacak hedef şirket haline getirmektedir. Özellikle finans sektöründe faaliyette bulunan şirketler üzerinde teknolojik faktörlerin etkisi küçümsenemeyecek kadar önemlidir. İletişim ve elektronik alanlarındaki gelişmeler bankacılık, sigortacılık gibi alanlarda faaliyet gösteren şirketlerin ürünleri giderek birbirlerine yaklaştırmıştır. Bu gelişmeler başta bankalar ve sigorta şirketleri olmak üzere finansal sektörde meydana gelen birleşme ve devralmaların sayısında artışa sebep olmuştur (Sezer 2012: 25).

1.4.1.6. Psikolojik Sebepler

İşletmelerin birleşme kararı almasında ekonomik faktörlerin yanı sıra psikolojik faktörlerde etkili olduğu gözlemlenmektedir. Kişilerin becerilerini gösterme arzusu içinde olmaları, işletmenin devamlılığını sağlama istekleri, daha büyük bir işletmeyi yönetme hevesleri gibi kişisel etkenler işletme birleşmelerinde rol oynayabilmektedir. Bazen yöneticilerin büyüme hızlarının yavaş olduğu dönemlerde rakiplerinin kendilerini piyasadan sileceği düşüncesin içinde olmaları da birleşme kararı alınmasında etkili olabilmektedir. Ayrıca değişen koşullara ayak

uydurmak, çağın gerisinde kalmamak için de yöneticiler birleşme kararı alabilmektedirler (Nazalı 2008: 20).

Diğer taraftan şirket yöneticileri şirketlerinin başka şirketlerce devralınması durumunda başarısız olarak kabul edilip mevcut konumlarını ve etkinliklerini kaybetme kaygısı taşıyabilmektedirler. Bu durumla karşı karşıya kalmak istemeyen yöneticiler firmalarını devralınamayacak büyüklüğe ulaştırmayı hedeflerler. Bunun için en doğru yol olarak başka bir şirketi devralmanın olduğunu düşünebilirler (Şahin 2011: 17).

1.4.2. İşletme Birleşmelerinin Sınıflandırılması

İşletme birleşmelerini ekonomik faaliyet alanlarına, hukuki yapılarına ve Türk Ticaret Kanunu'na göre olmak üzere üç başlık altında sınıflandırmak mümkündür.

1.4.2.1. Ekonomik Faaliyet Alanlarına Göre Birleşmeler

Ekonomik faaliyet alanlarına göre birleşmeler yatay, dikey ve karma (dairese) olmak üzere üç türdür.

1.4.2.1.1. Yatay Birleşme (Horizontal Mergers)

Yatay birleşmeler aynı sektörde faaliyet gösteren ve üretim aşamaları benzerlik arz eden işletmeler arasındaki birleşmeler için kullanılan terimdir. Rakiplerini piyasadan silme ve pazar payını artırma amacı olan firmalar yatay birleşme modelini tercih etmektedirler. Yatay birleşme modeli firmaların üretim ve pazarlama faaliyetlerinde etkinlik sağlamasına katkıda bulunan bir birleşme modeli olarak karşımıza çıkmaktadır (Sarıca 2012: 102).

Yatay birleşme yolunu tercih eden bir işletme:

- Yönetim üstünlüğü,
- Toplu alım sağlayacağı avantaj ve
- Rekabet gücü

Özellikleriyle gelişmesini hızlandırabilir (Güneş, Akbıyık 2002: 37).

Yatay birleşmelerden beklenen faydalar aşağıdaki şekilde sıralanabilir

(Yücebaş 2005: 21):

- Etkin kaynak kullanımını gerçekleştirmek,
- Üretimde yoğunlaşma ve üretim maliyetlerinde tasarruf sağlamak,
- Mal ve hizmet pazarlamasında kullanılan dağıtım kanallarında, avantajlı duruma geçmek,
- Birleşme öncesi aleyhte gelişen rekabetin ortadan kaldırılması ile ortak amaçlara yönelme olanağını sağlamak.

Dünya genelindeki birleşmelerin yaklaşık %83' ü yatay birleşmelerdir. Yatay birleşmeler genellikle gıda, bankacılık, tekstil, lastik ve elektronik sektörlerinde görülmektedir (Yegin 2018: 9). Yatay birleşmelere; Osmanlı Bankası ile Garanti Bankasının birleşimi, Migros ile Tansaş' ın birleşimi örnek olarak verilebilir.

Yatay birleşme sonucu işletmenin pazar payı artacağından işletme pazar gücünü elde edecek ve piyasaya hâkim bir konuma gelecektir. Bu sebeple yatay birleşmeler rekabeti azalttığı ve tekelleşmeye yol açtığı için bazı yasal düzenlemelere tabidir (Erol 2014: 14).

1.4.2.1.2. Dikey Birleşme (Vertical Mergers)

Dikey(vertikal) birleşmeler, herhangi bir mal ya da hizmetin üretiminden pazarlamasına kadar olan farklı aşamalarda yer alan firmalar arasında gerçekleşen birleşmelerdir. Firma ya tedarikçisi olan firma ile ya da alıcısı olan firma ile birleşmektedir. Eğer firma kendisine girdi sağlayan tedarikçisi ile birleşirse *geriye yönelik*, kendisinin ürettiği ürünü satın alan müşterisi konumundaki firma ile birleşiyorsa *ileriye yönelik* dikey birleşmeden bahsedilir.

Dikey birleşmelere daha çok kaynaklarda kıtlık, ara malı konusunda sıkıntı yaşanması gibi durumlarda başvurulmaktadır (Turan İçke 2007: 16-17).

Türkiye'de Kordsa Kord Bezi Sanayi ve Ticaret ile Dusa Endüstriyel İplik Sanayi ve Ticaret'in Kordsa çatısı altında birleştirilmesi dikey birleşme örneğidir.

1.4.2.1.3. Karma (Dairesel) Birleşmeler

Mal ve hizmet üretimi ve pazarlaması konusunda benzerlik gösteren şirketlerin ya da hiçbir konuda benzerlik göstermeyen şirketlerin birleşmesidir. Amaç, yatırımların birbirleriyle ilişkisiz alanlarda yapılmasıyla suretiyle riskin azaltılmasına sağlamaktır. Bu tür birleşmelerde şirketler arasında rekabet söz konusu değildir. Karma birleşme yönteminde şirketler esas mal ve hizmet üretiminin ve pazarlamasının dışına çıkmaktadırlar (Şahin 2016: 236).

Karma birleşmeler çeşitli sektörlerde yer alan firmalar için gerekli olan AR-GE, üretim ve pazarlama gibi farklı uzmanlık gerektiren alanlarda kontrol gücü sağlar. Esas itibarıyla dikey birleşme olan ancak görünüşte karma birleşme olarak kabul edilen birçok birleşme faaliyetinin bulunduğu ileri sürülmektedir. Karma birleşme olarak görülen birleşmelerde aslında hedef firmanın dağıtım kanallarının kullanılması bu görüşe dayanak oluşturmaktadır. Bundan dolayı karma birleşmelerin gizli bir dikey birleşme olduğunu ifade etmek yanlış olmayacaktır (Turan İçke 2007: 17).

Karma birleşmeler kendi içerisinde alt gruplara ayrılmaktadır.

Pazar Genişletme: Bu tür birleşmelerde, birleşen işletmelerin ürettikleri ürünler arasında benzerlik söz konusudur. Ancak pazarlama yaptıkları bölgeler farklılık göstermektedir. Öyle ki bu tür birleşmelerde işletmelerin pazarlama faaliyetleri uluslararası nitelik kazanmaktadır. HSBC'nin Demirbank'ı satın alması bu tür birleşmelere örnek verilebilir (Nazalı 2008: 24).

Ürün Genişletme: Üretilen ürünler arasında rekabet söz konusu değildir. Birleşen işletmelerin üretim veya dağıtım kanalları benzerlik gösterir. Ülkemizde bankacılık sektöründe bu tür birleşmelere rastlanır.

Saf Karma Birleşmeler: Birleşen firmalar arasında hem üretilen ürün açısından hem de pazarlama alanı açısından herhangi bir benzerlik söz konusu değildir. Bu tür birleşmelerde birleşen firmalar tamamen farklı alanda faaliyette bulunmaktadır.

1.4.2.2. Hukuki Yapılarına Göre Birleşmeler

Hukuki yapılarına göre birleşmeler iki başlıkta incelenebilir. Bu başlıklardan ilki biçimsel birleşmeler ikincisi biçimsel olmayan birleşmelerdir.

1.4.2.2.1. Biçimsel Birleşmeler

Belli bir şekilde uyararak gerçekleştirilen birleşme türüdür. Kendi içerisinde holding, birleşme, konsorsiyum, tröst ele geçirme ve iş ortaklığı şeklinde sınıflama yapılabilir.

1.4.2.2.1.1. Tröst

Aynı alanda faaliyet gösteren birden fazla işletmenin tekeli güç oluşturmak üzere tüzel kişiliklerini kaybederek, sermaye ve yönetimlerini birleştirmesine tröst denilmektedir.

Teşebbüslerin bir araya gelmesiyle oluşan ve sermaye yapısı kuvvetlenen tröstün, yönetimi bir kişi veya kurum tarafından yapılır. Tröst ile beraber rekabet minimum seviyeye indirilir ve büyük kârlar elde edilir. Büyük bir girişim olmasından dolayı tröstün bürokrasinin ve yönetim masraflarının artması gibi sakıncaları da vardır. Ayrıca, tröst ekonomik gücünün büyük olmasından dolayı politik baskı aracı olarak da kullanılabilir (Güneş, Akbıyık 2002: 39).

1.4.2.2.1.2. Holding

Holdingler, bir ana şirket ve bu ana şirketin denetiminde benzer ya da farklı alanlarda faaliyet gösteren şirketlerin meydana getirdiği şirketler topluluğudur. Sermaye şirketleri holdingleşerek, finans ve yönetim birimlerini geliştirmek suretiyle daha ucuz girdi sağlamak ve bu yolla maliyetlerini azaltarak verimliliklerini artırma amacı taşımaktadırlar (Yegin 2018: 11).

1.4.2.2.1.3. Konsorsiyum

Konsorsiyum, iki veya daha fazla kuruluşun, hukuksal ve ekonomik varlıklarını kaybetmeden, belli bir amacı doğrultusunda geçici süreliğine işbirliği yapmalarıdır. Konsorsiyuma katılan kuruluşların arasında asıl amaçlarına bakılmaksızın sözleşme ilişkisine dayalı bir ortaklık kurulur. Konsorsiyum maliyeti yüksek faklı uzmanlık gerektiren tek bir şirket tarafından tamamlanmasının zor olduğu projelerin söz konusu olduğu durumlarda oluşturulmaktadır. Türkiye’de baraj, köprü, metro inşaatları konsorsiyumlarla yapılmaktadır. Bunun yanı sıra alt yapı yatırımlarında da konsorsiyumlar kullanılmaktadır (ekonomihukuk.com).

1.4.2.2.1.4. Birleşme

Birleşme iki şirketin faaliyetlerini birleştirmesi için kullanılan genel bir tabirdir. İşletmeler arası birleşmeler üç şekilde gerçekleşmektedir.

Devralma (Merger): Bir işletmenin diğer bir işletmeyi hakları ve borçları da dâhil tüm unsurları ile devraldığı ve devrolan işletmenin tasfiye edilerek hukuki varlığının sona erdiği işlemler devralma olarak adlandırılır.

Satın Alma (Acquisition): Bir işletmenin diğer işletmenin varlıklarının bir kısmının veya tamamının satın alınması şeklinde gerçekleşen işlemlerdir. Satın alma işlemi varlıkların satın alınması (acquisition of asset) veya hisselerin satın alınması (acquisition of stock) şeklinde gerçekleşebilir. Satın alınan şirketin hukuki varlığı devam etmektedir.

Konsolidasyon (Consolidation): Birden fazla işletmenin hukuki varlıklarını sona erdirerek yeni bir işletme oluşturmak amacıyla bir araya geldikleri birleşme türüdür.

1.4.2.2.1.5. Ele Geçirme (Take Over)

Bir şirketin, başka bir şirketin yönetimini ve kontrolünü elde etmek amacıyla ortakların isteyip istememesine bakmaksızın hisse senetlerini satın alma işlemlerine verilen isimdir.

1.4.2.2.1.6. İş Ortaklığı

Birden fazla işletmenin belirli bir iktisadi amaca ulaşmak amacıyla bir araya geldikleri ortak girişim için kullanılan terimdir. İş ortaklığı sözleşmeye dayalı olarak gerçekleşebileceği gibi sermaye katılnalı olarak da gerçekleşebilir. Sözleşmeye dayalı ortak girişimde iki veya daha fazla kişi herhangi bir şirket kurmadan ticari faaliyetten kâr elde etmek için bir araya gelirler. Sermayeye katılnalı ortak girişim ise, iki ya da daha fazla birbiriyle ekonomik ve hukuki açıdan ilişkisi bulunmayan şirketlerin ortak bir yarar sağlamak ve riski bölüşmek amacıyla ya yeni bir şirket kurmaları ya da mevcut bir şirkete ortak olmaları şeklinde gerçekleşen iş ortaklığıdır (Sumer, Pernsteiner 2004: 158).

1.4.2.2.2. Biçimsel Olmayan Birleşmeler

1.4.2.2.2.1. Kartel

Kartel, işletmelerin aralarındaki rekabeti azaltmak ya da tamamen ortadan kaldırmak amacıyla aralarında yapmış oldukları anlaşmalar için kullanılan terimdir. Bu şekilde gerçekleşen birleşmelerde, birleşen işletmelerin hukuki varlıkları sona ermez. Kartel uygulamaları rekabeti zayıflattığı ya da tamamen ortadan kaldırdığı gerekçesiyle birçok ülkede yasaklanmıştır. Kartelin üç türü vardır (Ceylan, Korkmaz 2010: 376):

- 1. Fiyat Karteli:** Kartele dâhil işletmeler, malların satışında tek bir fiyat uygularlar.
- 2. Satış Karteli:** Kartele dâhil işletmeler, malların satışında tek satış örgütünden faydalanırlar.
- 3. Kontenjan Karteli:** Kartele dâhil işletmeler, belirlenen kontenjan kadar üretimde ya da satışta bulunurlar.

1.4.2.2.2.2. Centilmenlik Anlaşmaları

Birden fazla işletme bir araya gelerek işbirliği oluşturmak, aralarındaki rekabeti sınırlandırmak, piyasalardaki konumlarını sağlamlaştırmak amacıyla yaptıkları anlaşmalardır.

Bu anlaşmalar, genellikle sözlü olarak yapılırlar. Centilmenlik anlaşmaları, daha çok kartellerin yasak olduğu ülkelerde tercih edilen bir uygulamadır (Yegin 2018: 13).

1.4.2.2.2.3. Çıkar Grupları

Çıkar grupları, belirli bir grubun farklı işletmelerin pay sahipliğini kendi bünyesinde topladığı örgütlenmelerdir. Bu grup genellikle ya aile üyeleri ya da birbirine çok yakın kişilerden oluşur. Söz konusu grup birbirinden bağımsız işletmeleri tek bir amaç doğrultusunda yönetebilir (Güneş, Akbıyık 2002: 43).

1.4.2.3. Türk Ticaret Kanunu Açısından Şirket Birleşmeleri

Türk Ticaret Kanunu açısından şirket birleşmelerini yeni kuruluş yoluyla ve devralma yoluyla birleşme olarak ikiye ayırabiliriz.

1.4.2.3.1. Yeni Kuruluş Yoluyla Birleşme

Yeni kuruluş yolu ile birleşme, birden fazla şirketin tasfiyesiz bir şekilde tüzel kişiliklerini sona erdirerek tüm malvarlıklarını yeni kurulan şirkete devrettikleri birleşme türüdür. Hukuki varlıkları sona eren işletmelerin ortaklarının haklarının korunmalıdır. Bu kapsamda hukuki varlıklarını sona eren işletmelerin ortaklarına yeni kurulan şirkette belirli bir değiştirme oranına göre mevcut ortaklık payları oranında pay sahipliği hakkı verilir.

1.4.2.3.2. Devralma Yoluyla Birleşme

Devralma yoluyla birleşme, iki veya daha fazla şirketin bu şirketlerden birinin bünyesinde toplanmaları suretiyle gerçekleştirilen birleşme türü olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu tür birleşmelerde devralan (diğer şirketleri bünyesinde toplayan) şirketin hukuki varlığı devam ederken, devrolan şirket/lerin hukuki varlıkları sona ermektedir. Devrolan şirket/lerin tüm mal varlıkları devralan şirkete bir bütün olarak geçmektedir. Yine bu yolla gerçekleşen birleşmelerde de devrolan şirket/lerin ortaklarının haklarının korunması amacıyla devrolan şirkette belirli bir değişim oranına göre pay sahipliği hakkı verilmektedir.

1.5. Bölünme Kavramı

Bölünme başlığı altında bölünme tanımından, bölünme sebeplerinden ve bölünme türlerinden bahsedilecektir.

1.5.1. Bölünmenin Tanımı

Bölünme kavramı, günümüzde çeşitli alanlarda farklı anlamlarda kullanılmaktadır. Bölünme en genel tanımıyla bir bütünün birkaç parça olacak şekilde bölümlere ayrılması olarak ifade edilir.

Hukuksal açıdan çok farklı tanımları bulunan bölünme işlemi genel olarak bir şirketin bilançosunda yer alan aktif ve pasif kalemlerin bir kısmının veya tamamının mevcut ya da yeni kurulacak şirket/lere devredilmesi olarak tanımlanabilir. Ticaret hukuku açısından bölünme, bir şirketin sahip olduğu varlıkları tamamen veya kısmen aktif ve pasifiyle yani bir bütün olarak mevcut veya yeni kurulacak şirketlere devredip, karşılığında ya kendisinin ya da ortaklarının devralan şirketlerin mülkiyetini elde etmesini ifade eder. Vergi hukuku açısından ise bölünme, bir kurumun aktif ve pasifiyle bir kuruma devri veya satışı yerine birden fazla kuruma ve kuruluşa mevcut varlık ve borçlarının kayıtlı değerleri üzerinden devri suretiyle münfesi konuma getirilmesini ifade etmektedir (Uluslan, Koçsoy 2013: 257-258).

Ekonomik açıdan ise bölünme, birden fazla alanda faaliyet gösteren işletmelerin kaynak ve olanakların daha verimli kullanılması amacına yönelik olarak bu faaliyet konularını ayırarak her birini kendi alanında ve bu alanın özelliklerini göz önünde bulundurarak ayrı işletmeler haline dönüşmeleri şeklinde tanımlanabilir (Ertem 2013: 2).

1.5.2. Bölünme Sebepleri

1.5.2.1. Mali Sebepler

Mali açıdan sıkıntı yaşayan hatta varlıkları ile borçlarını karşılamayacak durumda olan şirketler bölünme müessesine başvurarak zararlarını diğer şirketlere bölüştürerek faaliyetlerine devam edebilme olanağı sağlarlar.

Yatırımların finansmanı için ihtiyaç duyulan mali kaynaklarının bulunamaması durumunda işletmelerin mevcut mal varlıklarını başka şirketlere paylaştırılıp bunlarla bütünleşerek daha fazla yarar sağlama isteği de şirketleri bölünmeye iten sebeplerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sürekli zarar eden işletmeler mal varlıklarını bir başka şirkete devrederek bu malvarlıklarının daha verimli şekilde kullanılmasını sağlamak arzusu içinde olabilmektedirler. Bu durumda onların bölünme müessesini seçme tercih etme sebeplerinden bir diğeridir.

1.5.2.2. Teknik Sebep

Çevre ile ilgili düzenlemeler ve atıkların değerlendirilmesi gibi sebeplerden dolayı şirketlerin farklı coğrafyalarda faaliyet göstermesinin zorlu olduğu durumlarda, bu şirketler bölünerek yapısal değişiklik yolunu seçebilirler. Yine halka açılmak isteyen şirketler de bir kısım varlıklarını kendilerinden ayırarak yalnızca paylaşılması düşünülen varlıklarla halka açılmasını sağlamak amacıyla da bölünmeye başvurabilirler. Şirket içi anlaşmazlıkların çoğalmasında denetimin zorlaşması gibi sebeplerden dolayı da şirketler bölünebilmektedirler (Ertem 2013: 6).

1.5.2.3. İktisadi Sebep

Şirketler sektörel bazda yaşanan gelişmeler neticesinde, bazen faaliyette buldukları pazarları ayrıştırmak durumu ile karşılaşabilmektedirler. Bu durumda her pazar için daha verimli mal ve hizmet üretimi gerçekleştirmek amacıyla şirketler bölünerek ayrı ayrı şirketler şeklinde mal ve hizmet üretimi faaliyetlerinde bulunabilirler (Nazalı 2008: 28).

Pazar taleplerinde yaşanan değişiklikler ve teknolojik gelişmelerden dolayı ürün farklılaştırması yapmak durumunda kalan işletmeler bölünerek her bir ürün grubunu farklı işletmelerde üretmek için de bölünme kararı verebilirler.

1.5.3. Bölünme Türleri

Bölünme, bölünmede uygulanacak usule göre, bölünme sonrası bölünen şirketin ortaklarının elde edecekleri payların oranına göre veya bölünme sonucunda bölünen ortaklığın infisah edilip edilmemesine göre sınıflandırılmıştır.

1.5.3.1. Bölünme Usulüne Göre Bölünme Türleri

Bölünme usulüne göre bölünme türleri devralma şeklinde bölünme, yeni kuruluş şeklinde bölünme ve karma bölünme olmak üzere üç türdür.

1.5.3.1.1. Devralma Şeklinde Bölünme

Devralma şeklindeki bölünmelerde bölünen şirket tüm aktif ve pasiflerini mevcut şirket/şirketlere devretmektedir. Bu tür bölünmelerde bölünen şirket tasfiyesiz bir şekilde infisah eder (Nazalı 2008: 30).

1.5.3.1.2. Yeni Kuruluş Şeklinde Bölünme

Bu şekildeki bölünmelerde, mal varlığı bölümleri yeni kurulan şirket veya şirketlere devredilir. Yeni kurulan ortaklık veya ortaklıklar bölünme işlemi için kurulmaktadır.

1.5.3.1.3. Karma Bölünme Modeli

Karma bölünme modeli bünyesinde hem devralma şeklindeki bölünmeyi hem de yeni kuruluş şeklinde olan bölünmeyi içerir. Şöyle ki bölünen şirket mal varlığı kıymetlerinin bir kısmını ya da tamamını hem mevcut şirketlere hem de bölünme sonucunda yeni kurulacak olan şirkete aynı işlem ile devretmektedir (Erol 2014: 31).

1.5.3.2. Bölünen Ortaklığın Ortaklarına Dağıtılan Hisse Oranına Göre Bölünme Türleri

Bu başlık altında incelenecek olan bölünme türleri eşdeğer bölünme ve eşdeğer olmayan bölünmelerdir.

1.5.3.2.1. Eşdeğer Bölünme (Simetrik Bölünme)

Bölünen ortaklığın pay sahiplerine devralan ortaklıkta eski şirketteki payları ile aynı oranda pay sahipliği hakkı veriliyorsa bu durumda oranların korunduğu bölünmeden bahsetmek mümkündür (Ertem 2013: 9).

1.5.3.2.2. Eşdeğer Olmayan Bölünme (Asimetrik Bölünme)

Bölünen şirketin ortaklarına mevcut paylarına bakılmaksızın devralan şirkette devredilen mal varlığına denk gelen mal varlığı değerini karşılayan pay sahipliği hakkı verilmeyebilir. Bu durum, bölünmeye katılan şirketlerde, bölünen şirketin bütün ortaklarına mevcut payları oranı dışında bir oranda hisse verilmesiyle gerçekleşebileceği gibi, bölünen şirketin bazı ortaklarına, mevcut paylarının oranından daha fazla bir oranda hisse verilerek ortaklar arasında farklılık yaratılarak da gerçekleştirilebilir (Ceylan 2016: 27).

1.5.3.3. Mal Varlığı Devri Kriterine Göre Bölünmeler

Tam bölünme ve kısmi bölünme ayrımı mal varlığı devri kriterine göre yapılmaktadır.

1.5.3.3.1. Tam Bölünme

Tam bölünme ilk olarak 3.7.2001 tarihinde eski KVK'nın 38. maddesi ile yasalaşmış olup, aynı hüküm yeni KVK'nın 19. maddesinde tekrarlanmıştır. Şirketin tüm Mal varlığı bölümlere ayrılır ve diğer şirketlere devrolunur. Bölünen şirketin ortakları, devralan şirketlerin paylarını ve haklarını iktisap ederler. Tam bölünüp devrolunan şirket sona erer ve unvanı ticaret sicilinden silinir. Devreden şirketin ortaklarına, bölünmeye katılan tüm şirketlerde mevcut payları oranında şirket payları veriliyorsa oranların korunduğu bölünmedir (archive.ismmmo.org.tr).

KVK madde 19' a göre;

Tam bölünme;" Tam mükellef bir sermaye şirketinin tasfiyesiz olarak infisah etmek suretiyle bütün mal varlığını, alacaklarını ve borçlarını kayıtlı değerleri üzerinden mevcut veya yeni kurulacak tabi iki veya daha fazla tam mükellef sermaye şirketine devretmesi ve karşılığında devredilen sermaye şirketinin ortaklarına devralan sermaye şirketinin sermayesini temsil eden iştirak hisseleri verilmesi, şeklinde gerçekleşen bölünme türüdür. Devredilen şirketin ortaklarına verilecek iştirak hisselerinin itibari değerinin %10'una kadarlık kısmının nakit olarak ödenmesi işlemin bölünme sayılmasına engel değildir " şeklinde tanımlanmaktadır.

1.5.3.3.2. Kısmi Bölünme

KVK madde 19'a göre;

"Tam mükellef bir sermaye şirketinin veya bu mahiyetteki bir yabancı kurumun Türkiye'deki işyeri veya daimi temsilcisinin bilançosunda yer alan taşınmazlar ile en az iki tam yıl süreyle elde tutulan iştirak hisseleri ya da sahip oldukları üretim ve hizmet işletmelerinin bir veya birkaçını kayıtlı değerleri üzerinden aynı sermaye olarak mevcut ya da yeni kurulacak tam mükellef sermaye şirketine devretmesi kısmi bölünme hükmündedir" şeklinde ifade edilmektedir.

Kısmi bölünmede bölünen şirketin tüzel kişiliği devam etmektedir ancak şirketin küçülmesi söz konusudur. Yabancı uygulamalarda daha sık görülen kısmi

bölünmede bölünen şirket, mal varlığının bir kısmını kendinde bırakarak varlığını devam ettirirken diğer kısmını mevcut ya da yeni kurulacak şirket veya şirketlere devreder. Bu şekilde olan bölünmelerde bölünme sözleşmesi ya da planı hangi unsurları içeriyorsa onunla sınırlı bir devir sözleşmesi söz konusudur (Akkaşoğlu 2017: 12).

İKİNCİ BÖLÜM

2. YENİ TÜRK TİCARET KANUNU KAPSAMINDA BİRLEŞME VE BÖLÜNME İŞLEMLERİ

6102 sayılı yeni Türk Ticaret Kanunu'nun ilk çalışmaları 2000 yılında bilim komisyonu tarafından başlatılmıştır. 2005 yılı başlarında ilk şekli ile kamuoyuna sunulan tasarının gözden geçirilmiş ikinci metni aynı yılın Kasım ayında hükümet tasarısı haline getirilmiştir. Yapılan tüm çalışmalar sonucunda 6102 sayılı yeni TTK 13 Ocak 2011 tarihinde TBMM genel kurulu tarafından kabul edilmiştir. 14 Şubat 2011 tarihinde ise Cumhurbaşkanı tarafından onaylanarak, 27846 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Kanunun yürürlük tarihi yine kanunun 1534 sayılı maddesi gereğince 1 Temmuz 2011 olarak tespit edilmiştir.

Eski TTK içeriğinde bölünme kavramına yer verilmemişti, birleşme kavramı ile ilgili yapılan düzenlemeler ile pratikteki uygulamalar arasında ciddi anlamda uyumsuzluklar mevcuttu. Yeni TTK ile beraber birleşme ve bölünme müesseseleri ilgili hükümler Türk Hukuku'nu AB üyesi hukuklarla bütünleştirmiştir. Yine eski TTK' da alacaklıların hakları yeterince korunmamakta, hak sahiplerinin hukuki konumlarını devam ettirecek önlemlere yer verilmemekteydi. Yeni TTK ile tüm bu sorunları ortadan kaldıracak düzenlemelerle uygulamadaki sıkıntılar giderilmeye çalışılmıştır.

Yeni TTK ile birlikte ticaret ortaklıklarının birleşme, bölünme ve tür değiştirme işlemleri yeniden reforme edilmiştir. Yeni TTK düzenlemesinde birleşme, bölünme ve tür değiştirme işlemlerine ilişkin olarak yaklaşık seksen madde ayrılmış, AET'nin birleşmelere ilişkin üçüncü yönergesi ile bölünmeyle ilgili altıncı yönergesi aynen Türk hukukuna geçirilmiştir (Bayram 2017: 58).

Yeni TTK'nın 134 ila 194'üncü maddeleri birleşme, bölünme ve tür değiştirme işlemlerinin kapsamını belirlemektedir. İlgili bölümlerin hazırlanmasında İsviçre'nin 30 Ekim 2003 tarihli " Birleşme, Bölünme, Tür Değiştirme ve Mal Varlığı Devrine İlişkin Federal Kanun" (İBirK/FusG)'dan yararlanılmıştır.

2.1. Birleşme

Bu başlık içerisinde birleşme kavramı Türk Ticaret Kanunu mevzuat hükümleri çerçevesinde ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

2.1.1. Birleşmenin Tanımı

Birleşme kavramı 6102 Sayılı TTK'nın 136'ncı maddesine göre aşağıdaki şekilde hüküm altına alınmıştır.

Birleşme, devrolunan şirketin mal varlığı karşılığında, bir değişim oranına göre devralan şirketin paylarının, devrolunan şirketin ortaklarınca kendiliğinden iktisap edilmesiyle gerçekleşir. Birleşmeyle, devralan şirket devrolunan şirketin malvarlığını bir bütün hâlinde devralır. Birleşmeyle devrolunan şirket sona erer ve ticaret sicilinden silinir.

Ticaret şirketlerinde yapı değişikliği türlerinden biri olan birleşme işlemi işleminin gerçekleşmesi için devralan ve devrolunan olmak üzere en az iki farklı şirketin mevcut olması gerekmektedir. Birleşecek şirket sayısı için azami sınır söz konusu değildir.

Anılan madde şirketlerin; bir şirketin diğer şirketi devralması şeklinde ya da yeni bir şirket içinde bir araya gelmeleri yoluyla birleşebileceklerini hüküm altına almaktadır.

TTK'nın birleşme işlemini düzenleyen 136 ilâ 158'inci maddelerinin uygulamasında, kabul eden şirket "devralan", katılan şirket "devrolunan" diye nitelendirilmektedir (TTK md.136/2).

Devralma şeklindeki birleşmelerde, birleşmeye katılan şirketlerden biri (devralan şirket) diğer şirket veya şirketleri kendi bünyesinde toplar. Bu türdeki birleşme işleminde devralan işletme hukuki varlığını devam ettirirken, diğer işletme ya da işletmelerin hukuki varlığı tamamen sona ermektedir.

Yeni kuruluş şeklindeki birleşmelerde ise birleşen işletmeler tüzel kişiliklerini kaybederek yeni bir işletme oluştururlar ve bu işletmelerin ticaret sicilinden terkin ile varlıkları sona ermektedir. Yeni kuruluş şeklindeki

birleşmelerde, birleşmeye dâhil olan tüm işletmeler "devrolan işletme" olarak adlandırılırlar.

Birleşmede, devralan şirkete devrolunan şirketin tüm hak ve borçları bir bütün halinde intikal ettiğiinden dolayı külli halefiyet¹ ilkesi geçerlidir.

Yeni TTK ile birlikte eski kanundan farklı olarak birleşme işleminin gerçekleşmesine karşı olan ortak veya ortaklara devredilen şirketten ayrılma hakkı tanınmıştır. Bu durumda ortaklar arzu ederlerse mevcut veya yeni şirkette devam edecekler ya da sözleşmede öngörülen ayrılma akçesini alarak şirketten ayrılacaklardır (Yegin 2018: 40).

2.1.2. Geçerli Birleşmeler

6762 Sayılı TTK'da şirketlerin birleşmeye katılabilmeleri için aynı türden olması gerekiydi. Ancak 6102 Sayılı TTK ile bu gerekliliği kaldırmıştır. 6762 Sayılı TTK 'da birleşme açısından kollektif ile komandit şirketler ve anonim ile sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler aynı tür şirketler olarak değerlendirilmiştir.

Yeni TTK'nın 137. maddesinde geçerliliği kabul edilen üç sınıf birleşmeye yer verilmiştir.

"Sermaye şirketleri;

- Sermaye şirketleriyle,
- Kooperatiflerle ve
- Devralan şirket olmaları şartıyla, kollektif ve komandit şirketlerle birleşebilirler

Şahıs şirketleri;

- Şahıs şirketleriyle,
- Devrolunan şirket olmaları şartıyla, sermaye şirketleriyle,
- Devrolunan şirket olmaları şartıyla, kooperatiflerle

¹ Külli Halefiyet: Bir mal varlığını meydana getiren bütün hak, alacak ve borçların bir bütün halinde başkasına intikal etmesidir.

Kooperatifler;

- Kooperatiflerle,
- Sermaye şirketleriyle,
- Devralan şirket olmaları şartıyla, şahıs şirketleri ile birleşebilirler.”

Görüldüğü üzere 6102 Sayılı TTK ile birleşmede tür sınırlamasını kaldırılmıştır. Ancak devralan ve devrolunan şirket sınırlaması getirilmiştir. Şahıs şirketleri ancak devrolunan şirket olarak diğer türden bir şirket ile birleşebilmektedir.

Kanun; ticaret şirketleri ile dernek, vakıf ve tek kişi işletmelerinin birleşmelerini düzenlememiştir. Diğer taraftan dernek ya da vakıflara ait ticari işletmeler ticaret şirketleri tarafından devralınabileceklerdir. Kanun kamu tüzel kişilerinin özel hukuk kurallarına tabi olsalar da ticaret şirketleri ile birleşmesini engellemiştir (Bayram 2017: 67).

2.1.3. Tasfiye Halindeki Bir Şirketin Birleşmeye Katılması

Birleşmeye katılan şirketlerin tasfiye sürecine girmemiş olmaları gerekmektedir. 6102 Sayılı TTK 138'inci maddesi ile tasfiye halinde olan bir şirketin birleşmeye katılabilmesinin önü açılmıştır. Ancak bu durumun gerçekleşebilmesi için bazı koşulların yerine getirilmesi gerekir. Bu koşullardan ilki tasfiye hâlindeki bir şirketin mal varlığının dağıtılmasına başlanılmamış olması diğeri ise tasfiye halindeki şirketin devrolunan şirket olması koşuludur. Bu şartların varlığı, devralan şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki ticaret sicil müdürlüğüne sunulacak olan belgelerle ispatlanır.

Burada amaçlanan şirketi fiilen sona erdirmeden başka bir kurum bünyesinde mevcudiyetine devam ettirmektir. Mal varlığı dağıtımına başlanılmamış olmasından kasıt tasfiye kârının dağıtımının yapılmamış olmasıdır. Tasfiye kapsamında bazı varlıklarının satışının yapılmaya başlanması dağıtım olarak nitelendirmek yanlış olacaktır (Nazalı 2015: 44).

Tasfiye halindeki bir şirket, başka şirket ya da şirketleri devralmak suretiyle birleşme yöntemine başvuramaz. Çünkü bu durum tasfiyenin amacı ile bağdaşmaz.

Mal varlığının dağıtımına başlanılmış olması halinde ise, birleşmenin sonucu olan ortaklığın ve mal varlığının devamlılığı ilkeleri uygulama yeteneğini yitirir. Tasfiye sürecine girmiş olan şirketin bu duruma hangi sebeplerle girdiği, birleşme hükümlerinin uygulanması açısından önem taşımaktadır. Şirket hakkında iflas kararı verilmesi durumunda, mal varlığı üzerinde kullanım olanağı kalmayacağından dolayı tasfiyeye giren şirketlerin birleşmeye katılamayacağı kaçınılmaz bir durumdur. Aynı şekilde, sona ermenin mahkeme kararına dayalı olduğu hallerde de tasfiye halindeki şirket birleşmeye katılamamalıdır. Buna karşın sona ermenin genel kurul kararına ya da esas sözleşmede öngörülen kendiliğinden etkili bir sebebe dayanması halinde, tasfiyedeki şirketin birleşmeye katılması mümkündür (Göktürk 2013: 638-639).

2.1.4. Sermayenin Kaybı ve Borca Batıklık Halinde Birleşmeye Katılma

6102 Sayılı TTK ile getirilen yeniliklerden biri de sermayesini belli bir oranda yitirmiş veya borca batık olan bir şirketin birleşmeye taraf olabilmesidir.

6102 Sayılı TTK'nın 139'uncu maddesinin birinci fıkrasına göre sermayesiyle kanuni yedek akçeleri toplamının yarısı zararlarla kaybolan veya borca batık durumda bulunan bir şirket, kaybolan sermayeyi veya gerekiyorsa borca batıklık durumunu karşılayabilecek tutarda serbestçe, tasarruf edilebilen öz varlığa sahip bulunan bir şirket ile birleşebilir.

“Serbestçe tasarruf edilebilir Öz kaynak ” ile sermaye ve belirli bir harcanma amacına bağlanmamış yedek akçelerden bahsedilmektedir. Serbestçe kullanılabilecek özvarlığını başka bir şirkete kurtarmaya tahsis eden şirketin azınlıkta kalan ortaklarının menfaatlerinin dikkate alınması gerekir. Aksi bir durumda söz konusu pay sahipleri birleşme kararının iptalini isteyebilirler (Erol 2014: 40).

Bir şirketin sermaye ile kanunî yedek akçeler toplamının yarısı bilanço zararlarıyla yitirilmişse sermaye kaybı; zararlar bunun üstüdeyse borca batıklık, teknik terimle kırmızı bilanço durumu söz konusudur.

Sermayesiyle kanuni yedek akçeleri toplamının yarısı zararlarla kaybolmuş veya borca batık durumda olan bir şirketin birleşmeye taraf olabilmesi için birleşmeye taraf olan diğer şirketin kaybolan sermayeyi veya borca batıklık

durumunu karşılayacak miktarda serbestçe tasarruf edebileceği öz varlığa sahip olması gerekir. Serbestçe tasarruf edebileceği varlığa sahip olan işletme tarafından bu duruma ilişkin tutarların, hesap şekli de gösterilerek doğrulandığı yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir raporu tanzim ettirilerek tescile ilişkin diğer başvuru belgeleri ile birlikte ticaret sicili müdürlüğüne verilir. Devrolunan şirketlerin denetime tabi olması halinde bu rapor, şirket denetçisi tarafından da düzenlenebilir (Altaş 2018: 196).

2.1.5. Ortaklık Payları ve Hakları

Ortaklık payları ve haklarının korunması ile ayrılma akçesi bu başlıkta ele alınacaktır.

2.1.5.1. Ortaklık payları ve Haklarının Korunması

Birleşmeye hâkim olan ilkelerden biri de şirket payının devamlılığı (korunması) ilkesidir. Devamlılık ilkesi 140'ncı maddenin birinci fıkrasının gerekçesine göre devrolunan şirketin her bir ortağının, devrolunan şirketteki payının değerini karşılayacak ve mevcut payının verdiği haklarına eşit hakları içeren bir devralan şirket payını talep etmeye hakkı olduğu anlamına gelir. TTK' nın 140' ıncı maddesinin birinci bendi gereğince devrolunan şirketin ortaklarının, mevcut ortaklık paylarını ve haklarını karşılayacak değerinde, devralan şirketin payları ve hakları üzerinde talep etme hakları vardır. Bu talep etme hakkı, birleşmeye katılan şirketlerin mal varlıklarının değeri, oy haklarının dağılımı ve önem taşıyan diğer hususlar dikkate alınarak hesaplanır.

Hükümdeki "ortaklık payları ve hakları" ile devrolunan şirketteki şirkete katılma payı ve bu paya bağlı mal varlığı, yönetim, denetim ve inceleme hakları kastedilmiştir. Bu terim, azlık haklarını kapsayamaz. Çünkü devrolunan şirkette azlık haklarına sahip bir ortak, oransal eşitlik sebebiyle devralan şirkette azlık hakkına haiz olmayabilir (Gerekçe md.140).

TTK' nın 140' ıncı maddesinde ortaklık paylarının değişim oranları belirlenirken, devrolunan şirketin ortaklarına tahsis olunan ortaklık paylarının gerçek değerlerinin onda birini aşmaması şartıyla, bir denkleştirme ödenmesi yapılabileceği belirtilmiştir. Denkleştirme akçesi olarak da ifade edilebilecek bu ödeme mal

varlıklarının değerlendirilmesinde ortaya çıkan kusurların nakit ödeme ile kapatılmasını ifade eder.

Birleşme durumunda devrolunan şirketin oydan yoksun paylarına² sahip ortaklarına aynı değerde, oydan yoksun veya oy hakkını taşıyan paylar verilir (TTK md.140/3).

Devralan şirket devraldığı şirkette bulunan paylara bağlı olan imtiyaz haklarına eş değer haklar veya uygun karşılık verir (TTK md.140/4). Belirtilen maddenin beşinci bendi gereği devir alan şirket intifa senedi³ sahiplerine eş değerli haklar tanımak veya intifa senetlerini, birleşme sözleşmesinin yapıldığı tarihteki gerçek değeriyle satın almak zorundadır.

2.1.5.2. Ayrılma Akçesi

Ayrılma akçesi kavramı 6102 sayılı TTK ile mevzuatımıza girmiştir. 6102 Sayılı TTK 141. maddesi ile birleşmeye katılan şirketlerin, birleşme sözleşmesinde, ortaklara, devralan şirkette, pay ve ortaklık haklarının iktisabı ile iktisap olunacak şirket paylarının gerçek değerine denk gelen bir ayrılma akçesi arasında seçim yapma hakkı tanıyabilecekleri hükmü getirilmiştir.

Kanun hükmünden de anlaşılacağı üzere birleşmeye katılan şirket ortaklarına seçim hakkı tanınmıştır. Devrolunan şirket ortakları isterlerse devralan ya da yeni kurulan şirket bünyesinde ortaklık haklarını sürdürebilirler, istemezlerse birleşme sözleşmesinde belirlenen ayrılma akçesini alarak şirketten ayrılabilirler. Ayrılma akçesi ortaklığın devamı ilkesinin istisnasıdır.

Kanun koyucu, ayrılma akçesinin nakit olmasını zorunlu tutmamıştır. Ayrılma akçesi olarak başka bir şirketin payı, pay senedi veya bir diğer menkul değeri de ayrılma akçesi olarak verilebilecektir (Gerekçe md.141).

Eğer ayrılma akçesi nakit olarak ödenecekse yedek akçelerden ödenmelidir. Çünkü yedek akçelerden ödenmemesi durumu sermayenin iadesi riskini ortaya çıkararak pay sahiplerinden nakit çıkışlarına sebep olacaktır (Develi 2013: 455).

² Oydan yoksun pay; ortakların sermaye artırımını ile ihraç edebilecekleri, oy hakkı hariç, sahibine kar payından istendiğinde tasfiye bakiyesinden imtiyazlı olarak faydalanma hakkını ve diğer ortaklık haklarını sağlayan pay senetleridir.

³ İntifa senedi; sahibine sadece mal varlığı hakkı sağlayan ve hisse senetlerinden farklı olarak herhangi bir payı temsil etmeyen kıymetli evrak niteliğindeki senetlerdir.

Yeni TTK'nın 141. maddesinin ikinci fıkrasına göre birleşmeye katılan şirketler birleşme sözleşmesinde, sadece ayrılma akçesinin verilmesini öngörebilirler. Birleşme sözleşmesi, sadece ayrılma akçesinin ödenmesini öngörüyorsa, bu sözleşmenin devreden şirketin oy hakkına sahip ortaklarının yüzde doksanı tarafından onaylanması gerekir. Bu nisapla onaylanmak şartıyla birleşme sözleşmesi belirli ortakların, devralan şirkette pay sahibi olmalarına engel olup onların ayrılma akçesi almalarını zorunlu olarak öngörebilir. Görüldüğü üzere TTK madde 141'inci maddesine dayanarak seçimlik ve zorunlu ayrılma akçesi olarak iki tür ayrılma akçesinden bahsetmek mümkündür.

Yüzde doksan gibi yüksek bir nisap istenmeyen ortakların ortaklık hakları kaldırmakta ve yüzde doksanın istemediği bir kişinin şirkette kalmasına izin vermemektedir. Türk hukukunda yeni olan bu çıkarma yetkisi, şirket iç barışını sağlamaya yöneliktir. Huzuru bozan pay sahiplerinin şirketten çıkarılmaları gerektiği görüşü modern şirketler hukukunda gün geçtikçe ağırlık kazanmaktadır

2.1.6. Sermaye Artırımı, Yeni Kuruluş ve Ara Bilanço

Bu başlık altında sermaye artırımı, yeni kuruluş ve ara bilanço konularından bahsedilecektir.

2.1.6.1. Sermaye Artırımı

6102 Sayılı TTK'nın 142. maddesi gereğince devralma yoluyla birleşmede, devralan şirket sermayesini artırmak zorundadır. Devralan şirket sermaye artırımını devrolunan şirketin ortaklarının haklarını koruyacak düzeyde yapmak ile yükümlüdür.

Devralan şirkette ortaklığın devamı ilkesi gereğince sermaye artırımı emredici niteliktedir. Sermaye artırımının devrolunan şirket ortaklarının haklarının korunabilmesi için gerekli olan düzeyde yapılması gerekmektedir.

Devralan şirkette artırılacak sermaye tutarı devrolunan şirketin ödenmiş sermayesinin değiştirme oranı ile çarpılması ile bulunur. Değiştirme oranı ise devrolunan şirketin ortaklarına verilecek devralan şirketin ortaklık paylarının, devrolunan şirketin sermayesine oranlanması sonucu bulunur (Ceylan 2016: 34).

Örnek: Devralan şirket Özkaynağı (A)	:5000 TL
Devrolunan şirketin Özkaynağı (B)	:3000 TL
Devralan şirketin sermayesi (C)	:1000 TL
Devrolunan şirketin ödenmiş sermayesi (E)	: 300 TL

Devralan şirkette yapılacak sermaye artırım tutarı: $(C/A) \times B$ formülünden 600 TL olarak hesaplanır.

Değişim Oranı (D): $600 / 300 = 2$ olarak hesaplanır.

2.1.6.2. Yeni Kuruluş

TTK'nın 143'üncü maddesi yeni kuruluş yolu ile birleşmede, TTK ile 24.4.1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun, aynı sermaye konulmasına dair düzenlemelerinin ve asgari ortak sayısına ilişkin hükümleri dışındaki maddelerinin yeni şirketin kuruluşuna uygulanacağını belirtmektedir.

İlgili maddenin gerekçesinde yeni kuruluşta, yeni kurulan şirketin türü ne ise o türün kurulmasına ilişkin hükümlerin uygulanacağı, ancak yeni kuruluşta asgari ortak sayısı belirtilmişse bu hükmün ve aynı sermaye konulmasına dair hükümlerin uygulanmayacağı açıklanmıştır. Böylelikle birleşme işleminin kolay bir şekilde gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir.

2.1.6.3. Ara Bilanço

Birleşme sürecinde ara bilanço çıkarılmasına gerek yoktur. Ancak TTK'nın 144. maddesi ara bilanço düzenlenmesi gerektiren iki sebebin varlığından bahsetmektedir. Bu sebeplerden ilki birleşme sözleşmesinin imzalandığı tarih ile bilanço günü arasında altı aydan fazla bir sürenin geçmiş olmasıdır. Altı ayı aşan faaliyet neticesinde eski bilançonun aktif ve pasif kısımlarında olumlu veya olumsuz değişiklikler meydana gelecek olması sebebiyle bilançonun güncelliği yitirecek olmasıdır. Bu durumun birleşme işlemini zorlaştırması ara bilanço çıkarılması zorunluluğunu beraberinde getirmiştir.

İkinci sebep ise birleşmeye katılan şirketlerin mal varlıklarında önemli ölçüde değişiklik meydana gelmesi durumudur. İlgili maddenin gerekçesine göre değişiklikte bilançonun çıkarılmasının sonuçlandığı tarih değil, bilanço günü esas alınır.

Mal varlığında önemli değişikliğe, bir kooperatiften çok sayıda ortağın çıkması, şirketin faaliyet yılı zararının anormal artması, büyük bir tesisin satılması örnek olarak gösterilebilir.

Ara bilanço yıllık bilançonun tâbi olduğu hüküm ve ilkelere göre düzenlenir. Değişiklikler için çıkarılacak olan ara bilançoda, fiziki envanter yapılmasına gerek yoktur. Ayrıca birleşmeye esas alınan son bilançoda kabul edilen son değerlemeler, sadece ticarî defter hareketleri göz önünde bulundurularak değiştirilir. Bunların yanında amortismanlar, değer düzeltmeleri ve karşılıklar ile ticarî defterlerden anlaşılamayan işletme için önem arz eden değer değişiklikleri de dikkate alınır (Nazalı 2015: 46).

2.1.7. Birleşme Sözleşmesi ve Birleşme Raporu

Birleşme sözleşmesi ve birleşme raporu ile ilgili düzenlemelere TTK'nın 145, 146 ve 147'nci maddelerinde yer verilmiştir.

2.1.7.1. Birleşme Sözleşmesi

Birleşme sözleşmesi, birleşmeye taraf olan şirketlerin birbirlerine uygun ve karşılıklı irade açıklamalarıyla devralınan şirketin mal varlığının tasfiyesiz ve bir bütün halinde devralan veya yeni kurulan şirkete geçeceğini içeren ve birleşmenin kapsamını, şartlarını, borç ve yükümlülükleri belirleyen bir akittir (Bayram 2017: 96).

TTK madde 145'e göre birleşme sözleşmesi yazılı şekilde yapılır. Sözleşme, birleşmeye katılan şirketlerin, yönetim organlarınca imzalanır ve genel kurulları tarafından onaylanır. Yazılı şekilde yapılmayan sözleşmeler geçerlilik unsurunu taşımamaktadır.

Bahsi geçen maddenin gerekçesinde sözleşme yapma yetkisinin yönetim organında olduğu belirtilmiştir. Yönetim organı bu yetkiyi başka bir organa örneğin

anonim şirketlerde müdürlere devredemez. Sözleşmenin yapılması yönetim organının bir kararı ile gerçekleşir. Genel kurulların onayına kadar, birleşme sözleşmesi askıda geçerlidir. Bu sebeple, onaydan önce bağlayıcı bir birleşme sözleşmesi yoktur.

Birleşme sözleşmesinin aşağıda yer alan unsurları içermesi zorunludur (TTK md. 146):

- a) Birleşmeye katılan şirketlerin ticaret unvanlarını, hukuki türlerini, merkezlerini; yeni kuruluş yolu ile birleşme hâlinde, yeni şirketin türünü, ticaret unvanını ve merkezini,
- b) Şirket paylarının değişim oranını, öngörülmüşse denkleştirme tutarını; devrolunan şirketin ortaklarının, devralan şirketteki paylarına ve haklarına ilişkin açıklamaları,
- c) Devralan şirketin, imtiyazlı ve oydan yoksun payların sahipleriyle intifa senedi sahiplerine tanıdığı hakları,
- d) Şirket paylarının değiştirilmesinin şeklini,
- e) Birleşmeyle iktisap edilen payların, devralan veya yeni kurulan şirketin bilanço kârına hak kazandığı tarihi ve bu isteme ilişkin bütün özellikleri,
- f) TTK 141'inci maddesi uyarınca ayrılma akçesi kararlaştırılmış ise ayrılma akçesi tutarı
- g) Devrolunan şirketin işlem ve eylemlerinin devralan şirketin hesabına yapılmış sayılacağı tarihi,
- h) Yönetim organlarına ve yönetici ortaklara tanınan özel yararları içermelidir.
- i) Eğer birleşmeye katılan taraflardan biri veya birden fazlası adi komandit ya da paylı komandit şirket ise sınırsız sorumlu ortakların isimleri,

Yukarıda sayılan unsurlar birleşme sözleşmesinde yer alması gereken asgari unsurlardır. Birleşme sözleşmesi bu unsurları taşımakla bu unsurlar dışında önem arz eden başka konuların bulunması durumunda bu konuların birleşme sözleşmesine eklenmesi gerekir (Erol 2013: 45).

2.1.7.2. Birleşme Raporu

Birleşme raporu, birleşmeye katılan işletmelerin pay sahiplerine bilgilendirmek amacıyla hazırlanan bir belgedir. Söz konusu bu belge ticaret kanunumuzun 147. maddesinde düzenlenmiştir. Bahsi geçen maddenin birinci bendi birleşmeye katılan şirketlerin yönetim organlarının, ayrı ayrı veya birlikte, birleşme hakkında bir rapor hazırlaması gerektiğine vurgu yapmaktadır.

TTK' nın 147. maddesi ikinci fıkrası uyarınca hazırlanacak olan birleşme raporunda aşağıdaki hususlar hukuki ve ekonomik yönden açıklanması ve gerekçelerinin belirtilmesi gerekmektedir.

- a) Birleşmenin amacı ve sonuçları,
- b) Birleşme sözleşmesi,
- c) Şirket paylarının değişim oranı ve öngörülümüşse denkleştirme akçesi; devrolunan şirketlerin ortaklarına devralan şirket nezdinde tanınan ortaklık hakları,
- d) Ayrılma akçesinin söz konusu olduğu durumlarda ayrılma akçesinin tutarı ve şirket pay ve ortaklık hakları yerine ayrılma akçesi verilmesinin sebepleri,
- e) Değişim oranının belirlenmesi yönünden payların değerlemesine ilişkin özellikler,
- f) Devralan şirket tarafından artırımı yapılacaksa bu artırımın miktarı,
- g) Öngörülümüşse, devrolunan şirketin ortaklarına, birleşme dolayısıyla yüklenecek olan, ek ödeme ve diğer kişisel edim yükümlülükleri ile kişisel sorumluluklar hakkında bilgi,
- h) Değişik türdeki şirketlerin birleşmelerinde, yeni tür dolayısıyla ortaklara düşen yükümlülükler,
- i) Birleşmenin, birleşmeye katılan şirketlerin işçileri üzerindeki etkileri ile mümkünse bir sosyal planın içeriği,
- j) Birleşmenin, birleşmeye katılan şirketlerin alacaklıları üzerindeki etkileri,
- k) Gerekliyse, ilgili makamlardan alınan onaylar.

Ayrıca bunlara ek olarak yeni kuruluş yoluyla birleşmede birleşme raporuna yeni şirketin sözleşmesinin de eklenmesi şarttır (TTK md. 147/f.3).

TTK' nın 147'nci maddesinin son fıkrasında küçük ve orta ölçekli şirketlerin tüm ortakların onayı alındıktan sonra birleşme raporunun düzenlenmesinden vazgeçebileceği belirtilmiştir. Düzenleme ile küçük ve orta ölçekli işletmelere kolaylık sağlanarak birleşme raporu hazırlanıp hazırlanmaması şirketlerin inisiyatifine bırakılmıştır.

TTK 155'inci madde kapsamında kolaylaştırılmış birleşme için gereken şartları taşıyan sermaye şirketleri de isterlerse birleşme raporu düzenleyebilir.

TTK' nın 148.maddesinde öngörülen birleşmeye katılan şirketlerin; birleşme sözleşmesini, birleşme raporunu ve birleşmeye esas oluşturan bilançoğu, bu konuda uzman olan bir işlem denetçisine denetlettirmeleri şarttır hükmü 6335 sayılı Kanunu'nun 43.maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

2.1.8. İnceleme Hakkı ve Mal Varlığında Değişiklikler

Birleşme sürecindeki işletmeler tarafından hazırlanan tablolar ve raporlar ile mal varlığında meydana gelen değişimler ilgili kişi ve organlarca incelemeye sunulmalıdır.

2.1.8.1. İnceleme Hakkı

Birleşme sürecinde inceleme hakkı hukukumuzda 6102 Sayılı TTK ile girmiş olan bir düzenlemedir. İnceleme hakkı Kanununun 149. maddesinde düzenlenmiştir.

Bahsi geçen maddenin birinci fıkrasına göre birleşmeye katılan şirketlerden her biri, merkezleriyle varsa şubelerinde ve halka açık anonim şirketler ise Sermaye Piyasası Kurulunun öngöreceği yerlerde, genel kurul kararından önceki otuz gün içinde aşağıda yer alan belgeleri ortakların, intifa senedi sahipleriyle şirket tarafından ihraç edilmiş bulunan menkul kıymet hamillerinin, menfaati bulunan kişilerin ve diğer ilgililerin incelemesine sunmakla yükümlüdür.

- Birleşme sözleşmesini,
- Birleşme raporunu,
- Denetim raporunu (6335 sayılı Kanun ile yürürlükten kaldırılmıştır),

- Son üç yıla ait finansal tablolar ile yıllık faaliyet raporlarını ve birleşmeye haiz ara bilançolarını

Ayrıca bu belgeler ilgili sermaye şirketlerinin internet sitelerinde de yayımlanır.

Ortaklar ile birinci fıkrada sayılan kişiler, aynı fıkrada anılan belgelerin suretlerinin ve varsa basılı şekillerinin kendilerine verilmesini isteyebilirler. Bunlar için, herhangi bir bedel veya gider karşılığı istenilemez (TTK md. 149/f. 2).

Yine aynı maddenin dördüncü fıkrası gereği birleşmeye katılan her şirket, birinci fıkrada anılan belgelerin nereye tevdi edildiklerini ve nerelerde incelemeye hazır tutulduklarını, teviden en az 3 iş günü önce, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ile şirket sözleşmesinde öngörülen gazetelerde ve sermaye şirketleri de internet sitelerinde ilan eder.

İlgili madde ile inceleme hakkı sadece ortaklara tanınmayan daha geniş menfaat çevresini kapsayan niteliktedir. İnceleme hakkı ortaklara ve diğer menfaat çevresine sunulan bir hak iken birleşmeye katılan şirketlerin yönetim organları için getirilen bir yükümlülüktür (Erol 2014: 47).

Sözü edilen belgelerin (varsa) basılı şekillerinin aynı menfaat sahiplerine verilmesi öngörülmüştür. Bu hüküm belgelerin basılmasını isteme hakkını kimseye vermez (Gerekçe md.149).

İnceleme hakkının düzenlenmesindeki temel amaç; ortaklara, intifa senedi hamilleri ile menkul kıymet veya menfaat sahiplerine ve diğer ilgililere bilgi vererek haksız menfaat sağlanmasını ve menfaat kaybını önlemek; şeffaflığı sağlamak ve oy hakkına sahip olanlara bu haklarını bilinçli olarak kullanmalarında yardımcı olmaktır.

Bahsedilen geçen maddenin beşinci fıkrasındaki küçük ve orta ölçekli şirketlerin tüm ortakların onaylaması şartıyla inceleme hakkından vazgeçebileceği hükmü ile bu tür şirketlerin birleşme maliyetinden kurtulma imkânı sağlanmıştır. Böylelikle birleşme işlemi bu tür şirketler için daha kolay hale getirilmiştir.

2.1.8.2. Mal Varlığındaki Değişiklikler

TTK'nın 150. maddesi birinci fıkrası gereği birleşmeye katılan şirketlerden birinin aktif veya pasif varlıklarında, birleşme sözleşmesinin imzası tarihiyle, bu sözleşmenin genel kurulda onaya sunulacağı tarih arasında, önemli değişiklik meydana gelmişse, yönetim organı, bu durumu kendi genel kuruluna ve birleşmeye katılan diğer şirketlerin yönetim organlarına yazılı olarak bildirir. Söz konusu madde birleşme sözleşmesinin imzalanmasından sonra, ancak genel kurul kararından önce mal varlığında önemli değişiklik meydana gelen şirketin yönetim organına bir bildirim borcu yüklemektedir.

Bahsi geçen bildirim iki yönlüdür: Söz konusu yönetim organı bildirimini hem kendi genel kuruluna hem de birleşmeye katılan diğer şirketlerin yönetim organlarına yapmalıdır. Bildirimin, incelemenin yapılmasına ve gerekli önlemin alınmasına olanak sağlayacak şekil ve zamanda yapılması dürüstlük kuralı gereğidir. Bilginin verilebilmesi için genel kurulların bu konu için olağanüstü toplantıya çağırılması doğru olur; yoksa bilginin onay genel kurullarında verilmesi amaca uygun düşmeyebilir.

Bahsedilen maddenin ikinci fıkrasında mal varlığında önemli değişiklik olduğunun bildirim üzerine birleşmeye katılan tüm şirketlerin yönetim organları tarafından, birleşme sözleşmesinin değiştirilmesine veya birleşmeden vazgeçmeye gerek olup olmadığını inceleneceği; böyle bir sonuca vardıkları takdirde birleşme sözleşmesinin onaya sunulmayacağı belirtilir. Aksi durumda ise yönetim organı genel kurulda, birleşme sözleşmesinde uyarlamaya gerek bulunmadığının gerekçesini açıklar.

Mal varlığındaki değişim ile ilgili bilginin zamanında verilmemesi ya da hiç verilmemesi durumunda sorumluluk yönetim organlarına yüklenebilir. Çünkü madde hükmü gereği bildirim üzerine değerlendirme yapma yetkisi yönetim organlarına bırakılmıştır. Eğer yönetim organları yaptıkları değerlendirme neticesinde olumsuz sonuca varırlarsa birleşme sözleşmesi değiştirilebilir, hatta birleşmeden vazgeçilebilir.

2.1.9. Birleşme Kararı

TTK' nın 151. maddesi birleşmeye katılan şirketlerde birleşmeye yetkili organı ve gerekli olan nisapları belirtmektedir. Bu maddenin birinci fıkrasına göre yönetim organı, genel kurula birleşme sözleşmesini sunar.

1. Birleşme sözleşmesi genel kurulda aşağıda belirtilen nisaplar ile onaylanmalıdır.

a) Anonim ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde, esas veya çıkarılmış sermayenin çoğunluğunu temsil etmesi şartıyla, genel kurulda mevcut bulunan oyların dörtte üçüyle

Yukarıda bahsedilen nisap TTK'nın 421.maddesinin beşinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen pay senetleri borsada işlem gören anonim şirketler için uygulanmaz. Çünkü bu şirketler için özel nisaplar öngörülmüştür.

Bir kooperatif tarafından devralınacak sermaye şirketlerinde, sermayenin çoğunluğunu temsil etmesi şartıyla, genel kurulda mevcut bulunan oyların dörtte üçüyle

b) Limited şirketlerde, sermayenin en az dörtte üçünü temsil eden paylara sahip bulunmaları şartıyla, tüm ortakların dörtte üçünün oylarıyla

Limited şirketlerde ortakların dörtte üçü birleşme için olumlu oy kullanmaları, olumlu oy kullanan ortakların ise sermayenin en az dörtte üçünü temsil eden paylara sahip olmaları şartı aranmaktadır.

c) Kooperatiflerde, verilen oyların üçte ikisinin çoğunluğuyla; ana sözleşmede ek ödeme ve başka edim yükümlülükleri ya da sınırsız sorumluluk kabul edilmiş veya bunlar mevcut olup da genişletilmişse kooperatife kayıtlı tüm ortakların dörtte üçünün kararıyla, onaylanmalıdır.

TTK'nın 151.maddesinin diğer bentleri ise aşağıda verilmiştir.

2. Kollektif ve komandit şirketlerde birleşme sözleşmesinin oybirliğiyle onaylanması gerekir. Ancak, şirket sözleşmesinde birleşme sözleşmesinin bütün ortakların dörtte üçünün kararıyla onaylanması öngörülebilir

Bu hüküm adı geçen kanunun şahıs şirketlerine ilişkin genel hükümleri ile karşılaştırıldığında kanun koyucunun birleşme kararının alınmasını kolaylaştırdığını göstermektedir. Şöyle ki kollektif şirkette oy hakkını düzenleyen TTK md. 226/f. 2' de şirket sözleşmesi dışındaki kararların oy çokluğu ile alınacağı hükme bağlanmışken yukarıdaki fıkra bu hüküm dışına çıkmıştır (Çoştan 2013: 107).

3. Sermayesi paylara bölünmüş bir komandit şirketin, başka bir şirketi devralması hâlinde, TTK md. 151/f. 1/a ek olarak, komandite ortakların tamamının birleşmeyi yazılı olarak onaylamaları gereklidir
4. Bir limited şirket tarafından devralınan anonim ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirkette, devralma ile ek yükümlülük ve kişisel edim yükümlülükleri de öngörülüyorsa veya bunlar mevcut olup da genişletiliyorsa, bütün ortakların oybirliğine gerek vardır.

Şahıs şirketlerinin kooperatif ile birleşmesinin, şahıs şirketlerinin ortakları için ek ödeme, kişisel edim yükümü ya da kişisel sorumluluğa yol açması halinde ise Kooperatifler Kanunu md. 8 uyarınca ilgili ortağın yazılı olarak kabulü aranmalıdır.

Şahıs şirketinin limited şirket ile birleşmesinde md.151/f. 4 kıyasen uygulanmalıdır⁴.(Çoştan 2013: 108).

5. Birleşme sözleşmesi bir ayrılma akçesini öngörüyorsa bunun, devreden şirket şahıs şirketiye oy hakkına haiz ortaklarının, sermaye şirketi ise şirkette mevcut oy haklarının yüzde doksanın olumlu oylarıyla onaylanması şarttır.
6. Birleşme sözleşmesinde devrolunan şirketin işletme konusunda değişiklik öngörülmüşse, birleşme sözleşmesinin ayrıca, şirket sözleşmesinin değiştirilmesi için gerekli nisapla onaylanmış olması zorunludur.

Yukarıdaki fıkranın uygulanmasında “işletme konusunun değiştirilmesi” ifadesine yüklenecek anlam önem taşımaktadır

İşletme konusunun değiştirilip değiştirilmediğinin tespit edilmesinde şirket sözleşmesinin ilgili hükmünün kelime anlamı olarak hangi maksatla ifade edilmiş olması değil, içerik belirleyici olmalıdır (Çoştan 2013: 123).

⁴ TTK md.151/ f. 4'ün kıyasen uygulanması şahıs şirketlerinin şirket sözleşmesinde birleşme kararı için oybirliği dışında bir nisabın yeterli sayılmış olması halinde (bkz. TTK md.151/f.2) söz konusu olabilecektir.

2.1.10. Birleşmenin Tescili ve İlanı

Ticaret kanunumuzda birleşmenin tescil ve ilanına ilişkin düzenlemelere 152-154' üncü maddelerde yer verilmiştir. İlgili maddeler birleşmeye katılan şirketlerin yönetim organlarının birleşme kararını ne zaman ticaret siciline sunmak zorunda olduklarını, aynı anda sunulması gereken birleşme ve ilgili diğer kararların neler olduğunu nihayet devredilen şirketin sona erme anını düzenlemektedir. TTK md. 152/f. 1' de birleşmeye katılan şirketler tarafından birleşme kararı alınır alınmaz, yönetim organları, birleşmenin tescili için ticaret siciline başvurur hükmü yer almaktadır.

Amaç, şirketler bakımından birleşme kararı hazır olunca başvurunun hemen gerçekleştirilmesini sağlamaktır. Birleşmeye en az iki şirketin katılması dolayısıyla tüm şirketlerin genel kurul kararlarının sicile tescili gereklidir. Eğer birleşme kararı tüm şirketlerce henüz alınmamışsa, diğer bir şirket kararı onaylatmış bile olsa ticaret siciline başvuramaz. Diğerlerini beklemelidir. Karar tüm şirketlerce alınmışsa yönetim organları karar alınır alınmaz tescil için sicile başvururlar.

Yine 152. madde gereğince devralan şirket, birleşmenin gereği olarak sermayesini artırmışsa, ek olarak esas sözleşme değişiklikleri de ticaret siciline sunulmalıdır. Devrolunan şirket ise birleşmenin ticaret siciline tescili ile kendiliğinden sona erer.

Birleşme kararı, Türkiye Ticaret Sicil Gazetesi'nde ilan olunur (TTK md. 154).

Ticaret sicil Yönetmeliği'nin 127'nci maddesinde birleşmenin tescili ile ilgili olarak aşağıdaki bilgilere yer verilmiştir.

1.Devrolunan şirket birleşme kararını tescil ettirmeden devralan şirket birleşme kararını tescil ettiremez.

2. Devrolunan şirketin kayıtlı olduğu müdürlüğün birleşmenin tescilini, devralacak şirketin kayıtlı olduğu müdürlüğe hemen bildirmesi gereklidir.

3. Devrolunan şirkete ilişkin olarak tescil edilmesi gereken bilgiler şu şekildedir:

- a) Genel kurulun birleşmeye ilişkin kararı ve tarihi veya kolaylaştırılmış usulle birleşen sermaye şirketlerinde ise bunların yerine yönetim organının birleşmeye ilişkin kararı ve tarihi
- b) Devrolunan şirketin birleşme sebebiyle infisah ettiği,
- c) Devralan şirketin MERSİS numarası, ticaret unvanı veya işletme adı ve merkezi.

4. Devralan şirkete ilişkin tescil edilecek bilgiler

- a) Genel kurulun birleşmeye ilişkin kararı ve tarihi veya kolaylaştırılmış usulle birleşen sermaye şirketlerinde ise bunların yerine yönetim organının birleşmeye ilişkin kararı ve tarihi,
- b) Birleşmeye taraf olan şirketlerin MERSİS numarası, ticaret unvanı ile varsa işletme adı ve merkezi,
- c) Devralan şirketin birleşme dolayısıyla sermaye artırımını yapmasının gerekli olduğu hallerde buna ilişkin şirket sözleşmesi değişikliği,
- d) Yeni kuruluş yoluyla birleşmede, yeni kurulan şirketin türüne göre tescili zorunlu olan bilgiler

5. Devralan şirketin birleşme dolayısıyla sermaye artırımını yapmasının gerekli olduğu hallerde, sermaye artırımını ile birleşme kararı eş zamanlı olarak tescil edilir. Yeni kuruluş yoluyla birleşmede ise yeni kurulacak şirketin kuruluşu ile birlikte birleşme kararı eş zamanlı olarak tescil edilir. Tescili yapan müdürlük durumu devrolunan şirketin kayıtlı olduğu müdürlüğe bildirir. Birleşme sebebiyle infisah eden şirketin unvanı bu bildirim üzerine re'sen silinir.

6. Devralan şirketin kayıtlı olduğu müdürlük; devrolunan şirketin mal varlığına dâhil olan tapu, gemi ve fikri mülkiyet sicilleri ile benzeri sicillerde kayıtlı bulunan mal ve hakların devralan şirket adına tescilini gecikme olmadan yapılması amacıyla; yeni hak sahibini, şirketin birleşme kararının tescili ile eş zamanlı olarak ilgili sicillere hemen bildirir.

7. Birleşme kararlarını tescil eden müdürlükler, birleşen şirketler tarafından kendilerine verilen ilan metinlerini, yedişer gün ara ile üç defa sicil gazetesinde ilan edilmesini sağlar. Ancak ilk ilanların birleşme kararının tesciline ilişkin ilanlarla

birlikte aynı sicil gazetesinde yayımlanması zorunludur.

2.1.11. Birleşmenin Hukuki Sonuçları

TTK'nın 153'üncü maddesinin birinci fıkrası uyarınca birleşme işleminin geçerlilik kazanabilmesi için ticaret siciline tescili zorunludur. Tescil anında devrolunan şirketin tüm aktif ve pasifi külli halefiyet ilkesi gereği kendiliğinden devralan şirkete geçer.

Birleşmeye katılan tüm şirketlerin birleşmenin onanmasına yönelik genel kurul kararları tescil edilecek olmakla birlikte, devrolan ve devralan olarak iki taraf olmasından dolayı hangi şirketin genel kurul kararının tescili ile birleşmenin hüküm doğuracağı sorunu ortaya çıkmaktadır. Kanun metninde bu konu ile ilgili anlaşılır bir bilgi olmamasına karşın gerekçede birleşmeyi hukuken geçerli kılan işlemin devrolunan şirketin birleşme kararını tescil ettirmesinin olduğu, bu tescilin kurucu etkiye sahip olduğu tescil belirtilmektedir.

Ayrıca aynı maddenin gerekçesinde devralan şirketin birleşme kararını tescil ettirmesinin açıklayıcı etkiye sahip olduğu ve bu tescil ile birlikte devrolunan şirketin ortaklarının devralan şirketin ortakları olduğu bilgisine yer verilmektedir.

Birleşme işlemin gerçekleşmesiyle beraber başka bir işleme gerek olmadan devrolunan şirketin ortakları tespit edilen değişim oranı ölçüsünde devralan şirketin ortağı olacaklardır. Bunun için tarafların başvurusuna ya da herhangi bir işlem oluşturulmasına gerek olmamaktadır (Bayram 2017: 109). Ancak TTK md. 153/f. 2 de bu sonucun, devralan şirketin kendi adına fakat bu şirket hesabına hareket eden kişinin elinde bulunan paylar ile devrolunan şirketin kendi adına fakat bu şirket hesabına hareket eden kişinin elinde bulunan paylar için doğmayacağı belirtilmiştir. Birleşmede pay sahipliğinin devamı ilkesi hâkim olmasına karşın bu iki durumistisna olarak düzenlenmiştir.

7.12.1994 tarihli ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun hükümleri saklıdır (TTK, md. 153/f. 3). TTK kapsamında gerçekleştirilen şirket birleşmelerinin hukuksal olarak uygun olması Rekabet Hukuku açısından da uygun olacağı anlamına gelmemektedir.

2.1.12. Kolaylaştırılmış Şirket Birleşmeleri

Kural olarak şirketler yukarıda belirtilen işlemleri gerçekleştirerek birleşebilirler. Bununla birlikte, yeni TTK ile istisnai durumlarda ve belirli şartları taşıyan şirketler için daha kolay birleşme yöntemi düzenlenmiştir. Kaynağını İsviçre Birleşmeler Kanunu'ndan alan bu yeni düzenleme, uygulamada sıklıkla karşılaşılan birleşmeleri daha basit bir usulde tamamlama olanağı tanımaktadır. Şirketler kolaylaştırılmış usule göre birleşme şartlarını taşıyor olsalar bile bu usulü uygulama mecburiyetleri yoktur (Turan 2016: 281).

2.1.12.1. Uygulama Alanı

Kolaylaştırılmış şirket birleşmelerinin uygulama alanı kanununun 155. maddesi ile düzenlenmiştir. Uygulama için hem şirket türü hem de hâkimiyet oranı dikkate alınmaktadır. Kanununun 151. maddesinde iki farklı hâkimiyet oranından bahsedilmektedir. Anılan maddenin birinci fıkrasına göre;

- a) Devralan sermaye şirketi devrolunan sermaye şirketinin oy hakkı veren bütün paylarına
- b) Bir şirket ya da bir gerçek kişi veya kanun yahut sözleşme dolayısıyla bağlı bulunan kişi grupları (bir gerçek kişiye veya miras şirketi, adî şirket gibi) birleşmeye katılan sermaye şirketlerinin oy hakkı veren tüm paylarına sahiplerse sermaye şirketleri kolaylaştırılmış usule göre birleşebilirler.

Birinci varsayımda hem devralan hem de devrolunan şirket sermaye şirkettir. İkinci varsayımda iki kardeş sermaye şirketi birleşmektedir. Kardeş sermaye şirketi, aynı hâkimiyet altında bulunan şirketler demektir. Örneğin birleşen A limited ile B limited şirketinin oy hakkı veren bütün paylarına C anonim şirketi ile gerçek kişi D sahipse, A ve B kardeş şirketlerdir.

Yine 151. maddenin ikinci fıkrasında ise devralan sermaye şirketi, devrolunan sermaye şirketinin tüm paylarına değil de oy hakkı veren paylarının en az yüzde doksanına sahipse, azınlıkta kalan pay sahipleri için;

- a) Devralan şirkette bu payların denk karşılığı olan paylar verilmesi şirket payları yanında, 141 inci maddeye göre, şirket paylarının gerçek değerinin tam dengi olan nakdî bir karşılık verilmesinin önerilmiş olması

- b) Birleşme dolayısıyla ek ödeme borcunun veya herhangi bir kişisel edim yükümlülüğünün yahut kişisel sorumluluğun doğmaması hâlinde birleşme kolaylaştırılmış usulde gerçekleşebilir.

Kolaylaştırılmış birleşme, öngörülen şartların yerine getirilmesi durumunda sadece birleşmeye katılan şirketlerin tamamının sermaye şirketi olması halinde uygulanabilir. Buna göre, kolaylaştırılmış birleşme anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler için geçerli olup, kıyas yoluyla şahıs şirketlerine uygulanması söz konusu değildir. Yine, kooperatifler de sermaye şirketi olarak kabul edilmediğinden, birleşen şirketlerden birisinin kooperatif olması halinde de kolaylaştırılmış usulün uygulanması mümkün olmayacaktır (Bilgili, Demirkapı 2013: 85).

2.1.12.2. Sağlanan Kolaylıklar

TTK' nın 156'ncı maddesi uyarınca birleşmeye katılan ve 155'inci maddenin birinci fıkrasında öngörülen şartlara uyan (payların % 100'üne sahip olan) sermaye şirketleri birleşme sözleşmesinde,

- Birleşmeye katılan şirketlerin ticaret unvanlarını, hukuki türlerini, merkezlerini; yeni kuruluş yolu ile birleşme durumunda, yeni şirketin türünü, ticaret unvanını ve merkezini (TKK md. 146/f. 1/a),

Ayrılması halinde TTK md. 141 uyarınca ayrılma akçesini (TTK, md. 146/f.1/f)

- Sınırsız sorumlu ortaklar varsa bunların isimlerine (TTK md. 146/f. i) yer verirler.

Madde metninde yer verilen kolaylaştırılmış birleşme için gerekli olan şartları sağlayan sermaye şirketleri birleşme raporunu düzenlemeye mecbur olmadıkları gibi inceleme hakkını da sağlamayabilirler. Ayrıca birleşme raporunu genel kurulun onayına da sunmayabilirler (Bayram 2017: 112).

Birleşmeye katılan ve 155 inci maddenin ikinci fıkrasında öngörülen şartlara uyan sermaye şirketleri, birleşme sözleşmesinde sadece;

- Birleşmeye katılan şirketlerin ticaret unvanlarını, hukuki türlerini, merkezlerini; yeni kuruluş yolu ile birleşme durumunda, yeni şirketin türünü, ticaret unvanını ve merkezini (TKK, md. 146/f. 1/a),
- Şirket paylarının değişim oranını, öngörülmüşse denkleştirme tutarını; devrolunan şirketin ortaklarının, devralan şirketteki paylarına ve haklarına ilişkin açıklamaları (TTK, md. 146/f. 1/b),
- Ayrılması halinde TTK md. 141 uyarınca ayrılma akçesini (TTK, md. 146/f. 1/f),
- Sınırsız sorumlu ortaklar varsa bunların isimlerine (TTK, md. 146/f. i) yer verirler.

Bu şirketler birleşme raporunu düzenlemeye ve birleşme sözleşmesini genel kurula sunmaya da zorunlu değildirler. İnceleme hakkının, birleşmenin tescili için ticaret siciline yapılan başvurudan otuz gün önce sağlanmış olması gerekir. Ayrıca, birleşmenin geçerli olabilmesi için birleşme sözleşmesinin ticaret siciline tescili ve sicil gazetesinde ilanı da şarttır.

TTK m. 155' in ilk fıkrasında yer alan ve % 100 hâkimiyet esasına dayalı olan şirketlerin birleşmesi, ikinci fıkrada yer alan ve % 90 hâkimiyet esasına dayananlara göre, nispeten daha kolay şekilde yapılabilmektedir. Birleşme sözleşmeleri daha dar kapsamda hazırlanabilmektedir (Turan 2016: 285).

2.1.12.3. Şirket Alacaklıların Korunması ve Çalışanların Korunması

Bu başlıkta şirket alacaklarının teminat altına alınması, ortakların kişisel sorumlulukları ve iş ilişkilerinin geçmesi konularından bahsedilecektir.

2.1.12.3.1. Şirket Alacaklarının Teminat Altına Alınması

6102 Sayılı TTK ile şirket alacaklılarının korunması yeni bir anlayış üzerine yapılandırılmıştır. 6762 Sayılı TTK'nın 151. maddesinde yer alan itiraz hakkı 6102 Sayılı TTK'da yerini teminat sistemine bırakmıştır. TTK'nın 157'nci maddesi gereğince birleşmeye katılan şirketlerin alacaklıları birleşmenin hukuken geçerlilik kazanmasından itibaren üç ay içinde istemde bulunurlarsa, devralan şirket bunların alacaklarını teminat altına almak durumundadır.

Kanunun 157. maddesinin ikinci fıkrası gereğince birleşmeye katılan şirketler alacaklılarına, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde, yedişer gün aralıklarla üç defa yapacakları ilanla ve ayrıca internet sitelerine konulacak ilanla haklarını bildirirler. Diğer alacaklıların zarara uğramayacaklarının anlaşılması durumunda borcu ödemekle yükümlü şirket teminat göstermek yerine borcu ödeyebilir. Bağımsız denetleme kuruluşu (işlem denetçisi) birleşmeye taraf olan şirketlerin serbest mal varlıklarının ödenmesine yetmeyeceği bilinen bir alacaklarının bulunmadığını ya da bekleyen bir alacak isteminin olmadığını doğruladığı takdirde, birleşmeye katılan şirketler TTSG' de ilan yükümlülüğünden kurtulabilmektedir.

2.1.12.3.2. Ortakların Kişisel Sorumlulukları

Şahıs şirketlerinde ortaklar şirket borçlarından ikinci derecede kişisel sorumlu iken; sermaye şirketlerinde ortakların sorumluluğu mal varlıkları ile sınırlıdır. Birleşme işlemi ile sermaye şirketine devrolunan şahıs şirketlerinde sorumluluk rejimi değişen ortaklar olacaktır. Sorumluluk rejimindeki bu değişiklik, kişisel sorumluluğun son mu bulduğu, yoksa devam mı ettiği, devam ediyorsa bunun herhangi bir şarta bağlı olup olmadığı, rejim değişikliğinin başlangıcı ve sorumluluğun devamı süresinin ne olduğu gibi sorunların doğmasına sebep olur. TTK'nın 158. maddesi ile ortaya çıkabilecek sorunlar çözüme kavuşturulmak istenmiştir. Adı geçen maddenin birinci fıkrası gereğince Devrolunan şirketin borçlarından birleşmeden önce sorumlu olan ortakların sorumlulukları birleşmeden sonra da devam eder. Ancak bu borçların birleşme kararının ilanından önce doğmuş olması veya borçları doğuran sebeplerin bu tarihten önce oluşmuş gerekmektedir.

Borcun sebebinin birleşme kararının oluşmasından önce doğması şartı, hem sözleşmeden, sebepsiz zenginleşmeden ve vekâletsiz iş görmeden, hem de haksız fiillerden doğan borçlar yönünden geçerlidir. Sözleşme ihlallerinde gerek haksız fiillerde zararı doğuran fiilin birleşme kararının ilânı tarihinden önce gerçekleşmiş olması yeterlidir(Gerekçe md. 158/f. 1).

Bahsedilen maddenin ikinci fıkrası devrolunan şirketin borçlarından doğan, ortakların kişisel sorumluluğuna ilişkin istemler, birleşme kararının ilanı tarihinden itibaren üç yıl geçince zamanaşımına uğrar. Alacak ilan tarihinden sonra muaccel olursa, zamanaşımı süresi muacceliyet tarihinden başlar. Bu sınırlama, devralan

şirketin borçları dolayısıyla şahsen sorumlu olan ortakların sorumluluklarına uygulanmaz şeklindedir.

TTK'nın 158/f. 2 ile özel zamanaşımı süresi öngörülmüştür. Zamanaşımı süresi birleşmenin tescilinden itibaren üç yıldır. Ancak şirket borçlarından doğan taleplerin üç yıllık süreden önce zamanaşımına uğraması durumunda üç yıllık süre beklenmez. Yani bahsi geçen zamanaşımı daha önce zamanaşımına uğramış olan taleplere ek süre kazandırmaz.

Kamuya arz edilmiş olan tahvil ve diğer borç senetlerinde sorumluluk izahnamede aksine hüküm bulunmadığı takdirde itfa tarihine kadar devam eder (TTK, md. 158/f. 3).

2.1.12.3.3. İş İlişkilerinin Geçmesi

Birleşme işleminin söz konusu olduğu hallerde devrolunan şirket çalışanlarının korunması konusunda 6102 Sayılı TTK'nın 178. maddesine atıfta bulunulmuştur.

Kanun gereği işçinin itiraz etmediği durumlarda devir gününe kadar hizmet akdinden doğan tüm hak ve borçlar devralana geçer. Eğer işçinin itirazı söz konusu ise hizmet akdi kanuni işten çıkarma süresi sonunda sona erer. İşçi ve devralan şirket o tarihe kadar sözleşmeyi ifa etmekle yükümlüdür.

Eski işveren ile devralan, işçinin bölünmeden evvel muaccel olmuş alacakları ile hizmet sözleşmesinin normal olarak sona ereceği veya işçinin itirazı sebebiyle sona erdiği tarihe kadar geçen sürede muaccel olacak alacaklarından müteselsilen sorumlu olacakları kabul edilmiştir.

Aksi kararlaştırılmadıkça veya hâlin gereğinden anlaşılmadıkça, işveren hizmet sözleşmesinden doğan hakları üçüncü bir kişiye devredemez. İşçilere muaccel olan alacaklarının teminat altına alınmasını isteme hakkı tanınmıştır.

Devreden şirketin bölünmeden önce şirket borçlarından dolayı sorumlu olan ortakları, hizmet sözleşmesinden doğan ve intikal gününe kadar muaccel olan borçlarla, hizmet sözleşmesi normal olarak sona ermiş olsaydı muaccel hâle gelecek olan veya işçinin itirazı sebebiyle hizmet sözleşmesinin sona erdiği ana kadar doğacak olan borçlardan müteselsilen sorumlu olmaya devam ederler.

2.1.12.3.4. Birleşmenin İptali

6102 Sayılı TTK 192. maddesi ile 136 ilâ 158' inci maddelerinde belirtilen şartların yerine getirilmemesi halinde birleşme kararına olumlu oy vermemiş ve bunu tutanağa geçirmiş bulunan birleşmeye katılan şirketlerin ortakları; bu kararın Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilanından itibaren iki ay içinde iptal davası açabilirler. İlanın gerekmediği hâllerde süre tescil tarihinden başlar.

Ayrıca yine aynı maddeye göre birleşme işleminde eksiklik söz konusu olması durumunda mahkeme taraflara bunun giderilmesi için süre verir. Eksiklik verilen süre içinde giderilemiyorsa veya giderilememişse mahkeme birleşme kararını iptal eder.

6102 sayılı TTK' nın işletme birleşmeleriyle ilgili içerdiği yenilikler 6762 sayılı TTK ile karşılaştırmalı ve özet olarak aşağıda yer almaktadır.

Tablo 2. 6762 Sayılı TTK ile 6102 Sayılı TTK'nın Karşılaştırılması

6762 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU	6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNU
Birleşme iki şekilde gerçekleşebilir; - Devralma yoluyla birleşme - Yeni kuruluş şeklinde birleşme	Birleşme iki şekilde gerçekleşebilir; - Devralma yoluyla birleşme - Yeni kuruluş şeklinde birleşme
Aynı tür şirketler birleşebilir	Farklı tür şirketlerin birleşmesine belirli şartlar ve kurallar çerçevesinde imkân tanınmıştır.
Tasfiye halindeki şirket birleşmeye katılamaz	Tasfiye halindeki şirket belirli şartlar altında birleşmeye katılabilir
Borca batık bir şirketin birleşmeye katılması mümkün değildir	Borca batık bir şirket belirli şartlar altında birleşmeye katılabilir
Ortaklığın korunması ve devamı ilkesi özel olarak belirtilmemiştir	Ortaklığın korunması ve devamı ilkesi özel olarak belirtilmiştir
Birleşme sözleşmesinin yapılması, şekli ve birleşme raporu özel olarak belirtilmemiştir	Birleşme sözleşmesinin yapılması, şekli, birleşme raporu, genel kurul tarafından onaylanması ayrıntılı bir şekilde belirtilmiştir
	Kolaylaştırılmış birleşmeye imkân tanınmıştır
	Birleşmeye taraf olan şirketlerin alacaklılarının ve çalışanlarının korunması ayrıntılı olarak düzenlenmiştir

Kaynak: (Yegin 2018: 38)

2.1.13. Yeni Kuruluş Şeklinde Birleşme İşlemine İlişkin Örnek (Vergili Birleşme)

2.1.13.1. Birleşme Süreci

Aynı sektörde faaliyet gösteren iki şirketin tüzel kişiliğini kaybederek yeni bir tüzel kişilik oluşturduğu ve kayıtlı değerler yerine cari değerler ile yeni oluşan şirkete intikal ettiği örnek bir uygulama ele alınacaktır. Tüm bilgiler gerçeği yansıtmamaktadır. Yıldız Giyim Sanayi A.Ş. ve Demir Çorap İç Giyim Sanayi A.Ş. tekstil sektöründe faaliyet göstermektedir. Bu iki şirket birleşerek Dünya Tekstil A.Ş.'yi kurmak istemektedirler. Tüm hazırlık aşamaları tamamlanmış olup son aşamada 31.08.2019 tarihinde ticaret sicilinde tescil işlemi yapılarak iki şirketin birleşmeleri tamamlanmıştır. Yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerine göre birleşme süreci aşamaları aşağıda sırasıyla verilmiştir.

- Yıldız Giyim Sanayi A.Ş. ve Demir Çorap İç Giyim Sanayi A.Ş. birleşerek yeni bir kurum olarak Dünya Tekstil A.Ş.'yi kurmak istemektedirler. Bu kapsamda her iki kurumun yönetim kurulunda karar alınmıştır.
- Şirketlerin mal varlığı değerleri ile Öz kaynaklarının ve yeni sermaye yapısının tespiti için yeminli mali müşavir tarafından " Öz kaynak Tespit Raporu" hazırlanmıştır.
- Hazırlık aşamalarının tamamlanmasıyla birlikte birleşmeye katılan şirketlerin yönetim kurulları arasında birleşme hükümlerini içeren birleşme sözleşmesi hazırlanmıştır.
- Birleşmeye katılan şirketlerin yönetim kurullarınca birleşme raporu hazırlanmıştır.
- Birleşmeye katılan şirketler tarafından; birleşme sözleşmesi, birleşme raporu, son üç yıla ait yılsonu finansal tablolarıyla yıllık faaliyet raporlarının ve gerektiğinde ara bilançoların ilgililer ve menfaat çevrelerinin inceleme hakkı kapsamında incelenmek üzere ilanları yapılmıştır.

- Her iki şirketin yönetim kurullarınca birleşme kararı, birleşme sözleşmesinin ve birleşme raporunun onaylanmasını içeren olağanüstü genel kurulun toplanmasına yönelik karar alınmıştır.
- Olağanüstü genel kurulda bakanlığa temsilci bulundurması hususunda talep yazısı hazırlanmıştır.
- Birleşmeye katılan şirketlerce olağanüstü genel kurul gerçekleştirilmiştir.
- Genel kurulun tescili için Ticaret Sicil Müdürlüğü' ne başvurulmuştur.
- Birleşme işlemi sebebiyle Ticaret Sicil Gazetesi'nde alacaklılara haklarını içeren çağrı ilanında bulunulmuştur.

2.1.13.2. Yeni Kuruluş Şeklinde Birleşme (Vergili Birleşme) Örneğine İlişkin Mali Tablolar ve Muhasebe Kayıtları

Şirketlere ait birleşme öncesi bilançolar aşağıda verildiği gibidir.

Yıldız Giyim Sanayi A.Ş.' nin Birleşme Öncesi Bilançosu

AKTİF	Yıldız Giyim Sanayi A.Ş.' nin 28.02.2019 Tarihli Bilançosu		PASİF
Dönen varlıklar	510.000	K.V.Y.K.	540.000
Kasa	80.000	Banka Kredileri	350.000
Bankalar	200.000	Satıcılar	75.000
Alacak Senetleri	75.000	Borç Senetleri	90.000
İlk Madde Mlz.	55.000	Diğer Çeşitli Borçlar	25.000
Ticari Mallar	100.000	U.V.Y.K	-
Duran Varlıklar	400.000	Özkaynaklar	370.000
Binalar	120.000	Sermaye	300.000
Tesis Makine ve Cihazlar	70.000	Geçmiş Yıl Kârları	50.000
Taşıtlar	50.000	Dönem Net Kârı	20.000
Demirbaşlar	300.000		
Birikmiş Amortismanlar (-)	140.000		
Toplam Varlıklar	<u>910.000</u>	Toplam Kaynaklar	<u>910.000</u>

Demir Çorap İç Giyim Sanayi A.Ş. 'nin Birleşme Öncesi Bilançosu

Demir Çorap İç Giyim Sanayi A.Ş. 'nin 28.02.2019 Tarihli

AKTİF	Bilançosu		PASİF
Dönen varlıklar	340.000	K.V.Y.K.	215.000
Kasa	85.000	Banka Kredileri	115.000
Bankalar	110.000	Satıcılar	60.000
Alacak Senetleri	40.000	Borç Senetleri	30.000
Ticari Mallar	105.000	Diğer Çeşitli Borçlar	10.000
Duran Varlıklar	300.000	U.V.Y.K.	-
Binalar	80.000	Özkaynaklar	425.000
Taşıtlar	40.000	Sermaye	350.000
Demirbaşlar	220.000	Geçmiş Yıl Kârları	50.000
Birikmiş Amortismanlar (-)	40.000	Dönem Net Kârı	25.000
Toplam Varlıklar	<u>640.000</u>	Toplam Kaynaklar	<u>640.000</u>

Yıldız Giyim Sanayi A.Ş. ve Demir Çorap İç Giyim Sanayi A.Ş. 'nin Aktif ve Pasif Hesapları ile Öz kaynaklarının Durumu

YMM tarafından hazırlanan Öz kaynak Tespit Raporu uyarınca devrolan firmaların aktif ve pasif hesapları ile Öz kaynakları aşağıdaki gibi tespit edilmiştir.

Yıldız Giyim Sanayi A.Ş.

Aktif Toplam	910.000,00
Dönen Varlıklar	510.000,00
Duran Varlıklar	400.000,00
Pasif Toplam	910.000,00
K.V.Y.K.	540.000,00
U.V.Y.K.	-
Özkaynaklar	370.000,00

Demir Çorap İç Giyim Sanayi A.Ş.

Aktif Toplam	640.000,00
Dönen Varlıklar	340.000,00
Duran Varlıklar	300.000,00
Pasif Toplam	640.000,00
K.V.Y.K.	215.000,00
U.V.Y.K.	-
Özkaynaklar	425.000,00

Özkaynaklar	370.000,00
Sermaye	300.000,00
Ödenmemiş Serm. (-)	-
Yasal Yedekler	-
Olağanüstü Yedekler	-
Geçmiş Yıllar Kârları	50.000,00
Geçmiş Yıllar Zar. (-)	-
Dönem Net Kârı	20.000,00

Özkaynaklar	425.000,00
Sermaye	350.000,00
Ödenmemiş Sermaye (-)	-
Yasal Yedekler	-
Olağanüstü Yedekler	-
Geçmiş Yıllar Kârları	50.000,00
Geçmiş Yıllar Zar. (-)	-
Dönem Net Kârı	25.000,00

Yıldız Giyim Sanayi A.Ş. Özkaynak Tutarı: 370.000

Demir Çorap İç Giyim Sanayi A.Ş. Özkaynak Tutarı: 425.000

Dünya Tekstil A.Ş.'nin nominal sermayesi 795.000 TL olmuştur.

$370.000 / 795.000 = \% 46$ Yıldız Giyim Sanayi A.Ş. 'nin ortaklarının yeni şirketteki payları oranı.

$425.000 / 795.000 = \% 54$ Demir Çorap İç Giyim Sanayi A.Ş.'nin ortaklarının yeni şirketteki payları oranı.

Dünya Tekstil A.Ş. 'nin sözleşmesi hazırlanmış ve 31.08.2019 tarihinde ticaret siciline tescil edilmiştir. Birleşecek olan Yıldız Giyim Sanayi A.Ş. ve Demir Çorap İç Giyim Sanayi A.Ş.'nin varlık ve borçları kurulacak olan Dünya Tekstil A.Ş.' ye devredileceğinden bu varlık ve borçların neler ve hangi tutarda olduğunun belirlenebilmesi için 31.08.2019 tarihli bilançoların her iki şirket tarafında ayrı ayrı düzenlenmesi gerekmiştir.

Yıldız Giyim Sanayi A.Ş. ve Demir Çorap İç Giyim Sanayi A.Ş. tarafından hazırlanan ve birleşmede esas alınacak bilançolar aşağıda gösterildiği gibidir. Ancak bilançolarda yer alan maddi duran varlıklar aşağıda belirtilen tutarlar üzerinden Dünya Tekstil A.Ş. 'ye devredilecektir.

Yıldız Giyim Sanayi A.Ş. 'nin duran varlıkları;

Binalar	Tes. Mak. ve Cih.	Taşıtlar	Demirbaşlar
200.000	90.000	100.000	330.000

Demir Çorap İç Giyim Sanayi A.Ş.'nin duran varlıkları;

Binalar	Taşıtlar	Demirbaşlar
110.000	60.000	240.000

Birleşmeye Esas Teşkil Edecek Olan Bilançolar

AKTİF	Yıldız Giyim Sanayi A.Ş.'nin 31.07.2019 Tarihli		PASİF
	Bilancosu		
Dönen varlıklar	665.000	K.V.Y.K.	620.000
Kasa	90.000	Banka Kredileri	370.000
Bankalar	245.000	Satıcılar	100.000
Alacak Senetleri	80.000	Borç Senetleri	110.000
İlk Madde Malz.	70.000	Diğer Çeşitli Borçlar	40.000
Ticari Mallar	180.000	U.V.Y.K.	-
Duran Varlıklar	325.000	Özkaynaklar	370.000
Binalar	100.000	Sermaye	300.000
Tesis Makine ve Cihazlar	70.000	Geçmiş Yıl Kârları	50.000
Taşıtlar	65.000	Dönem Net Kârı	20.000
Demirbaşlar	310.000		
Birikmiş Amortismanlar (-)	220.000		
Toplam Varlıklar	<u>990.000</u>	Toplam Kaynaklar	<u>990.000</u>

AKTİF	Demir Çorap İç Giyim Sanayi A.Ş. 'nin 31.07.2019 Tarihli		PASİF
	Bilancosu		
Dönen varlıklar	350.000	K.V.Y.K.	255.000
Kasa	90.000	Banka Kredileri	125.000
Bankalar	120.000	Satıcılar	80.000
Alacak Senetleri	40.000	Borç Senetleri	30.000
Ticari Mallar	100.000	Diğer Çeşitli Borçlar	20.000
Duran Varlıklar	330.000	U.V.Y.K.	-
Binalar	90.000	Özkaynaklar	425.000
Taşıtlar	55.000	Sermaye	350.000
Demirbaşlar	230.000	Geçmiş Yıl Kârları	50.000
Birikmiş Amortismanlar (-)	45.000	Dönem Net Kârı	25.000
Toplam Varlıklar	<u>680.000</u>	Toplam Kaynaklar	<u>680.000</u>

Birleşme Kârının Hesaplanması

Yıldız Giyim Sanayi A.Ş.'nin yukarıda belirtilen 31.07.2019 tarihli bilançosunda yer alan binalar, tesis makine ve cihazlar, taşıtlar ve demirbaşlarını; bilanço değerinden farklı bir değerle Dünya Tekstil A.Ş.'ye devretmesi neticesinde birleşmeden doğan kâr aşağıda belirtildiği şekilde hesaplanmıştır:

	Binalar	Tes,Makine, Cihazlar .	Taşıtlar	Demirbaşlar	Bir. Amortis.	
Kayıtlı Değer	100.000	70.000	65.000	310.000	220.000	325.000
Devir Değeri	200.000	90.000	100.000	330.000	-	720.000

$$\text{Birleşme Kârı} = 720.000 - 325.000 = 395.000$$

Yıldız Giyim Sanayi A.Ş.'nin birleşme kârı elde etmesinden dolayı katlanması gereken malî yükümlülükler şöyledir:

- 1) Kurumlar Vergisi: $395.000 * 0.20 = 79.000$
- 2) Katma Değer Vergisi: $720.000 * 0.18 = 129.600$

Demir Çorap İç Giyim Sanayi A.Ş.'nin yukarıda belirtilen 31.07.2019 tarihli bilançosunda yer alan binalar, taşıtlar ve demirbaşlarını; bilanço değerinden farklı bir değerle Dünya Tekstil A.Ş.'ye devretmesi neticesinde birleşmeden doğan kâr aşağıda belirtildiği şekilde hesaplanmıştır:

	Binalar	Taşıtlar	Demirbaşlar	Bir. Amortism.	
Kayıtlı Değer	90.000	55.000	230.000	45.000 (-)	330.000
Devir Değeri	110.000	60.000	240.000		410.000

$$\text{Birleşme Kârı} = 410.000 - 330.000 = 80.000$$

Demir Çorap İç Giyim Sanayi A.Ş.'nin birleşme kârı elde etmesinden dolayı katlanması gereken malî yükümlülükler şöyledir:

- 1) Kurumlar Vergisi: $80.000 * 0.20 = 16.000$
- 2) Katma Değer Vergisi: $410.000 * 0.18 = 73.800$

Yıldız Giyim Sanayi A.Ş. ortaklarının Dünya Tekstil A.Ş.' ye fiilen devredecekleri varlık toplamı şu şekildedir:

31.07.2019 tarihli bilançosunda yer alan Öz kaynak toplamı	:370.000
Birleşme Kârı (Vergi Öncesi Kâr)	:395.000
Katma Değer Vergisi	:129.600
Toplamı	:894.600
Kurumlar Vergisi ve Katma Değer Vergisi (-)	:208.600
Dünya Tekstil A. Ş.'ye devredilen net Öz kaynak toplamı	:686.000

Demir Çorap İç Giyim Sanayi A.Ş.'nin ortaklarının Dünya Tekstil A.Ş.' ye fiilen devredecekleri varlık toplamı şu şekildedir:

31.07.2019 tarihli bilançosunda yer alan Öz kaynak toplamı	:425.000
Birleşme Kârı (Vergi Öncesi Kâr)	: 80.000
Katma Değer Vergisi	: 73.800
Toplam	:578. 800
Kurumlar Vergisi ve Katma Değer Vergisi (-)	: 89.800
	:489.000

Dünya Tekstil A. Ş.'ye devredilen net Öz kaynak toplamı

Yıldız Giyim Sanayi A.Ş. ortaklarının fiilen getirdiği varlık toplamı	: 686.000
Yıldız Giyim Sanayi A.Ş. ortaklarının getirmeyi taahhüt ettiği varlık toplamı (-)	: 370.000
Dünya Tekstil A.Ş.'nin Yıldız Giyim Sanayi A.Ş. ortaklarına olan taahhüt borçları	: 316.000
Demir Çorap İç Giyim Sanayi A.Ş. ortaklarının fiilen getirdiği varlık toplamı	: 489.000
Demir Çorap İç Giyim Sanayi A.Ş. ortaklarının getirmeyi taahhüt ettiği varlık toplamı (-)	: 425.000
Dünya Tekstil A.Ş.'nin Demir Çorap İç Giyim Sanayi A.Ş. ortaklarına olan taahhüt borçları	: 64.000

Yapılması Gereken Muhasebe Kayıtları

Yukarıda verilen bilgiler doğrultusunda her üç şirketin birleşme ile ilgili yapması gereken muhasebe kayıtları aşağıda gösterilmiştir:

Yıldız Giyim Sanayi A.Ş.' nin Yapması Gereken Kayıtlar

31.08.2019	BORÇ	ALACAK
257 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR HS. (-)	220.000,00	
300 BANKA KREDİLERİ HS.	370.000,00	
320 SATICILAR HS.	100.000,00	
321 BORÇ SENETLERİ HS.	110.000,00	
336 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR HS.	40.000,00	
134 DEVRALAN KURUMDAN AL. HS.	894.600,00	
100 KASA HS.		90.000,00
102 BANKALAR HS.		245.000,00
121 ALACAK SENETLERİ HS.		80.000,00
150 İLK MAD. MLZ. HS.		70.000,00
153 TİCARİ MALLAR HS.		180.000,00
252 BİNALAR HS.		100.000,00
253 TES. MAK. VE CİHZ. HS.		70.000,00
254 TAŞITLAR HS.		65.000,00
255 DEMİRBAŞLAR HS.		310.000,00
360 ÖDEN. VERGİ VE FON. HS.		208.600,00
360.03 Öden KDV 129.600		
360.04 Kur. Ver. 79.000		
590 DÖNEM NET KÂRI HS.		316.000,00
(Birleşme Net Kârı = 395.000-79.000)		
Varlıkların ve Kaynakların Devir Kaydı		

31.08.2019	BORÇ	ALACAK
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HS.	208.600,00	
360. 03 Ödene. KDV 129.600		
360.04 Kurumlar Ver. 79.000		
134 DEVRALAN KURUMDAN AL. HS.		208.600,00
Kurumlar Vergisi ve KDV Borcunun Mahsup Kaydı		

31.08.2019	BORÇ	ALACAK
500 SERMAYE HS.	300.000,00	
570 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI HS.	50.000,00	
590 DÖNEM NET KÂRI HS.	336.000,00	
590.01 Dön Net Kârı 20.000		
590.02 Birleş. Net Kârı 316.000		
331 ORTAKLARA BORÇLAR HS.		686.000,00
Öz kaynakların Ortaklara Dağılımı Kaydı		

31.08.2019	BORÇ	ALACAK
331 ORTAKLARA BORÇLAR HS.	686.000,00	
134 DEVRALAN KUR. AL. HS.		686.000,00
134. 01 Dünya A.Ş.'den Alacaklar		
Tasfiye Paylarının Dağıtım Kaydı		

Demir Çorap İç Giyim Sanayi A.Ş.'nin Yapması Gereken Kayıtlar

31.08.2019	BORÇ	ALACAK
257 BİRİKMİŞ AMOR. HS. (-)	45.000,00	
300 BANKA KREDİLERİ HS.	125.000,00	
320 SATICILAR HS.	80.000,00	
321 BORÇ SENETLERİ HS.	30.000,00	
336 DİĞER ÇEŞ. BORÇLAR HS.	20.000,00	
134 DEVRALAN KUR.AL. HS.	578.800,00	
100 KASA HS.		90.000,00
102 BANKALAR HS.		120.000,00
121 ALACAK SENETLERİ HS.		40.000,00
153 TİCARİ MALLAR HS.		100.000,00
252 BİNALAR HS.		90.000,00
254 TAŞITLAR HS.		55.000,00
255 DEMİRBAŞLAR HS.		230.000,00
360 ÖDENECEK VERGİ VE FON. HS.		89.800,00
360.03 Öden.KDV 73.800		
360.04 Kurum Ver. 16.000		
590 DÖNEM NET KÂRI HS.		64.000,00
(Birleşme Net Kârı = 80.000-16.000)		
Varlık ve Kaynakların Devir Kaydı		

31.08.2019	BORÇ	ALACAK
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HS. 360.03 Öden KDV 73.800 360.04 KurumVer. 16.000 134 DEVRALAN KUR. AL. HS. Kurumlar Vergisi ve KDV Borcunun Mahsup Kaydı	89.800,00	89.800,00

31.08.2019	BORÇ	ALACAK
500 SERMAYE HS. 570 GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI HS. 590 DÖNEM NET KÂRI HS. 590.01 Dön Net Kârı 20.000 590.02 Birleş. Net Kârı 316.000 331 ORTAKLARA BORÇLAR HS. Öz kaynakların ortaklara Dağılımı Kaydı	350.000,00 50.000,00 89.000,00	489.000,00

31.08.2019	BORÇ	ALACAK
331 ORTAKLARA BORÇLAR HS. 134 DEVRALAN KUR. AL. HS. 134.01 Dünya A.Ş.'den Alacaklar Tasfiye Paylarının Dağıtım Kaydı	686.000,00	686.000,00

Dünya Tekstil A.Ş. Tarafından Yapılması Gereken Kayıtlar Şöyledir:

31.08.2019	BORÇ	ALACAK
501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS. 501.01.Yıldız A.Ş. Ortı Taah. 370.000 501.02. Demir A.Ş. Ort. Taah. 425.000 500 SERMAYE HS. Sermaye Taahhüt Kaydı	795.000,00	795.000,00

**Yıldız Giyim Sanayi A.Ş.' nin Sermaye Taahhüdünü Yerine Getirmesi
Durumunda Dünya Tekstil A.Ş.'nin Yapması Gereken Yevmiye Kaydı**

31.08.2019	BORÇ	ALACAK
100 KASA HS.	90.000,00	
102 BANKALAR HS.	245.000,00	
121 ALACAK SENETLERİ HS.	80.000,00	
150 İLK. MAD.VE MLZ. HS.	70.000,00	
153 TİCARİ MALLAR HS.	180.000,00	
191 İNDİRİLECEK KDV HS.	129.600,00	
191.01 Birleşme KDV		
252 BİNALAR HS.	200.000,00	
253 TES. MAK. VE CİHZ. HS.	90.000,00	
254 TAŞITLAR HS.	100.000,00	
255 DEMİRBAŞLAR HS.	330.000,00	
300 BANKA KRED. HS.		370.000,00
320 SATICILAR HS.		100.000,00
321 BORÇ SENET. HS.		110.000,00
331 ORTAKLARA BORÇ. HS.		316.000,00
331.01.Yıldız AŞ Ortak Borç		
336 DİĞER ÇEŞ. BORÇLAR HS.		40.000,00
360 ÖDEN. VERGİ VE FONLAR HS.		208.600,00
360.03 Öden. KDV 129.600		
360.04 Kurum Ver. 79.000		
501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS.		370.000,00
Yıldız A.Ş.'nin Taahhüdünü Yerine Getirme Kaydı		

**Demir Çorap İç Giyim Sanayi A.Ş.'nin Sermaye Taahhüdünü Yerine Getirmesi
Durumunda Dünya Tekstil A.Ş.'nin Yapması Gereken Yevmiye Kaydı**

31.08.2019	BORÇ	ALACAK
100 KASA HS.	90.000,00	
102 BANKALAR HS.	120.000,00	
121 ALACAK SENETLERİ HS.	40.000,00	
153 TİCARİ MALLAR HS.	100.000,00	
191 İNDİRİLECEK KDV HS.	73.800,00	
191.01 Birleşme KDV		
252 BİNALAR HS.	110.000,00	
254 TAŞITLAR HS.	60.000,00	
255 DEMİRBAŞLAR HS.	240.000,00	
300 BANKA KRED. HS.		125.000,00
320 SATICILAR HS.		80.000,00
321 BORÇ SENET. HS.		30.000,00
331 ORTAKLARA BORÇ. HS.		64.000,00
331.02. Demir A.Ş. Ort. Borç		
336 DİĞER ÇEŞ. BORÇLAR HS.		20.000,00
360 ÖDEN. VERGİ VE FONLAR HS.		89.800,00
360.03 Öden. KDV 73.800		
360.04 Kurum Ver. 79.000		
501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS.		425.000,00
Demir A.Ş.'nin Sermaye Taahhüdünü Yerine Getirme Kaydı		

Sonuç olarak; Demir Çorap İç Giyim Sanayi A.Ş.'nin elde ettiği birleşme kârı ödeyeceği vergilerden az, Yıldız Giyim Sanayi A.Ş.'nin elde ettiği birleşme kârı ise ödeyeceği vergilerden oldukça fazladır. Ayrıca Demir Çorap İç Giyim Sanayi A.Ş.'nin getirmeyi taahhüt ettiği Özkaynak ile fiilen getirdiği toplam varlık arasındaki farklılık Yıldız Giyim Sanayi A.Ş.'ye göre oldukça azdır. Tüm bu sebeplere dayanarak birleşmenin başarılı bir birleşme olduğunu söylemek doğru bir tespit olacaktır.

Dünya Tekstil A.Ş.'nin yapmış olduğu yevmiye kayıtlarından sonra bilanço oluşturması durumunda bilanço aşağıdaki gibi olacaktır.

AKTİF	Dünya Tekstil A.Ş.'nin 31.08.2019 Tarihli Bilançosu		PASİF
Dönen varlıklar	1.218.400	K.V.Y.K	1.553.400
Kasa	180.000	Banka Kredileri	495.000
Bankalar	365.000	Satıcılar	180.000
Alacak Senetleri	120.000	Borç Senetleri	140.000
İlk Madde Malz.	70.000	Ortaklara Borçlar	380.000
Ticari Mallar	280.000	Diğer Çeşitli Borçlar	60.000
191 İndirilecek KDV	203.400	Öden. Vergi ve Fon.	298.400
		U.V.Y.K.	-
Duran Varlıklar	1.130.000	Özkaynaklar	795.000
Binalar	310.000	Sermaye	795.000
Tesis Makine ve Cihazlar	90.000	Yıldız A.Ş Ortk. 370.000	
Taşıtlar	160.000	Demir A.Ş Ortk 425.000	
Demirbaşlar	570.000		
Birikmiş Amortismanlar (-)	-		
Toplam Varlıklar	<u>2.348.400</u>	Toplam Kaynaklar	<u>2.348.400</u>

2.2. Bölünme

Ticaret şirketlerinin birleşmesi kadar bölünmesinin de ekonomik bir gereksinimdir. Ticari hayatta yaşanan gelişmeler neticesinde günümüzde şirketlerde bölünme ihtiyacı kaçınılmaz hale gelmiştir. Şirket bölünmeleri, günümüz ekonomik sistemi içinde piyasaların sıkça ihtiyaç duyduğu ve başvurduğu bir konudur. Uluslararası düzeyde faaliyet gösteren birçok şirket, küreselleşmenin hız kazandığı günümüzde birleşme ve bölünme işlemlerini bir strateji olarak kullanılır. Bölünme işlemleri ile şirketlerin daraltılmak veya küçültülmek suretiyle daha kârlı ve daha verimli bir şekilde yeniden ekonomiye kazandırılmasını amaçlanmaktadır (Ulus, Koçsoy 2013: 256).

Bölünme, birbirinden bağımsız alanlarda faaliyet göstermek suretiyle çok büyüyen ve çekirdek işletme konusundan uzaklaşan şirketlerin ana konularına dönebilmelerine olanak sağlayan bir yoldur. Bölünme; aile ortaklıklarında, mirasın paylaşımında, iki veya üç gruplu ortaklıklarda sorunları çözüme kavuşturma amacıyla da kullanılabilir. Ayrıca bölünme holding sistemine geçmek isteyen işletmelerin kullandığı bir araç olarak da karşımıza çıkmaktadır.

6762 Sayılı TTK kapsamında bulunmamasına karşın 6102 Sayılı TTK ile beraber şirketlerin bölünmeleri konusunda yeni düzenlemeler getirilmiştir. Ülkemizde bölünme müessesine ilişkin ilk düzenleme 2001 yılında 4684 sayılı kanunla 5422 sayılı (mülga) KVK' nın 38 ve 39'uncu maddelerinde yapılan değişikliklerdir. Bölünme işleminin vergisel boyutu ile ilgili olan bu ilk değişiklikler 01.01.2006 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 21.06.2006 tarihinde yürürlüğe giren yeni KVK' nın 19. ve 20' nci maddelerinde korunmuştur (Erdem 2012: 62).

Vergi Usul Kanunu değişikliğini izleyerek Maliye Bakanlığı ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, ortaklaşa hazırlayıp yayınladıkları "Anonim ve Limited Şirketlerin Kısmî Bölünme İşlemlerinin Usul ve Esaslarının Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ" ile Kurumlar Vergisi Kanunundaki hükümlere dayanarak sadece kısmî bölünmenin işlerliğini sağlamak amaçlamıştır. Bu tebliğ ile sadece kısmî bölünme maddi hukuk bakımından düzenlenirken yeni TTK ile hem kısmî hem de tam bölünmenin maddi hukuk boyutu düzenlenmiştir.

2.2.1. Bölünme Tanımı ve Geçerli Bölünmeler

Bölünme kavram olarak TTK kapsamında tanımlanmamıştır. Ancak kanunun gerekçesinde yapılan tanım şu şekildedir. Bölünme, sermaye şirketlerinin ve kooperatiflerin mal varlıklarını tamamen veya kısmen kendilerinden ayırarak tasfiyesiz olarak ve kısmî küllî halefiyet yoluyla başka sermaye şirketlerine veya kooperatiflere devretmeleri ve bunun karşılığında bölünen şirketin ortaklarının devralan şirketlerde ortak konumunu ipso iure⁵ elde etmeleridir. TTK'nın 159. maddesi birinci fıkrasında KVK'da olduğu gibi tam ve kısmi bölünme olmak üzere iki tür bölünme öngörülmüştür. Buna göre;

a) Tam bölünmede, şirketin tüm mal varlığı bölümlere ayrılır ve diğer şirketlere devrolunur. Bölünen şirketin ortakları, devralan şirketlerin paylarını ve haklarını iktisap ederler. Tam bölünüp devrolunan şirket sona erer ve unvanı ticaret sicilinden silinir.

b) Kısmî bölünmede, bir şirketin mal varlığının bir veya birden fazla bölümü diğer şirketlere devrolunur. Bölünen şirketin ortakları, devralan şirketlerin paylarını ve haklarını iktisap ederler veya bölünen şirket, devredilen mal varlığı bölümlerinin karşılığında devralan şirketlerdeki payları ve hakları elde ederek yavru şirketini oluşturur.

Tam bölünmede bölünen şirketin mal varlığının tamamı mevcut veya yeni kurulacak en az iki şirkete geçerek varlığı sona ermektedir. Kısmî bölünmede ise bölünen şirketin mal varlığının tamamı değil bir veya birkaçı bölünme işlemine tabi tutulur. Tam bölünmenin aksine kısmî bölünmede şirket varlığı ve faaliyeti sona ermez (Bayram 2017:120).

Hem tam bölünme hem de kısmî bölünme işleminde devre konu olan mal varlığı bölünme neticesinde kısmî küllî halefiyet yoluyla devralan şirkete geçmektedir. Aynı sermaye konulması mümkün değildir. Yeni TTK bu nokta da KVK'dan ayrılmaktadır. Çünkü KVK hükümleri aynı sermaye konulması sistemine dayalıdır (Erdem 2012: 64).

Yeni TTK'ya göre kısmî bölünme hisselerin mevcut ortaklara verilmesi ve

⁵ Ipso iure: Bir hukuki sonucun eyleme katılanların herhangi bir hareket ve talebi olmaksızın kendiliğinden meydana gelmesidir.

yavru şirket kurma olarak iki şekilde gerçekleşebilmektedir. Hisselerin mevcut ortaklara verilmesi şeklindeki bölünmede, bölünen şirketin kendisi değil ortakları devralan şirket veya şirketlerde ortak olurlar. Bu kısmi bölünme şeklinde, şirketin Mal varlığında azalma oluşmaktadır. Oluşan bu azalma şirket sermayesinin azaltılması yoluyla giderilir. Yavru şirket kurma şeklindeki bölünmede ise, bölünen şirket devredilen mal varlığı bölümlerinin karşılığında devralan şirket veya şirketlerdeki payları ve hakları iktisap ederek yavru şirketini oluşturmaktadır. Bu kısmi bölünme şeklinde, şirketin mal varlığında bir azalma söz konusu olamaz ve dolayısıyla sermaye azaltılması veya şirket fonlarının işletmeden çekilmesi gibi durumlarla da karşılaşmamaktadır (Ulusan, Koçsoy 2013: 259).

TTK'nın 160'ıncı maddesinde bölünme işlemini gerçekleştirecek şirketler sınırlandırılmıştır. İlgili madde sermaye şirketleri ve kooperatiflerin sermaye şirketlerine ve kooperatiflere bölünebileceğini açıklamaktadır. Ancak bu durum her sermaye şirketinin ve kooperatifin kendi genel türü içinde bölüneceği şeklinde yorumlanmamalıdır. Bir anonim şirket, limited şirkete, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirkete ve kooperatife bölünebilir. Aynı şekilde, bir kooperatif şirketin de bir anonim şirkete ve/veya limited şirkete bölünmesini engelleyici bir durum söz konusu değildir. Buna karşılık kanunda açıkça belirtildiği üzere bir anonim şirketin şahıs şirketine bölünmesi mümkün olmadığı gibi bunun aksi de söz konusu değildir (Koçak 2013: 110).

Şahıs şirketlerinin bölünmeleri mümkün değildir. Ancak şahıs şirketlerinin tür değişikliğine gitmelerine herhangi bir yasak getirilmemiştir.

2.2.2. Şirket Paylarının ve Haklarının Korunması

TTK'nın 161'inci maddesinin birinci fıkrasında tam ve kısmî bölünmede şirket paylarının ve haklarının 140'ıncı madde uyarınca korunacağı belirtilmiştir. Dolayısıyla pay sahipliğinin devamı ilkesi gereği bölünen şirketin ortaklarına, devralan şirkette pay tahsis edilmesi zorunluğu ortaya çıkmaktadır.

Maddenin gerekçesinde devamlılık ilkesi gereği bölünen şirketin ortakları bölünmeye katılan devralan şirketlerin tümünde ya da bazılarında ortak olabilecekleri veya bölünen şirkette paylarını artırabilecekleri belirtilmiştir. Ayrıca uzlaşma varsa bölünen şirketten ayrılacakları ancak ihraç edilemeyecekleri

hükmüne yer verilmiştir.

TTK madde 161'in ikinci fıkrasında; devreden şirketin ortaklarına;

a) Bölünmeye katılan tüm şirketlerde, mevcut payları oranında şirket paylarının tahsis edilmesi durumunda oranın korunduğu bölünmenin,

b) Bölünmeye katılan bazı veya tüm şirketlerde, mevcut paylarının oranına göre değişik oranda şirket paylarının tahsis edilmesi durumunda ise oranın korunmadığı bölünmenin, oluşacağı belirtilmiştir.

2.2.2.1. Oranların Korunduğu (Simetrik) Bölünme

Simetrik bölünmede; bölünme işlemi gerek devralama yoluyla gerekse yeni kuruluş yoluyla gerçekleşmiş olsun bölünme neticesinde devralan şirkette ya da yeni kurulan şirketlerde bölünen şirket ortaklarına tam ve eşit şekilde devredilen mal varlığı oranında pay sahipliği hakkı tanınır (Yegin 2018: 63). Simetrik bölünme işlemi tam ve kısmî bölünme çeşitleri için de geçerlidir.

Örnek verilecek olursa; XYZ AŞ. İnşaat ve oto kiralama faaliyetlerini yeni kurulacak iki şirket bünyesinde yürütmenin daha verimli olacağı düşüncesiyle tam bölünme yoluna gitmiştir. Bölünme işlemi simetrik bir şekilde gerçekleştirilecektir (Bayram 2017: 123).

XYZ AŞ. Ortaklık yapısı;

Ortak A	% 50
Ortak B	% 20
Ortak C	% 15
Ortak D	% 7,5
Ortak E	% 7,5

Simetrik bölünmede; bölünen şirket ortaklarının pay oranları korunacağından yeni kurulacak şirketlerde pay oranları aşağıdaki gibi olacaktır.

XYZ İnşaat AŞ		XYZ Oto Kiralama AŞ	
Ortak A	% 50	Ortak A	% 50
Ortak B	% 20	Ortak B	% 20
Ortak C	% 15	Ortak C	% 15
Ortak D	% 7,5	Ortak D	% 7,5
Ortak E	% 7,5	Ortak E	% 7,5

2.2.2.2. Oranların Korunmadığı (Asimetrik) Bölünme

Asimetrik bölünme yeni kurulan şirketlerde ya da devralan şirkette bölünen şirketin ortaklarından birine veya hepsine oran değiştirilerek pay sahipliği hakkının tanındığı tür bölünmelerdir.

Örneğin; XYZ A.Ş. tarafından İnşaat ve oto kiralama faaliyetlerinin aynı şirket bünyesinde yürütülmesinin zor olacağı düşüncesinden dolayı oto kiralama faaliyetini yeni kurulacak şirket bünyesinde, inşaat faaliyetlerine ise XYZ A.Ş. bünyesinde devam ettirilmesine kararı verilmiştir. Bölünme şekli ise oranların korunmadığı bölünme olacaktır (Bayram 2017: 123-124).

Yapılacak asimetrik bölünmede inşaat ve oto kiralama faaliyetlerinin değerlemesinin eşit olduğu varsayımından hareketle;

XYZ İnşaat		XYZ Oto Kiralama	
Ortak A	% 50	Ortak A	% 70
Ortak B	% 20	Ortak B	% 10
Ortak C	% 15	Ortak C	% 5
Ortak D	% 7,5	Ortak D	% 7,5
Ortak E	% 7,5	Ortak E	% 7,5

Kanun, oranın korunduğu ve korunmadığı bölünmeyi geniş bir şekilde düzenleyerek bölünmeye katılan şirketlere ve ortaklara, bölünmeyi şekillendirmede geniş hareket alanı tanımıştır. Bu esneklik ilkesi sayesinde gerekli nisap ile karar alınmışsa bölünen şirketlerin ortakları, bölünmeye katılan şirketlerde oranlarını koruyarak veya korumayarak pay iktisap edebilirler, bölünen şirketten çıkabilirler,

devralan veya yeni kurulan şirketlerin bazılarında ya da tamamına katılmayabilirler ya da bölünen şirketteki paylarını artırabilirler. Hatta bu şekilde şirket mal varlığının bölünme yoluyla ortaklar arasında paylaşılması da mümkündür. Şirketlerin bölünmesindeki bu esneklik ve çeşitlilik, bölünme kurumunun şirketlerin yapılarına daha uygun olarak uygulanmasına imkân verecektir. Esneklik ilkesi, İBirk 31’de açıkça; 6. Yönerge 5/2 ile Alman Nevi Değişirme Kanunu 31/2a, b maddelerinde zımnen düzenlenmiştir (Durgut 2012: 8).

2.2.3. Bölünmenin Uygulanmasına İlişkin Hükümler

Bölünmenin uygulanmasına ilişkin hükümler TTK’nın 162. – 165. maddeleri arasında düzenlenmiştir.

2.2.3.1. Sermayenin Azaltılması

Tam bölünmede, bölünen şirketin hukuki varlığı sona erip ticaret sicilinden terkin işlemi gerçekleşmesinden bu tür bölünmelerde sermaye azaltılması söz konusu değildir. Sermaye azaltımı kısmi bölünme işlemleri için söz konusudur.

Kısmî bölünmede, bölünen yani devreden şirket mal varlığının bir kısmını şirketten ayırmaktadır. Ayrılan bu mal varlığı oransal olarak sermaye kaybına sebebiyet verebileceğinden dolayı kanunî ve finansal açıdan bazı risklerin yaşanmasına veya çeşitli sakıncaların ortaya çıkmasına sebep olabilir. Bu sorunların giderilmesi için çoğu kez sermaye azaltımı ile bir düzeltme yapılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

TTK’nın 162’nci maddesinde bölünme sebebiyle devreden şirketin sermayesinin azaltılması durumunda 473, 474 ve 592’nci maddeler ile kooperatiflerde Kooperatifler Kanununun 98 inci maddesine dayanılarak bu kanunun 473 ve 474 üncü maddeleri uygulanmayacağı belirtilmektedir.

Madde kapsamında sermaye azaltımı için gerekli olan koşullar ve sermaye azaltımının miktar bakımından sınırı belirtilmemiştir. Bu konuda yükümlülük yönetim organına bırakılmıştır. İlgili maddenin gerekçesine göre yönetim organının, özellikle bölünen şirketin yönetim organının, bölünen şirketin mal varlığının devrinden sonra kalan net mal varlığının bölünen şirketin alacaklılarının alacaklarını karşılayacak düzeyde olup olmadığını araştırmaları ve bunu raporlarında belirtmeleri zorunludur.

Bu görev bağlamında, sermaye azalmasına gerek olup olmadığını ve gerekli ise, bunun miktarını ve azaltma sonucunda sermayenin asgarî tutarın altına inip inmeyeceği konularında bilgi vermeleri şarttır. Aksi durumda sorumluluk yönetim organına aittir.

2.2.3.2. Sermaye Artırımı

6102 Sayılı TTK'nın 163'üncü maddesinin birinci fıkrasına göre devralan şirket sermayesini, devreden şirketin ortaklarının haklarını koruyacak miktarda artırmakla mükelleftir.

Aynı maddenin ikinci fıkrasında ise bölünmede, aynı sermaye konulmasına ilişkin hükümlerin uygulanmayacağı belirtilmektedir. Bölünme sebebiyle, kayıtlı sermaye sisteminde müsait olmasa bile, tavan değiştirilmeden sermaye artırılabilmesi ifade edilmektedir. Kayıtlı sermayeye ilişkin hüküm konulmasının amacı ise bölünme sürecindeki koruyucu nitelik taşımayan engellerin kaldırılmasıdır.

2.2.3.3. Yeni Kuruluş

Bölünme çerçevesinde yeni bir şirketin kurulmasına bu Kanun ile Kooperatifler Kanununun kuruluşu ilişkin hükümleri uygulanır. Bölünme sonucunda sermaye şirketlerinin kurulmasında, kurucuların asgari sayısına ve aynı sermaye konulmasına ilişkin hükümler uygulanmaz (TTK md. 164).

2.2.4. Bölünme İşleminde Ara Bilanço

Ara bilanço çıkarılması Kanun'un 165. maddesinde düzenlenmiştir. Söz edilen maddenin birinci fıkrasına göre bilanço günüyle, bölünme sözleşmesinin imzası veya bölünme planının düzenlenmesi tarihi arasında, altı aydan fazla bir zaman varsa veya son bilançonun çıkarılmasından itibaren, bölünmeye katılan şirketlerin mal varlıklarında önemli değişiklikler meydana gelmesi durumlarında bir ara bilanço çıkarılır. Yani tarihi ve içerdiği bilgiler itibariyle güncel olmayan bilançoya dayanılarak bölünme sözleşmesini imzalama ve bölünme planı düzenleme olanağı bulunmamaktadır (Demir 2017: 90).

Ara bilanço çıkarma işleminde yıllık bilançoya ilişkin hüküm ve standartlar uygulanır. Ara bilanço için;

a) Fizikî envanter çıkarılması gerekli değildir,

b) Son bilançoda kabul edilmiş bulunan değerlemeler, sadece ticari defterlerdeki hareketler ölçüsünde değiştirilir; amortismanlar, değer düzeltmeleri ve karşılıklar ile ticari defterlerden anlaşılmayan işletme için önemli değer değişiklikleri de dikkate alınır.

2.2.5. Bölünme Belgelerini İnceleme Hakkı

Bu başlık içerisinde bölünme sözleşmesi ve bölünme planından, bölünme dışında kalan mal varlığının durumundan, bölünme raporu içeriğinden, incelemeye konu olacak belgelerden ve mal varlığında meydana gelen değişikliklerden bahsedilecektir.

2.2.5.1. Bölünme Sözleşmesi ve Bölünme Planı

Bu başlık altında bölünme sözleşmesi ve planına dair genel düzenlemelerden bölünme sözleşmesi ve planının içeriğinden ve bölünme dışında kalan mal varlığına dair açıklamalarda bulunulacaktır.

2.2.5.1.1. Genel Olarak

Bölünme sözleşmesi ve planın içeriğine dair genel düzenlemeler TTK madde 166'da yapılmıştır. İlgili maddeye göre;

1. Bir şirket, bölünme yoluyla, mal varlığının bölümlerini var olan şirketlere devredecekse, bölünmeye katılan şirketlerin yönetim organları tarafından bir bölünme sözleşmesi yapılır.
2. Bir şirket, bölünme yoluyla, mal varlığının bölümlerini yeni kurulacak şirketlere devredecekse, yönetim organı bir bölünme planı düzenler.
3. Hem bölünme sözleşmesinin hem de bölünme planının yazılı şekilde yapılması ve bunların genel kurul tarafından onaylanması şarttır.

2.2.5.1.2. Bölünme Sözleşmesinin ve Bölünme Planının İçeriği

Bölünme sözleşmesinin ve bölünme planının içeriği TTK madde 167'de düzenlenmiştir. İlgili madde hem sözleşmenin hem de planın içermesi zorunlu olan asgari unsurların içeriğini belirtir. Buna göre bölünme sözleşmesi ve bölünme planı özellikle;

- a) Bölünmeye katılan şirketlerin ticaret unvanlarını, merkezlerini ve türlerini,
- b) Aktif ve pasif mal varlığı konularının devir amacıyla bölümlere ayrılmasını ve tahsisini; açık tanımlamayla, bu bölümlere ilişkin envanteri; taşınmazları, kıymetli evrakı ve maddi olmayan mal varlığını teker teker gösteren listeyi,
- c) Payların değişim oranını ve gereğinde ödenecek denkleştirme tutarını ve devreden şirketin ortaklarının, devralan şirketteki ortaklık haklarına ilişkin açıklamaları,
- d) Devralan şirketin; intifa senedi, oydan yoksun pay ve özel hak sahiplerine tahsis ettiği hakları,
- e) Şirket paylarının değişim tarzlarını,
- f) Şirket paylarının bilanço kârına hangi tarihten itibaren hak kazanacaklarını ve bu istem hakkının özelliklerini,
- g) Devreden şirketin işlemlerinin hangi tarihten itibaren devralan şirketin hesabına yapılmış kabul edildiğini,
- h) Yönetim organlarının üyelerine, müdürlere, yönetim hakkına sahip kişilere ve denetçilere tanınan özel menfaatleri,
- i) Bölünme sonucu devralan şirketlere geçen iş ilişkilerinin listesini, İçerir.

2.2.5.2. Bölünme Dışında Kalan Mal Varlığı

Bölünme sözleşmesi ya da planında bazı aktif mal varlığı unsurlarının hangi şirkete tahsis edildiği konusunda boşluk olabilir. Bu boşluk bölünme sözleşmesini ya da planını hazırlayanların ihmâlerinden veya yönetim organının bölünen şirketin söz konusu tahsis edilmeyen aktife sahip bulunduğunu bilmemelerinden kaynaklanabilir. Bölünme tescil ile tahsis dışı kalan aktif mal varlığı unsurları sorun teşkil edebilir (Gerekçe md. 168).

TTK'nın 168'inci maddesinin birinci fıkrasında bölünme sözleşmesinde ya da bölünme planında tahsisi yapılmayan mal varlığının dağıtımının nasıl yapılması

gerektiği belirtilmiştir.

Bahsedilen maddeye göre tam bölünmede, devralan tüm şirketlerin, bölünme sözleşmesi veya planına göre kendilerine geçen net aktif mal varlığının oranına göre yapılmaktadır. Bölünen şirket tamamen ortadan kalktığı için bahsi geçen mal varlığı üzerinde bir hakkı yoktur. Kısmi bölünmede söz konusu mal varlığı, devreden şirkette kalmaktadır.

Ayrıca Kanunun 163. maddesinin üçüncü fıkrası tam bölünmeye katılan şirketlerin bölünme sözleşmesi veya bölünme planına göre herhangi bir şirkete tahsis edilmeyen borçlardan dolayı müteselsilen sorumlu olduklarını hükme bağlamıştır.

2.2.5.3. Bölünme Raporu ve İçeriği

Bölünme raporu TTK md.169'da düzenlemiştir. Bölünme sözleşmesi ve planı bölünme metnini düzenlerken bölünme raporu bölünmenin gerekçe kısmını açıklamaktadır. Bölünme raporunun öncelikli amacı bölünmeye katılan şirket ortaklarının bilgilendirilmesi ve bu bilgilendirme ışığında ortakların bölünme kararını sağlıklı bir şekilde onaylamasını sağlamaktır (Demir 2017: 126).

TTK md. 169/f. 1'e göre bölünme raporu bölünmeye katılan şirketlerin yönetim organlarıncaya ayrı ayrı ya da ortaklaşa olarak hazırlanır.

Bölünme raporu aşağıda yer alan unsurları hukuki ve ekonomik yönleri ile açıklar ve bu unsurların gerekçelerini belirtir (TTK md. 169/f. 2).

- a) Bölünmenin amacını ve sonuçlarını,
- b) Bölünme sözleşmesini veya bölünme planını,
- c) Payların değişim oranlarını ve gereğinde ödenecek denkleştirme tutarını, özellikle devreden şirketin ortaklarının devralan şirketteki haklarına ilişkin açıklamaları,
- d) Değişim oranının saptanmasında, payların değerlemesine ilişkin özellikleri,
- e) Bölünmeye katılan şirketlerin türlerinin farklı olması hâlinde, ortakların yeni tür sebebiyle söz konusu olan yükümlülüklerini,
- f) Bölünmenin işçiler üzerindeki etkileri ile içeriğini; varsa sosyal planın

içeriğini,

- g) Gerektiği hallerde bölünme dolayısıyla ortaklar için doğacak olan ek ödeme yükümlülüklerini, diğer kişisel edim yükümlülüklerini ve sınırsız sorumluluğu,
- h) Bölünmenin, bölünmeye katılan şirketlerin alacaklıları üzerindeki etkilerini.

Eğer bölünme yeni kuruluş şeklinde gerçekleşmişse bu durumda bölünme raporuna yeni şirket sözleşmesi de eklenmektedir. Küçük ve orta ölçekli işletmeler tüm ortakların onaylaması şartı ile bölünme raporu düzenlenmesinden vazgeçebilirler.

2.2.5.4. İnceleme Hakkı

İnceleme hakkı Ticaret Kanunu'nun 171. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre bölünmeye katılan şirketlerden her biri bölünme işleminin onaylanacağı genel kurul toplantısından en az iki ay önce bölünme sözleşmesini veya bölünme planını, bölünme raporunu ve son üç yıla ait finansal tablo ve faaliyet raporlarını ve varsa ara bilançolarını şirket merkezinde halka açık anonim şirketler için SPK'nın öngördüğü yerlerde ortakların incelemesine sunarlar.

Tüm ortakların onaylaması hâlinde küçük ve orta ölçekli şirketler birinci fıkra da öngörülen inceleme hakkından vazgeçebilirler (TTK md. 171/f. 2).

Ortaklar incelenmek üzere kendilerine sunulan belgelerin kopyalarını bölünen şirketlerden talep edebilirler. Bu talep için ortaklardan bedel ya da gider karşılığı istenemez (TTK md. 171/f. 3).

Bölünmeye katılan şirketlerden her biri, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde, sermaye şirketleri ayrıca internet sitesinde, inceleme yapma haklarına işaret eden bir ilan yayımlarlar (TTK md. 171/f. 4).

2.2.5.5. Mal Varlığındaki Değişikliklere İlişkin Bilgiler

TTK'nın 172'nci maddesi bölünmeye katılan şirketlerin mal varlıklarında meydana gelen değişikliklere 150'nci maddenin kıyas yoluyla uygulanacağını hükme bağlamıştır. Buna göre bölünmeye taraf olan şirketlerden birinin aktif ya da

pasiflerinde bölünme sözleşmesi/ planının imzalandığı tarih ile genel kurulda oya sunulacağı tarih arasında önemli bir değişiklik yaşanmışsa, değişikliğin yaşandığı şirket şirketin yönetim organı bu durumu hem kendi genel kuruluna hem de bölünmeye katılan diğer şirketlerin yönetim organlarına yazılı olarak bildirmelidir (Demir 2017: 142).

2.2.6. Bölünme Kararı

Bölünmenin hukuken geçerli olabilmesinin ve bölünen şirketin hukuki durumunun en önemli aşaması bölünme kararıdır. 6102 Sayılı TTK'nın 173'üncü maddesi bölünmeye katılan şirketlerin yönetim organlarına alacakların haklarının teminat altına alınmasından sonra bölünme sözleşmesini veya bölünme planını genel kurula sunma yükümlülüğü getirmiştir. Bu maddeyle alacaklılar güvence altına alınmadan bölünmenin gerçekleştirilmemesi amaçlanmıştır.

TTK md. 173/f. 2'ye göre bölünme kararı 151 inci maddenin birinci, üçüncü, dördüncü ve altıncı hükümleri çerçevesinde alınacaktır. Oranların korunmadığı bölünmede ise bölünme kararının alınabilmesi için devreden şirkette oy hakkına sahip ortakların en az yüzde doksanınin olumlu oy kullanması şarttır.

Buna göre bölünme kararının genel kurulda onaylanması için aranan nisaplar aşağıdaki şekildedir (TTK md. 151/ f.1).

- a) Anonim (pay senetleri borsada işlem gören anonim şirketler hariç) ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde, esas veya çıkarılmış sermayenin çoğunluğunu temsil etmesi şartıyla, genel kurulda mevcut bulunan oyların dörtte üçüyle,
- b) Bir kooperatif tarafından devralınacak sermaye şirketlerinde, sermayenin çoğunluğunu temsil etmesi şartıyla, genel kurulda mevcut bulunan oyların dörtte üçüyle,
- c) Limited şirketlerde, sermayenin en az dörtte üçünü temsil eden paylara sahip bulunmaları şartıyla, tüm ortakların dörtte üçünün oylarıyla,
- d) Kooperatiflerde, verilen oyların üçte ikisinin çoğunluğuyla; ana sözleşmede ek ödeme ve başka edim yükümlülükleri ya da sınırsız sorumluluk kabul edilmiş veya bunlar mevcut olup da genişletilmişse kooperatife kayıtlı tüm

ortakların dörtte üçünün kararıyla,

Bölünme kararı alınması için gerekli olan diğer hükümler aşağıda belirtildiği şekildedir.

- Bir sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketin, başka bir şirketi devralması hâlinde, birinci fıkranın (a) bendindeki nisaba ek olarak, komanditelerin tamamının birleşmeyi yazılı olarak onaylamaları gereklidir.
- Bir limited şirket tarafından devralınan anonim ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirkette, devralma ile ek yükümlülük ve kişisel edim yükümlülükleri de öngörülüyorsa veya bunlar mevcut olup da genişletiliyorsa, bütün ortakların oybirliğine gerek vardır.
- Birleşme sözleşmesinde devrolunan şirketin işletme konusunda değişiklik öngörülmüşse, birleşme sözleşmesinin ayrıca, şirket sözleşmesinin değiştirilmesi için gerekli nisapla onaylanmış olması zorunludur.

2.2.7. Şirket Alacaklılarına Çağrı ve Alacakların Teminat Altına Alınması

Bölünme, alacaklılar açısından önem taşımaktadır. Örneğin; tam bölünmede, bölünen şirketin varlığı tamamen sona erdiğinden alacaklılar açısından borçlu sıfatının değişmektedir. Bu durum borçlunun ortadan kalkması ve yerine devralan şirketlerin gelmesi anlamına gelmektedir. Kısmî bölünmede ise bölünen şirketin Mal varlığı küçülür, hatta bu durum sermayenin azaltılması sonucunu bile doğurabilir. Dolayısıyla kanun koyucu bu hususa ilişkin önlem alma ihtiyacı duymuştur (Koçak 2013: 114). Bu çerçevede TTK'nın 174'üncü maddesi düzenlenmiştir. Anılan maddeye göre bölünmeye katılan şirket alacaklıları, TTSG' de yedişer gün arayla üç defa yapılacak ilanla ve sermaye şirketlerinde ayrıca internet sitesine de konulacak ilanla, alacaklarını bildirmeye ve teminat verilmesi için istemde bulunmaya çağrılırlar.

Yapılan bu çağrıya karşılık verip vermeme kararı alacaklılara bırakılmıştır. Alacaklılar çağrı sonucunda talepte bulunmazlarsa alacakları için güvence isteme hakkını kaybedeceklerdir. Ancak söz konusu durum asıl alacak hakkına herhangi bir etkide bulunmayacaktır (Gerekçe md. 174).

175'inci maddeye göre bölünmeye katılan şirketler, 174'üncü maddede belirtilen ilanların yayımlandığı tarihten itibaren üç ay içinde, istemde bulunan alacaklıların alacaklarını teminat altına almak zorundadırlar. Eğer alacaklıların alacaklarının bölünmeyle tehlikeye düşmeyeceği ispat edilirse teminat yükümlülüğü ortadan kalmaktadır. Diğer alacaklıların zarara uğramayacaklarının anlaşılması durumunda şirket teminat göstermek yerine borcu ödeyebilir (TTK md. 175/f. 2-3).

2.2.8. Sorumluluk

Ticaret kanununa göre bölünmede sorumluluk bölünmeye katılan şirketlerin ikinci derecede sorumluluğu ve ortakların kişisel sorumluluğu şeklinde sıralanmıştır.

2.2.8.1. Bölünmeye katılan şirketlerin ikinci derecede sorumluluğu

Bölünmeye katılan şirketlerin sorumluluklarına ilişkin düzenlemeler ticaret kanunumuzun 176'ncı maddesinde yapılmıştır. Bu kapsamda;

Bölünme sözleşmesi veya bölünme planıyla kendisine borç devredilen şirket, yani borcun ödenmesi konusunda birinci derecede sorumlu bulunan şirket, alacaklıların alacaklarını ifa etmezse, bölünmeye katılan diğer şirketler (ikinci derece sorumlu olan şirketler) ödenmeyen borçlardan müteselsilen sorumlu olurlar.

İkinci derecede sorumlu şirketlere başvurabilmek için alacağın teminat altına alınmamış ve borcu ifa etmekle yükümlü olan şirketin;

- a) İflas etmiş,
- b) Konkordato süresi almış,
- c) Aleyhinde yapılan bir icra takibinde kesin aciz vesikası alınmasının şartları doğmuş,
- d) Merkezi yurt dışına taşınmış ve artık Türkiye'de takip edilemez duruma gelmiş
- e) Yurt dışındaki merkezinin yeri değiştirilmiş ve bu sebeple hukuken takibi önemli derecede güçleşmiş, olması gerekir.

2.2.8.2. Ortakların Kişisel Sorumlulukları

Ortakların kişisel sorumlulukları konusunda kanunun 177. maddesi aynı kanunun 158. maddesi hükümlerinin uygulanacağını vurgulamaktadır. İlgili maddeye

göre;

Bölünme kararının ilanından önce doğmuş olması veya borçları doğuran sebeplerin bölünme kararı ilanından önce oluşmuş olması şartıyla devrolunan şirketin borçlarından bölünme öncesi sorumlu olan ortakların sorumlulukları bölünmeden sonra da devam eder. Devrolunan şirketin borçlarından doğan, ortakların kişisel sorumluluğuna ilişkin istemler, birleşme kararının ilanı tarihinden itibaren üç yıl geçince zamanaşımına uğrar.

2.2.9. İş İlişkilerinin Geçmesi

TTK 178'inci madde hükmü İş Kanunu 6'ncı madde hükümlerine nazaran daha özel niteliktedir ve daha öncelikli uygulama alanı bulmaktadır. Anılan madde kapsamındaki düzenleme şöyledir.

Tam veya kısmi bölünmede, işçilerle yapılan hizmet sözleşmeleri, işçi itiraz etmediği takdirde, devir gününe kadar bu sözleşmeden doğan bütün hak ve borçlarla devralana geçer

İşçi itiraz ederse, hizmet sözleşmesi kanuni işten çıkarma süresinin sonunda sona erer; devralan ve işçi o tarihe kadar sözleşmeyi yerine getirmekle yükümlüdür,

Eski işveren ile devralan, işçinin bölünmeden evvel muaccel olmuş alacakları ile hizmet sözleşmesinin normal olarak sona ereceği veya işçinin itirazı sebebiyle sona erdiği tarihe kadar geçen sürede muaccel olacak alacaklarından müteselsilen sorumludur,

Aksi kararlaştırılmadıkça veya hâlin gereğinden anlaşılmadıkça, işveren hizmet sözleşmesinden doğan hakları üçüncü bir kişiye devredemez,

İşçiler muaccel olan ve birinci fıkrada öngörüldüğü şekilde muaccel olacak alacaklarının teminat altına alınmasını isteyebilirler,

Devreden şirketin bölünmeden önce şirket borçlarından dolayı sorumlu olan ortakları, hizmet sözleşmesinden doğan ve intikal gününe kadar muaccel olan borçlarla, hizmet sözleşmesi normal olarak sona ermiş olsaydı muaccel hâle gelecek olan veya işçinin itirazı sebebiyle hizmet sözleşmesinin sona erdiği ana kadar doğacak olan borçlardan müteselsilen sorumlu olmaya devam ederler.

2.2.10. Ticaret Siciline Tescil ve Geçerlilik

TTK'nın 179' uncu maddesi gereğince bölünme sözleşmesi/planı onaylanınca yönetim kurulu tarafından bölünmenin tescili istenir. Eğer kısmi bölünme söz konusu ise ve kısmi bölünmeden dolayı devreden şirketin sermayesinin azaltılması gerekiyorsa bu duruma ilişkin esas sözleşme değişikliğinin de tescil ettirilmesi gerekir. Tam bölünme de ise devreden şirket tescil ile birlikte kendiliğinden sona erer. Bölünmenin geçerlilik kazanabilmesi için tescil zorunlu unsurdur. Tescil ile beraber envantere yer alan bütün aktifler ve pasifler devralan şirketlere geçer.

Bölünmenin tescil ettirilebilmesi için bölünmeye katılan şirketlerin tamamını kayıtlı oldukları ticaret sicil müdürlüklerine başvurmaları gerekmektedir. Ayrıca bölünen şirket, bölünme kararını tescil ettirmeden bölünmeye katılan diğer şirketler bölünmeye ilişkin olguları tescil ettiremez (TSY md. 129/f. 1-2).

Ticaret Sicil Yönetmeliği'nin 129'uncu maddesi uyarınca bölünen şirketin kayıtlı olduğu sicil müdürlüğüne tescil ettirilecek unsurlar aşağıdaki gibidir:

- 1) Bölünme kararı ve tarihi.
- 2) Bölünmenin tam veya kısmi olup olmadığı
- 3) Tam bölünme halinde şirketin infisah ettiği
- 4) Bölünmeye katılan diğer şirketlerin MERSİS numarası, ticaret unvanı, merkezi, kayıtlı olduğu müdürlük
- 5) Gereken hallerde kısmi bölünmeye bağlı olarak gerçekleştirilen sermaye azaltılması.

TSY uyarınca devralan şirketin sicil müdürlüğüne tescil ettirmesi gereken unsurlar ise şu şekildedir:

- 1) Bölünme kararı ve tarihi
- 2) Bölünme işlemine bağlı olarak yapılan sermaye artırımını
- 3) Bölünme sonucunda yeni kurulacak şirketin kuruluşunun tescili için gerekli olan tüm bilgiler
- 4) Kısmi bölünme neticesinde yapılan sermaye artırımını ile çıkarılan payların ortalara mı yoksa bölünen şirkete mi çıkarıldığı

- 5) Tam bölünme sonucu infisah eden şirketin MERSİS numarası, ticaret unvanı, varsa işletme adı ve merkezi.

2.2.11. Bölünmenin İptali ve Eksikliklerinin Sonuçları

6102 Sayılı TTK 192. maddesi ile 159. ilâ 179' uncu maddelerinde belirtilen şartların yerine getirilmemesi halinde bölünme kararına olumlu oy vermemiş ve bunu tutanağa geçirmiş bulunan bölünmeye katılan şirketlerin ortakları; bu kararın Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilanından itibaren iki ay içinde iptal davası açabilirler. İlanın gerekmediği hâllerde süre tescil tarihinden başlar.

Ayrıca yine aynı maddeye göre bölünme işleminde eksiklik söz konusu olması durumunda mahkeme taraflara bunun giderilmesi için süre verir. Eksiklik verilen süre içinde giderilemiyorsa veya giderilememişse mahkeme bölünme kararını iptal eder.

2.2.12. Kısmi Bölünmeye İlişkin Örnek (Yavru Şirket Kurma)

2.2.12.1. Kısmi Bölünme Süreci

Bahsedeceğimiz örneğin hazırlanmasında " Fatih Yegin TTK ve Vergi Kanunları Açısından Sermaye Şirketlerinde Birleşme, Bölünme İşlemleri ve Uygulamalı Örnekler " çalışmasından faydalanılmıştır.

Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş inşaat malzemelerinin satışı ve hazır beton faaliyetleri ile iştigal etmektedir. Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş hazır beton fabrikasını yeni kurulacak ABC A.Ş'ye sermaye olarak koymak suretiyle kısmi bölünme yoluyla bölünmek istemektedir. Kurucu ortağı Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş olan ABC A.Ş tek ortaklı bir anonim şirket olacaktır. Aynı zamanda her iki şirketin yönetim ve denetim kurulları aynı kişilerden oluşmaktadır.

Kısmi bölünme işlemleri 6102 Sayılı TTK'nın bölünmeye ilişkin hükümleri ile 5520 Sayılı KVK' nın hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Kısmi bölünme sürecinin aşamaları aşağıda sırasıyla ele alınmıştır.

- Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş tarafından kısmi bölünme işlemlerine başlanması hakkında 01.11.2018 tarihli yönetim kurulunca karar alınmıştır.

- Bölünmeye esas teşkil edecek bilanço 30.09.2018 tarihinde hazırlanmıştır. Bölünmeye konu mal ve hakların belirlenmesi ile devredilecek olan mal varlığına ilişkin YMM tarafından 15.11.2018 tarihli Öz kaynak Tespit Raporu hazırlanmıştır.
- Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş tarafından 20.11.2018 tarihli bölünme planı hazırlanmıştır.
- Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş tarafından 24.11.2018 tarihli bölünme raporu hazırlanmıştır.
- Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş tarafından bölünme planı, bölünme raporu ve son üç yılın finansal tabloları ile yıllık faaliyet raporları ilgililer ve menfaat çevresinin inceleme hakkı kapsamında incelenmeye sunulmak üzere 25.11.2018 tarihinde ilan edilmiştir.
- Bölünmeye katılan şirket alacaklıları için alacaklarını bildirme kapsamında 05.01.2019, 12.01.2019 ve 19.01.2019 tarihli üç ilan verilmiştir.
- Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş tarafından genel kurul çağrısının yapılmasına ilişkin karar 25.03.2019 tarihli yönetim kurulu toplantısında alınmıştır.
- Olağanüstü genel kurul toplantısında bakanlığı temsilen bakanlık temsilcisi bulunması konusunda talep yazısı hazırlanmıştır.
- 25.04.2019 tarihinde olağanüstü genel kurul toplantısı gerçekleştirilmiştir.
- 30.04.2019 tarihinde genel kurul toplantı tutanağının tescili için Ticaret Sicil Müdürlüğü'ne başvurulmuştur.

2.2.11.2. Kısmi Bölünmeye İlişkin Mali Tablolar ve Muhasebe Kayıtları

Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş.'nin Bölünme Öncesi Bilançosu (30.09.2018)

AKTİF	Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş.'nin 30.09.2018		PASİF
	Tarihli Bilançosu		
Dönen varlıklar	2.500.000	K.V.Y.K.	15.500.000
Kasa	280.000	Banka Kredileri	5.500.000
Bankalar	400.000	Satıcılar	4.800.000
Alıcılar	120.000	Borç Senetleri	5.200.000
Alacak Senetleri	800.000	U.V.Y.K.	-
İlk Madde ve Malzeme	900.000		
Duran Varlıklar	21.000.000	Özkaynaklar	8.000.000
Arazi ve Arsalar	6.000.000	Sermaye	7.000.000
Binalar	13.000.000	Yasal Yedekler	200.000
Taşıtlar	4.500.000	Geçmiş Yıl Kârları	500.000
Demirbaşlar	1.500.000	Dönem Net Kârı	300.000
Birikmiş Amortismanlar (-)	4.000.000		
Toplam Varlıklar	<u>23.500.000</u>	Toplam Kaynaklar	<u>23.500.000</u>

Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş.'nin Öz kaynaklarının Durumu

Bölünen Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş. tarafından hazırlanan bölünme planına göre bölünme işleminin muhasebeleştirilmesinde esas alınacak bilgiler aşağıda belirtildiği şekildedir.

Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş.'nin aşağıda belirtilen varlıkları kısmi bölünme işlemiyle ABC A.Ş.'ye aynı sermaye olarak konulacaktır.

Varlıklar	Kayıtlı Değer	Birikmiş Amortis.	Net Kayıtlı Değer
Kasa	80.000	-	80.000
Bankalar	60.000	-	60.000
Alacak	320.000	-	320.000
İlk Madde ve	540.000	-	540.000
Binalar	9.500.000	600.000	8.900.000
Taşıtlar	2.300.000	800.000	1.500.000
Demirbaşlar	200.000	100.000	100.000
Toplam	13.000.000	1.500.000	11.500.000

Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş.'nin aşağıda belirtilen borçları ABC A.Ş.'ye devrolunacaktır.

Banka Kredileri	3.500.000
Satıcılar	800.000
Borç Senetleri	3.600.000
Toplam	7.900.000

ABC A.Ş.'nin sermayesi, Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş. tarafından devrolunan varlıkların net kayıtlı değeri kadar olacaktır. ABC A.Ş. tarafından çıkarılan sermaye

payı karşılığında 1 TL nominal değerli hisse senetleri Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş.'ye verilecektir. Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş. , ABC A.Ş.'den temin etmiş olduğu şirket hisselerini aktiflerinde koruyacak olup ortaklarına dağıtamayacaktır.

Bölünen şirketin varlıklarının yeni şirketin kurulmasında aynı sermaye olarak konulması ve devralan şirket hisselerinin tamamının bölünen şirkette kalması veya hisselerinin tamamının bölünen şirketin ortaklarına mevcut payları oranında dağıtılması durumunda, pay değişim oranının hesaplanmasına ve şirketlerin ya da devrolan varlık ve borçların cari değerinin tespitine gerek yoktur.

Bu durumda sadece yeni kurulacak şirketin sermaye tutarının belirlenebilmesi için bölünen şirket tarafından devrolunan varlıkların net kayıtlı değerinin hesaplanması gerekmektedir.

Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş.'nin varlıkları ABC A.Ş.'ye kayıtlı değerleri üzerinden konulmakta ABC A.Ş.'nin çıkaracağı hisselerin tamamı Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş.'de kalacaktır ve Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş.'nin ortaklarının paylarında herhangi bir değişiklik olmayacaktır. Bu sebeplerden dolayı devrolunan işletmenin cari değerinin tespitine ve payların değişim oranının hesaplanmasına gerek kalmayacaktır.

Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş.'den ABC A.Ş.'ye devrolunan varlıkların net kayıtlı değerleri aşağıdaki şekilde hesaplanır.

Devrolunan Varlıkların Net kayıtlı Değeri = Devrolunan Varlıkların Kayıtlı Değeri – (Devrolunan varlıkların Birikmiş Amortismanı + Devrolunan Borçların Kayıtlı Değeri)

$$= 13.000.0000 – (1.500.000 + 7.900.000) = 3.600.000$$

Yeni kurulan ABC A.Ş.'nin sermayesi Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş.'den devrolunan varlıkların net kayıtlı değeri 3.600.000 TL kadar olacaktır. 1 TL nominal değerli 3.600.000 adet hisse senedi çıkarılarak Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş.' ye verilecektir. Dolayısıyla yeni kurulan ABC A.Ş.'nin Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş.'den devrolunan varlıkların net kayıtlı değeri 3.600.000 TL'lik sermaye taahhüdü ve taahhüdün yerine getirilmesine ilişkin olarak yapacağı kayıtlar şöyledir:

Yapılması Gereken Muhasebe Kayıtları

Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş.'nin sermaye taahhüdünde bulunması durumunda ABC A.Ş.'nin yapması gereken kayıt

30.04.2019	BORÇ	ALACAK
501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE HS. 501. 01. Gümüş A.Ş.	3.600.000,00	
500 SERMAYE HS. 500.01. Gümüş A.Ş.		3.600.000,00
Sermaye Taahhüt Kaydı		

Sermaye Taahhüdü karşılığında Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş.'nin varlıkları ve borçlarının kayıtlı değerleri ile devralınması durumunda ABC A.Ş.'nin yapması gereken kayıt

30.04.2019	BORÇ	ALACAK
102 BANKALAR HS.	60.000,00	
121 ALACAK SENET. HS.	320.000,00	
150 İLK MAD. VE MALZ. HS.	540.000,00	
252 BİNALAR HS.	9.500.000,00	
254 TAŞITLAR HS.	2.300.000,00	
255 DEMİRBAŞLAR HS.	200.000,00	
		1.500.000,00
257 BİR. AMORT. HS.		3.500.000,00
300 BANKA KRED. HS.		800.000,00
320 SATICILAR HS.		3.600.000,00
321 BORÇ SENET. HS.		3.600.000,00
501 ÖDENMEMİŞ SER. HS.		
Varlık ve Borçların Devralınma Kaydı		

Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş.'nin yavru şirket kurma yoluyla kısmi bölünme işlemi gerçekleştirmesinden dolayı bölünme sonrasında öz kaynaklarında bir değişiklik meydana gelmeyecektir. Bölünmeye konu olan varlık ve borç kalemleri, Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş.'nin bilanço kalemleri arasından çıkarılacak ABC A.Ş.'den alınan hisselerin tutarı ise ortaklık payına göre iştirakler ya da bağlı ortaklıklar olarak raporlanacaktır.

ABC A.Ş.'ye devrolunan varlık ve borçlar ile devrolunan varlıkların net kayıtlı değerine karşılık edinilen iştirak hisseleri sebebiyle Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş. tarafından yapılması gereken kayıt:

30.04.2019	BORÇ	ALACAK
245 BAĞLI ORTAK. HS.	3.600.000,00	
257 BİRİKMİŞ AMOR. HS.	1.500.000,00	
300 BANKA KRED. HS.	3.500.000,00	
320 SATICILAR HS.	800.000,00	
321 BORÇ SENET. HS.	3.600.000,00	
100 KASA HS.		80.000,00
102 BANKALAR HS.		60.000,00
121 ALACAK SEN. HS.		320.000,00
150 İLK MAD. VE MLZ. HS.		540.000,00
252 BİNALAR HS.		9.500.000,00
254 TAŞITLAR HS.		2.300.000,00
255 DEMİRBAŞLAR HS.		200.000,00
Varlık ve Borçların Devir Kaydı		

Söz konusu bölünme işlemi 6102 Sayılı TTK ile 5520 Sayılı KVK'da yer alan düzenlemelere uygun olarak gerçekleştirildiğinden bölünmeden doğan kârlar hesaplanmamış ve vergilendirilmemiştir. Kısmi bölünme işleminde tam bölünme işleminde yer alan vergisel şekil şartı yer almadığından bölünme tarihine kadar olan kazançların vergilendirilmesi söz konusu olmayacaktır.

ABC A.Ş.'nin (Yeni Oluşan Şirketin) Bölünme Sonrası Bilançosu

AKTİF	ABC A.Ş.'nin 30.04.2019 Tarihli Bilançosu		PASİF
Dönen	Varlıklar	K.V.Y.K	7.900.000
1.000.000			
Kasa	80.000	Banka Kredileri	3.500.000
Bankalar	60.000	Satıcılar	800.000
Alacak Senetleri	320.000	Borç Senetleri	3.600.000
İlk Madde ve Malzeme	540.000	U.V.Y.K.	-
Duran Varlıklar	10.500.000	Özkaynaklar	3.600.000
Binalar	9.500.000	Sermaye	3.600.000
Taşıtlar	2.300.000		
Demirbaşlar	200.000		
Birikmiş Amortismanlar (-)	1.500.000		
Toplam Varlıklar	<u>11.500.000</u>	Toplam Kaynaklar	<u>11.500.000</u>

Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş.'nin (Bölünen Şirket) Bölünme Sonrası Bilançosu

Gümüş İnşaat ve Ticaret A.Ş.'nin			
AKTİF	30.04.2019 Tarihli Bilançosu	PASİF	
Dönen varlıklar	1.500.000	K.V.Y.K.	7.600.000
Kasa	200.000	Banka Kredileri	2.000.000
Bankalar	340.000	Satıcılar	4.000.000
Alıcılar	120.000	Borç Senetleri	1.600.000
Alacak Senetleri	480.000	U.V.Y.K.	-
İlk Madde Malzeme	360.000		
Duran Varlıklar	10.500.000	Özkaynaklar	4.400.000
Arazi ve Arsalar	6.000.000	Sermaye	3.400.000
Binalar	3.500.000	Yasal Yedekler	200.000
Taşıtlar	2.200.000	Geçmiş Yıl Kârları	500.000
Demirbaşlar	1.300.000	Dönem Net Kârı	300.000
Birikmiş Amortismanlar (-)	2.500.000		
Toplam Varlıklar	<u>12.000.000</u>	Toplam Kaynaklar	<u>12.000.000</u>

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BİRLEŞME UYGULAMASI VE MUHASEBELEŞTİRİLMESİ

Literatür incelemesi yapılarak uygulamanın konusu, amacı, önemi ve sınırlılıklarından, birleşme ve devir durumunda tescil için gerekli belgelerden, birleşme oranı tespitinden bahsedilmiştir.

3.1. Literatür İncelemesi

Şirketlerin birleşme ve bölünmesi ile ilgili literatür taraması yapılarak ilgili çalışmaların özetleri verilmiştir.

Altaş (2018), çalışmada yeni Türk Ticaret Kanunu'na göre birleşme kavramından ve türlerinden, eski ticaret kanununa göre birleşmeden ve yeni ticaret kanununda izin verilen ve yasaklanan şirket birleşmelerinden bahsedilmiştir.

Yegin (2018), çalışmada temel olarak sermaye şirketlerinde birleşme ve bölünme işlemleri vergi hukukunu ilgilendiren yönleri ile ele alınmıştır. Ayrıca bu işlemler ticaret hukuku açısından da irdelenmeye çalışılmıştır.

Bayram (2017), çalışmada bölünme, birleşme ve tasfiye işlemleri vergi hukuku, ticaret hukuku ve AB hukuku kapsamında incelenmiş ve söz konusu işlemlerle ilgili uygulama örneklerine yer verilmiştir.

Ceylan (2016), sermaye şirketlerinde birleşme ve bölünme işlemlerini Türk Ticaret Kanunu ve başta Kurumlar Vergi olmak üzere diğer vergi kanunları açısından incelemiş ve konuya netlik kazandıracak açıklamalarda bulunulmuştur. Ayrıca şirketlerin mal varlıklarını katarak bölündüklerinde bölünme işlemini ticaret kanuna göre uygun gerçekleştirdiklerinden ancak vergi mevzuatı açısından bakıldığında vergisel avantajlardan yararlanamadıklarından bahsedilmiş ve bu konuda yeni düzenlemeler yapılması gerekliliğine değinilmiştir.

Turan (2016), çalışmada sermaye şirketlerinde kolaylaştırılmış birleşme usulünün uygulanma durumlarına ve şartlarına ve bu usulün sağladığı kolaylıklara değinilmiştir.

Erol (2014), çalışmada şirket birleşme ve bölünme işlemlerinin Türk Ticaret Kanunu ve vergi hukuku içindeki yerinin kavranması için bu işlemler hakkında teorik çerçevede detaylı olarak bilgi verilmiş ve birleşme ve bölünme işlemlerinin TTK ve vergi kanunları açısından uygulamada nasıl işlem akışı izlediği ve söz konusu işlemlerin muhasebeleştirilmesi ve bu işlemlerin finansal tablolara nasıl yansıtıldığı örnekler üzerinden gösterilmiştir.

Develi (2013), çalışmada 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre ayrılma akçesinin birleşmeye taraf olan şirket ortaklarından kimlerin talep edeceğinden ayrılma akçesinin talep edilme şekli ve süresinden, şirketten ayrılma hakkının nasıl kullanılacağından, ayrılma akçesinin nasıl ödeneceğinden, ayrılma akçesinin türlerinden bahsedilmiştir.

Ertem (2013), şirketlerin bölünme işlemlerini 6102 Sayılı (yeni) Türk Ticaret Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanunu açısından değerlendirilmiş KVK'nın yeni TTK'ya uygun hale getirilmesi gerekliliğinden bahsedilmiş ve çeşitli örnekler ile şirket bölünmesinin muhasebeleştirilmesi, bölünme öncesi ve sonrası şirket bilançoları ve bölünme sonucunda değişen hisse senedi paylarına açıklık getirmeye çalışılmıştır.

Uluslan ve Koçsoy (2013), çalışmada kısmi bölünme işlemini sermaye şirketleri açısından yeni TTK 'ya ve KVK 'ya göre karşılaştırmışlar ve muhasebe işlemlerine yer verilmiştir. Ayrıca Türk muhasebe uygulamalarına yön veren kanun, yönetmelik, tebliğ ve standartlarda kısmi bölünme işleminin muhasebeleştirilmesi konusunda doğrudan herhangi bir düzenleme bulunmamakla birlikte, TTK 'da yer alan açıklamalar ve bölünme işleminin niteliği dikkate alınarak mevcut muhasebe sistemi içinde kısmi bölünme işlemlerinin muhasebeleştirildiğini vurgulanmıştır.

Durgut (2012), yaptığı çalışmada 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre bölünme türlerinden, geçerli bölünmelerden ve bölünmeye hâkim olan ilkelere bahsetmiştir. Bölünmeye hâkim olan ilkelere kısmi külli halefiyet ve tasfiyesiz sona erme ilkelerinin kanunda ifade edilmediğine değinilmiştir.

3.2. Uygulamanın Konusu

Ticarette sınırların kalktığı günümüz ekonomik koşullarında şirketlerin yeniden yapılanmaları son derece önemli bir konuma sahiptir. Birleşme ve bölünme modelleri ise şirketlerin sıkça başvurdukları yeniden yapılanma yöntemleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Şirketlerin birleşme ve bölünme yöntemlerini tercih etmelerinde birçok faktör etkili olmaktadır. Yine bu yöntemler çeşitli açılardan sınıflandırılmaktadır. Çalışmanın birinci bölümünde şirketleri yeniden yapılanma modellerine yönlendiren sebepler ve bu modellerin türleri ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Aynı zamanda şirketlerin birleşme ve bölünme işlemlerini gerçekleştirirken uymak zorunda oldukları mevzuat hükümleri yer almaktadır. Şirketlerin birleşme ve bölünme işlemlerinin TTK hükümleri çerçevesinde incelenmesi çalışmanın konusunu teşkil etmektedir.

3.3. Uygulamanın Amacı

Uygulama ile çalışmanın ikinci bölümünde TTK hükümlerinde yapılan son değişiklikler kapsamında ayrıntılı olarak incelenen birleşme işlemi örnekler yardımıyla açıklanarak sürecin daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunulması amaçlanmıştır.

Ayrıca birleşme işleminin hem güncel mevzuat hükümlerine hem de bu işleminin muhasebe kayıtlarının nasıl yapıldığını ve finansal tablolara nasıl yansıtıldığını içerecek şekilde düzenlenmesi çalışmanın diğer amacıdır.

3.4. Uygulamanın Sınırlılıkları

Birleşme, bölünme gibi farklı araçlar kullanılarak gerçekleştirilen yeniden yapılanma faaliyetlerinin ticaret hukukunu, vergi hukukunu, sermaye piyasası hukukunu, rekabet hukukunu ilgilendiren yönleri bulunmaktadır. Bahsedilen yeniden yapılanma faaliyetlerinin birden fazla hukuk dalını ilgilendirmesine karşın tüm bu işlemlerin incelenmesi çalışmanın amacını aşmaktadır. TTK hükümleri açısından birleşme ve bölünme işlemleri ile ilgili uygulama sadece sermaye şirketleri ile

sınırlıdır.

Veriler 31.03.2018 tarihli birleşme öncesi bilançoları ve 29.06.2018 tarihli birleşme sonrası bilançoları ile sınırlıdır.

" Ekler " kısmında yer alan birleşme ile ilgili belgeler yönetim kurulu kararları ve birleşme sözleşmesi ile sınırlıdır.

Ayrıca uygulama örneklerinde birleşme işlemine ilişkin muhasebe kayıtları Tek Düzen Hesap Planı ile sınırlıdır.

3.5. Uygulamanın Önemi

Çalışma TTK hükümleri baz alınarak birleşme ve bölünme işlemlerinin uygulamada nasıl yapıldığını gösterdiği için önem taşımaktadır. Birleşme ve bölünme işlemlerine ilişkin yasal aşamalar, örnek yönetim kurulu kararları ile desteklenmiştir. Birleşme ve bölünme işlemleri ile ilgili muhasebe kayıtları ayrıntılı olarak gösterildiği için benzer çalışma yapacaklara yol göstermek açısından önemlidir.

3.6. Birleşme ve Devir Durumunda Tescil İçin Gerekli Belgeler

6102 Sayılı TTK'nın 26'ncı maddesi kapsamında hazırlanan 27.01.2013 tarihli Ticaret Sicil Yönetmeliği'nin 126. maddesinde birleşmeye taraf olan şirketlerin düzenlemesi gereken belgeler maddeler halinde belirtilmiştir. Adı geçen yönetmeliğinin ilgili maddesi gereğince devralan şirketin Ticaret Sicil Müdürlüğü'ne birleşmenin tescili için sunmakla yükümlü olduğu belgeler şu şekilde sıralanmıştır.

- a) Birleşme sözleşmesinin devralan şirketin genel kurulunca onaylanmasına ilişkin kararların noter onaylı örneği,
- b) Birleşme sözleşmesinin bir örneği,
- c) Birleşme sebebiyle yapılacak sermaye artırımının tescili için gerekli belgeler,
- d) Birleşmenin yeni kuruluş şeklinde yapılması durumunda yeni şirketin

kuruluş belgeleri,

- e) Birleşmeye katılan şirketlerden her birinin, sermayelerinin karşılıksız kalıp kalmadığının, şirket Öz kaynaklarının tespitinin ve şayet devrolunan şirketin tapu, gemi ve fikri mülkiyet sicilleri ile benzeri sicillerde kayıtlı mal varlığının bulunması halinde bunların gerçeğe uygun değerlerinin tespitinin yapıldığı YMM veya SMMM raporu ya da denetime tabi şirketlerde denetçinin bu tespitlere ilişkin raporu,
- f) Devrolunan şirketin tapu, gemi ve fikri mülkiyet sicilleri ile benzeri sicillerde kayıtlı bulunan mal ve haklarının listesini ve bunların kayıtlı olduğu siciller ile söz konusu mal ve hakların ilgili sicillerdeki kayıtlarına ilişkin bilgileri içeren beyan,
- g) Denetime tabi şirketlerde denetçi tarafından; diğer şirketlerde ise yönetim kurulu tarafından onaylanmış olan son bilançosu ve gerektiğinde ara bilançosu,
- h) Bakanlık veya diğer resmi kurumların iznine veya uygun görüşüne tabi olunması halinde, bu izin veya uygun görüş yazısı,
- i) Birleşmeye taraf olan tüm şirketlerin yönetim organları tarafından, ayrı ayrı ya da birlikte hazırlanan birleşme raporu, Ancak küçük ve orta ölçekli şirketlerde, birleşme raporunun düzenlenmesinden vazgeçilmesi halinde ise bu hususun tüm ortaklar tarafından onaylandığına ilişkin belge,
- j) Birleşmeye taraf olan şirketlerin her biri tarafından, alacaklılarına yapacakları çağrıya ilişkin hazırlanan ilan örnekleri

ilgili ticaret sicil müdürlüğüne verilir.

Devrolan şirketin birleşmenin tescili için Ticaret Sicil Müdürlüğü'ne sunması gereken belgeler ise şunlardır.

- a) Birleşme sözleşmesinin devrolunan şirketlerin genel kurulunca onaylanmasına ilişkin kararın noter onaylı örneği,
- b) Birleşme sözleşmesinin bir örneği,

- c) Denetime tabi şirketlerde denetçi tarafından; diğer şirketlerde ise yönetim kurulu tarafından onaylanmış olan son bilançosu ve gerektiğinde ara bilançosu,
- d) Bakanlık veya diğer resmi kurumların iznine veya uygun görüşüne tabi olunması halinde, bu izin veya uygun görüş yazısı

İlgili ticaret sicil müdürlüğüne verilir.

Ayrıca TTK'nın 156. maddesi gereğince kolaylaştırılmış usulde birleşen sermaye şirketlerinde birleşme sözleşmesinin genel kurul onayına sunulmadığı durumlarda birleşme sözleşmesinin onayına ilişkin genel kurul kararının noter onaylı örneği yerine yönetim kurulunun birleşmeye ilişkin kararının noter onaylı örneği müdürlüğe verilir (TSY md. 126/3)

3.7. Birleşme Oranının Tespiti

Sermaye Piyasası Kurulu Ser: 1 No: 31 sayılı Tebliği'n devralma yoluyla birleşme sonrasında ulaşılabacak sermaye tutarı başlıklı 17. maddesinde ortaklığın devralma yoluyla birleşme işlemi sonrasında ulaşılabacak sermaye artırım tutarının hesaplama yöntemi düzenlenmiştir. Bu hesaplama yöntemi aşağıdaki gösterilmiştir.

Devralan ortaklığın Özkaynağı : A

Devrolunan ortaklığın / ortaklıkların Özkaynağı : B

Devralan ortaklığın ödenmiş / çıkarılmış sermayesi : C

Devrolunan ortaklığın ödenmiş / çıkarılmış sermayesi : D

$$\text{Birleşme Sonrası Ulaşılabacak Sermaye} = \frac{C}{(A/(A+B))} = E$$

Sermaye artırım tutarı = E-C

Değişim oranı = (E-C) / D

Birleşme oranının tespitine ilişkin sayısal örnek verilecek olursa;

Kuzey A.Ş. ile Güney A.Ş. birleşmek istemektedirler. Yapılan anlaşmaya göre Kuzey A.Ş birleşme yoluyla Güney A.Ş.'yi devralacaktır. Birleşme her iki

şirketin 28.02.2017 tarihli bilançolarına göre gerçekleştirilecektir. Birleşme işlemi 31.03.2017 tarihinde tescil edilmiştir. Her iki şirketin 28.02.2017 tarihli bilançolarından edinilen bilgiler aşağıda gösterilmiştir.

Kuzey A.Ş. (Devralan Şirket)

Güney A.Ş. (Devrolan Şirket)

AKTİF TOPLAMI	720.000,00
Dönen Varlıklar	500.000,00
Duran Varlıklar	320.000,00
PASİF TOPLAMI	720.000,00
K.V.Y.K Toplamı	200.000,00
U.V.Y.K Toplamı	120.000,00
Özkaynaklar	400.000,00

AKTİF TOPLAMI	540.000,00
Dönen Varlıklar	350.000,00
Duran Varlıklar	190.000,00
PASİF TOPLAMI	540.000,00
K.V.Y.K Toplamı	190.000,00
U.V.Y.K Toplamı	100.000,00
Özkaynaklar	250.000,00

ÖZKAYNAKLAR	400.000,00
Sermave	300.000,00
Ödenmemis Sermave (-)	-
Yasal Yedekler	-
Olağanüstü Yedekler	-
Gecmiş Yıllar Kârları	70.000,00
Geçmiş Yıllar Zarar. (-)	-
Dönem Net Kârı	30.000,00

ÖZKAYNAKLAR	250.000,00
Sermave	200.000,00
Ödenmemis Sermave (-)	-
Yasal Yedekler	-
Olağanüstü Yedekler	-
Gecmiş Yıllar Kârları	30.000,00
Geçmiş Yıllar Zararları (-)	-
Dönem Net Kârı	20.000,00

Birleşme sonucu devralan şirkette yapılacak sermaye artırımı tutarı ve değişim oranı aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır.

Devralan Ortaklığın Özkaynağı	A		400.000,00
Devrolunan Ortaklığın Özkaynağı	B		250.000,00
Devralan Ortaklığın Ödenmiş Sermayesi	C		300.000,00
Devrolunan Ortaklığın Ödenmiş Sermayesi	D		200.000,00
Birleşme Sonrası Ulaşılabilecek Sermaye	E	$C / (A/A+B)$	487.500,00
Sermaye Artırım Tutarı	F	$E - C$	187.500,00
Değişim Oranı	G	$(E - C)/D$	%93,75

3.8. Uygulama Örneği

Devir hükmünde birleşmeye yönelik uygulamaya yer verilmiştir.

3.8.1. Devir Hükmünde Birleşmeye İlişkin Örnek Uygulama

Birleşme süreci ve birleşmeye ilişkin mali tablolar ve muhasebe kayıtlarına yer verilmiştir.

3.8.1.1. Birleşme Süreci

Örnek uygulamaya esas teşkil eden tüm veriler gerçek verilerdir. Sadece şirketlerin isimleri şirketlerin özlük haklarının korunması amacıyla gizli tutulmuştur. Uygulamada devralan şirket X A.Ş. olarak devrolunan şirket ise Y A.Ş. olarak anılmıştır. Tüm veriler devralan şirketin mükellefi olduğu muhasebe bürosundan temin edilmiştir. X A.Ş. Sivas ilinde faaliyet gösteren bir sermaye şirkettir. Y A.Ş. ise Amasya ilinde faaliyet gösteren bir sermaye şirkettir.

X A.Ş. (Devralan) ile Y A.Ş. (Devrolan) 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun sermaye şirketlerinin kolaylaştırılmış şekilde birleşmelerini düzenleyen md. 155/f. 1/a ve md. 156 maddeleri ile Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 19. Ve 20. maddelerine uygun şekilde birleşmişlerdir. Ayrıca X A.Ş., Y A.Ş.'nin oy hakkı veren paylarının tamamına sahip olduğundan dolayı (EK-4'de belirtildiği üzere alınan yönetim kurulu kararına istinaden) sermaye artırımını yapmama kararı alınmıştır.

Muhasebe bürosundan temin edilen her türlü veri çalışmanın "Ekler" kısmında paylaşılmıştır.

Yürürlükte bulunan mevzuat hükümlerine göre birleşme sürecini aşamaları aşağıdaki sırayla ele alınmıştır.

- Y A.Ş.'nin devir yoluyla X A.Ş. bünyesinde birleşmesine ilişkin karar 31.03.2018 tarihinde alınmıştır. Bu kapsamda devralan ve devrolan kurum yönetim kurullarında alınır. (EK-1)
- Hazırlık aşamalarının tamamlanmasıyla birlikte birleşmeye katılan şirketlerin yönetim kurulları arasında devir hükümlerini içeren 20.06.2018 tarihli birleşme sözleşmesi hazırlanmıştır. (EK-2)
- Kolaylaştırılmış şekilde birleşme kapsamında birleşme raporu hazırlanmayacağı ve inceleme hakkının kullanılmayacağı kararlaştırılmıştır. (EK-3)
- Birleşme sözleşmesi genel kurulun onayına sunulmuştur. (EK- 4)
- Birleşme işlemi sebebiyle Ticaret Sicil Gazetesinde alacaklılara haklarını içeren çağrı ilanında bulunulur. (EK -5)
- Birleşme işleminden dolayı alacaklıların haklarının teminat altına aldığına dair taahhütname hazırlanır. (EK- 6).

X A.Ş. 'nin 31.03.2018 tarihli son bilançosu şöyledir.

3.8.1.2. Devir Hükümünde Birleşmeye İlişkin Mali Tablolar ve Muhasebe Kayıtları

Birleşme işlemine ilişkin devralan ve devrolan şirketlere ait birleşme öncesi ve birleşme sonrası bilançolara ve birleşme işlemi sonucunda yapılması gereken kayıtlara yer verilmiştir.

**X A.Ş.'NİN (DEVRALAN ŞİRKET) 31.03.2018 TARİHLİ AYRINTILI
BİLANÇOSU**

AKTİFLER (VARLIKLAR)	TARİH
	31.03.2018
I.DÖNEN VARLIKLAR	
A- HAZIR DEĞERLER	51.643.508,18
KASA	744.682,85
ALINAN ÇEKLER	21.340.006,07
BANKA	35.687.532,36
VERİLEN ÇEK. VE Ö. EMİRLERİ (-)	6.453.505,59
DİĞER HAZIR DEĞERLER	324.792,49
B- MENKUL KIYMETLER	0,00
C- TİCARİ ALACAKLAR	63.298.927,06
ALICILAR	62.113.796,32
ALACAK SENETLERİ	779.684,87
VERİLEN DEP. VE TEMİNATLAR	121.589,87
DİĞER TİCARİ ALACAKLAR	283.856,00
ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR	447.301,19
ŞÜPHELİ TİCARİ AL.KARŞILIĞI (-)	447.301,19
D- DİĞER ALACAKLAR	7.757.387,94
ORTAKLARDAN ALACAKLAR	0,00
PERSONELDEN ALACAKLAR	433.154,13
DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR	7.324.233,81
E- STOKLAR	48.025.626,47
İLK MADDE VE MALZEME	2.826.805,07
YARI MAMULLER- ÜRETİM	7.794.979,00
MAMULLER	69.114,38
TİCARİ MALLAR	11.379,10
DİĞER STOKLAR	0,00
VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI	37.323.348,92
F- YIL. YAY. İNŞT VE ON. MAL.	0,00
G- GEL. AYL. AİT GİD. VE G. TAH.	1.374.788,91
GELECEK AYLARA AİT GİDERLER	1.374.788,91
GELİR TAHAKKUKLARI	0,00
H- DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	32.652.059,50
DEVREDEN KDV	80.710,14
İNDİRİLECEK KDV	0,00
DİĞER KDV	1.692.005,13
PEŞİN ÖDENEN VER.VE FONLAR	1.218,42
İŞ AVANSLARI	827.936,80
PERSONEL AVANSLARI	0,00
DİĞER ÇEŞİTLİ DÖNEN VAR.	30.050.189,01
DÖNEN VARLIKLAR TOPLAMI	204.752.298,06

II. DURAN VARLIKLAR		
A- TİCARİ ALACAKLAR		1.092.658,83
VERİLEN DEP. VE TEMİNATLAR	1.092.658,83	
B- DİĞER ALACAKLAR		0,00
C- MALİ DURAN VARLIKLAR		386.023,40
İŞTİRAKLER	386.023,40	
BAĞLI ORTAKLIKLAR	0,00	
D- MADDİ DURAN VARLIKLAR		162.745.771,23
ARAZİ VE ARSALAR	71.027.014,61	
BİNALAR	29.724.505,60	
TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR	85.282.895,96	
TAŞITLAR	18.309.920,82	
DEMİRBAŞLAR	4.359.379,54	
DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR	44.040,72	
BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)	75.661.291,78	
YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR	22.998.947,56	
DİĞER MADDİ DURAN VAR.M.A	49.650,00	
DİĞER MADDİ DURAN VAR. C.V	6.608.615,15	
DİĞER MADDİ DUR.VAR. Y.O.C.V.Y	2.093,05	
E- MADDİ OLAMAYAN DUR. VAR.		11.377.124,94
HAKLAR	13.777.828,42	
ÖZEL MALİYETLER	279.521,32	
DİĞER MADDİ OLM.DUR.VAR.	18.050,00	
BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)	2.701.713,56	
FİNANSAL KİR. KONU KIYMETLER	3.438,76	
F- ÖZEL TÜK. TABİ VARLIKLAR		0,00
G- GELECEK YIL. AİT GİD. VE GELİR TAHAKKUKLARI		0,00
GELECEK YILLARA AİT GİDERLER	0,00	
H- DİĞER DURAN VARLIKLAR		0,00
DURAN VARLIKLAR TOPLAMI		175.601.578,40
AKTİF TOPLAMI		380.353.876,46

PASİFLER (VARLIKLAR)	TARİH
	31.03.2018
I. KISA VADELİ YABANCI KAYN.	
A- MALİ BORÇLAR	30.436.556,01
BANKA KREDİLERİ	28.188.689,38
FİNANSAL KİR. İŞL. BORÇLAR	2.318.479,87
ERTELENMİŞ FİN. KİR. BORÇ. MLYT (-)	70.613,24
B- TİCARİ BORÇLAR	31.579.402,38
SATICILAR	29.537.307,52
BORÇ SENETLERİ	2.042.094,86
C- DİĞER BORÇLAR	6.526.710,45
ORTAKLARA BORÇLAR	4.177.285,87
PERSONELE BORÇLAR	2.349.424,58
DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR	0,00
D- ALINAN AVANSLAR	34.365.590,01
ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI	34.365.590,01
E- YILLARA YAYGIN İNŞ. VE ONA. HAK.	0,00
F- ÖDENECEK VER. VE DİĞ. YÜK.	2.643.568,67
ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR	825.142,78
ÖDENECEK SOSYAL GÜV. KESİN.	1.730.126,73
ÖDENECEK DİĞER YÜKÜM.	88.299,16
G- BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	151.343,00
DÖNEM KÂRI VER. VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI	151.343,00
DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ (-)	0,00
H. GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GİDER TAHAKKUK.	672.034,54
GİDER TAHAKKUKLARI	672.034,54
KISA VAD. YABANCI KAYNAK TOPLAMI	106.375.205,06

II. UZUN VADELİ YABANCI KAYN.		
A- MALİ BORÇLAR		1.350.000,00
BANKA KREDİLERİ	1.350.000,00	
FİNANSAL KİR. İŞL. BORÇLAR	0,00	
ERTELENMİŞ FİN. KİR. BORÇLARI	0,00	
B- TİCARİ BORÇLAR		0,00
BORÇ SENETLERİ	0,00	
C- DİĞER BORÇLAR		0,00
D- ALINAN AVANSLAR		0,00
E- BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI		4.358.220,03
KIDEM TAZ.KARŞILIĞI	4.358.220,03	
F- GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI		0,00
G- DİĞER UZUN VADELİ YABANCI KAYN.		0,00

UZUN VAD.YAB.KAY.TOPLAMI	5.708.220,03
---------------------------------	---------------------

YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI	112.083.425,09
----------------------------------	-----------------------

III. ÖZKAYNAKLAR		
A- ÖDENMİŞ SERMAYE		120.963.392,90
SERMAYE	120.000.000,00	
SERMAYE DÜZ.OLUMLU FARKLAR	963.392,50	
B- SERMAYE YEDEKLERİ		13.122.077,96
KAYDA ALINAN EMTİA ÖZ.KARŞ.HES.	13.122.077,96	
C- KAR YEDEKLERİ		15.544.093,36
D- GEÇMİŞYILLAR KARLARI		115.486.427,80
GEÇMİŞ YIL KARLARI	115.486.427,80	
F- DÖNEM NET KARI/ZARARI		3.154.459,35
DÖNEM NET KARI	3.154.459,35	

ÖZKAYNAKLAR TOPLAMI	268.270.451,37
----------------------------	-----------------------

PASİF (KAYNAKLAR) TOPLAMI	380.353.876,46
----------------------------------	-----------------------

Aşağıda Y A.Ş.'nin birleşme öncesi bilançosuna ulaşılmada yararlanılan yevmiye kayıtlarına yer verilmiştir.

HESAP KODU / ADI		BORÇ	ALACAK
100 Kasa		92.373,90	
100.01 TL	82.993,91		
100.02 Dolar	9.379,99		
101 Alınan Çekler		5.563.456,05	
101.01.01 Portföydeki Çek	1.132.502,45		
101.01.02.11 Türkiye Finans	3.044.973,01		
101.01.02.16 Ziraat Katılım	1.385.980,59		
102 Bankalar		4.282.194,68	
102. 01.01.15 Garanti Bankası TL	13.387,84		
102. 01.01.16 Garanti Bankası TR58	359,13		
102.01.01.17 Garanti Bankası TR25	4.877,65		
102.04.01.05 İş Bankası TL	7.398,93		
102.04.02.05 İş Bankası USD	62.314,34		
102.06.01.05 Vakıfbank TL	226,00		
102.11.01.10 Türkiye Finans TR48	24.170,87		
102.11.01.11 T.Finans İstanbul	0,06		
102.12.01.20 Ziraat Amasya- 5026	1.247.283,68		
•			
•			
•			
108 Diğer Hazır Değerler		614.350,44	
120 Alıcılar		13.147.990,75	
120.01.0496 Mozaik	38,35		
120.02.10001..... Damızlık	201.468,91		
120.02.10003 Ticaret	2.101.479,97		
120.02.10005 Ticaret	288.372,63		
120.02.010006 Gıda Nak. Tem	48.238,23		
120.02.010010 Tarım Hayv.	1.961,70		
120.02.010012 Peşin Satışlar	744,37		
120.02.010013 Gıda San	944,31		
120.02.010018 Gıda Tarım	254.219,05		
120.02.010019 Gıda San	2.497,32		
•			
•			
•			

121 Alacak Senetleri		507.741,30
121.01.01 Portföydeki Senet	5.750,00	
121.01.02.12 Ziraat Bankası	126.390,48	
121.01.02.12 Ziraat Bankası	375.600,82	
126 Verilen Depozito ve Tem.		43.500,51
126.10 Jandarma Sahil Güv.	2.313,00	
126.99 Diğer	41.187,51	
128 Şüpheli Ticari Alacaklar		5.430.893,84
135 Personelden Alacaklar		43.367,69
136 Diğer Çeşitli Alacaklar		870.907,55
136.01.01 KDV İadesi	796.750,55	
136.9 Diğer	74.157,00	
150 İlk Madde ve Malzeme		3.290.250,71
150.07.01.01 Çiğ Süt	31.142,78	
150.07.01.02 Kültür-Tuz Vb. Mad	346.993,71	
150.07.01.03 Yardımcı Malzm.	115.064,09	
150.07.01.04 Ambalaj Malzm.	2.591.447,22	
150.07.01.05 Akaryakıt	96.564,75	
150.07.01.06 Süt Tozu	61.956,81	
150.07.01.80 Nakliye Giderleri	17.081,35	
150.07.02.99 Diğer	30.000,00	
151 Yarı Mamuller		528.696,46
152 Mamuller		4.768.344,95
152.07.01 UHT Süt	480.529,17	
152.07.02 Yoğurt	198.948,47	
152.07.03 Ayran	255.881,66	
152.07.04 Beyaz Peynir	488.998,70	
152.07.05 Tereyağ	847.199,12	
152.07.06 Krema	336.644,47	
152.07.07 Kaşar Peyniri	1.044.093,98	
152.07.08 Krem Peynir	2.876,16	
152.07.09 Kaymak	18.255,84	
152.07.10 Telleme	855.543,64	
152.07.11 Lor	226.565,33	
152.07.12 Labne	1.630,10	
152.07.13 Köy Peyniri	11.178,31	
153 Ticari Mallar		654.334,75
153.07.01 Kasa Ve Palet	340.107,71	

153.07.02 Diğer Ticari Mallar	186.307,04		
153.07.09 Krema	89.420,00		
153.07.92 Soğutucu Dolap	38.500,00		
159 Verilen Sipariş Avansları		686.389,40	
159.02.0002 Endüstri Ür.	4.334,91		
159.02.0004 Tetra Pak Paketle	206.917,81		
159.02.0006 Öztürk	201.266,64		
159.02.0007 Lokant	101,50		
159.02.0009 Pide Döner	2.000,00		
159.02.0010 Tavuk D	25.000,00		
159.02.0011 Ateş – Nasi	1.000,00		
159.02.0012 Şanlı K	2.091,75		
159.02.0013 Büyük Nef	349,92		
159.02.0014 Çanakçırma	160,96		
159.02.0015 Erzurum Kap	324,95		
159.02.0016 Korkmaz	427,44		
159.02.0017 Özlü	396,50		
159.02.0018 Bakım Onarım	50.730,99		
159.02.0019 Diğer	132.667,61		
159.02.0020 Pide (Tugay)	30.000,00		
159.02.0021 Türkmen	618,42		
159.02.0022 Market Gıda	28.000,00		
180 Gelecek Aylara Ait Giderler		1.569.437,43	
180.06.02 2018/2. Dönem	14.440,91		
180.06.03 2018/3. Dönem	814.205,50		
180.06.04 2018/4. Dönem	637.845,69		
180.06.05 2019/1. Dönem	92.903,81		
180.06.06 2019/2. Dönem	10.041,52		
190 Devreden KDV		4.513.352,54	
195 İş Avansları		19.576,44	
250 Arazi ve Arsalar		4.517.986,25	
250.09.01 Merkez Fabr. (29.870	3.435.050,00		
250.09.04 Akpeysan 3 Ad Arsa	1.082.936,25		
252 Binalar		3.587.999,53	
252.09.01 İdari Bina 111-A	6.552,00		
252.09.02 Sek Den Alınan Bina	319.925,00		
252.09.03 Fabrika Binası	1.464.316,00		
252.09.04 Özel Amaçlı Depo 1	338.364,00		
252.09.05 Listede Yer Almaya	65.760,00		

•
•
•
253 Tesis, Makine ve Cihazlar

253.09.001 Su Pompası	6.000,00
253.09.002 Soğuk Su Serpanti	41.000,00
253.09.003 Soğuk Su Havuzu	28.000,00
253.09.004 Serpantin Ayırıcı	12.000,00
253.09.005 Dik Ayırıcı-960*3000*	14.000,00
253.09.006 Yakıt Besleme Bunk	4.800,00
253.09.007 Hareketli Izgaraya	12.800,00

18.420.951,21

•
•
•
254 Taşıtlar

254.09.03 06 By 8783 / Binek-To	22.250,00
254.09.04 Isuzu Kamyonet Nk	15.254,24
254.09.05 Isuzu Kamyonet Nk	15.254,24
254.09.06 Fiat Ducato Van – 20	30.000,00
254.09.07 Bmc Megastar 290 V	12.550,00
254.09.09 Mitsubishi Canterf	43.408,00
254.09.10 Mitsubishi Canterf	36.330,00
254.09.11 Mitsubishi Canterp	24.800,00
254.09.12 Mitsubishi Canter 8	39.042,00
254.09.13 Mitsubishi Canter 8	49.140,00
254.09.14 Mitsubishi Canter F	44.291,53
254.09.16 Isuzu Npr 595 K.Kas	15.946,00
254.09.18 Isuzu Npr66 Kamyon	44.250,00
254.09.20 Mercedes Benz Tan	9.601,69
254.09.21 Ford Transit Gp-350	35.994,71
254.09.22 Ford Transit Gp-350	35.994,71
254.09.23 Ford Transit Gp-350	35.994,71
254.09.24 Ford Transit Gp-350	37.288,14
254.09.25 Ford Transit Gp-350	42.372,88

1.410.600,15

•
•
•
255 Demirbaşlar

255.09.001 Metal Dolap Evrak	2.000,00
------------------------------	----------

336.406,66

255.09.002 Ahşap Dolap Evrak	1.120,00		
255.09.003 Ahşap Çalışma Mas	1.500,00		
255.09.004 Mojesty Masa	1.600,00		
255.09.005 Oturma Grubu	1.190,00		
255.09.006 Büro Mobilya Masa	3.093,23		
255.09.007 Büro Mobilya	3.093,23		
255.09.008 Metal Dolap	1.650,00		
255.09.009 Çiftli Dolap	800,00		
255.09.010 Büro Mobilyası	1.492,00		
255.09.011 Dosya Dolabı	3.120,00		
255.09.012 Masa Takımı (Best)	1.101,70		
255.09.013 Labaratuvar Merm	2.215,48		
255.09.014 Lake Kapaklı Tezga	3.815,00		
255.09.015 6 Lı Soyunma Perso	2.240,00		
255.09.016 Oki Microline 3320	1.000,00		
255.09.017 Hp Compaq Kasa	2.400,00		
255.09.018 Toshiba Laptop	1.000,00		
255.09.019 Epson Lx-300 Yazıcı	5.580,00		
255.09.020 Hp Pro 3300 Mt İ5 Hp	1.254,24		
255.09.021 Hp Laserjet 2727nf	1.313,56		
.			
.			
.			
258 Yapılmakta Olan Yatırımlar		152.544,65	
260 Haklar		300.000,00	
260.09.01 X – Markası	270.000,00		
260.09.02 Y – Markası	30.000,00		
261 Şerefiye		9.841.940,00	
267 Dğer Maddi Olmayan Duran Varlıklar		69.100,98	
280 Gelecek Yıllara Ait Giderler		11.063,54	
580 Geçmiş Yıllar Zararları		24.938.488,46	
580.11 2011	22.568,75		
580.12 2012	1.029.883,76		
580.13 2013	6.094.178,69		
580.14 2014	7.601.019,07		
580.15 2015	6.183.877,36		
580.16 2016	2.115.372,96		
580.17 2017	1.891.587,87		
591 Dönem Net Zararı		328.279,16	

103 Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri		1.132.371,98
258 Birikmiş Amortismanlar		8.580.254,41
257.252.09.01 İdari Bina 111-A	4.984,01	
257.252.09.02 Sek Den Alınan Bina	29.948,53	
257.252.09.03 Fabrika Binası	137.076,27	
257.252.09.04 Özel Amaçlı Depo	84.482,54	
257.252.09.05 Listede Yer Almaya	6.155,87	
257.252.09.06 Bodrum-111-A	30.456,39	
257.252.09.07 Paw-Roll Eko Sarm	2.758,73	
257.252.09.08 Kazan Dairesi	38.207,13	
257.252.09.09 Soğuk Hava Deposu	14.980,77	
257.252.09.10 Kaşar Dinlendirme	9.155,49	
•		
•		
•		
268 Birikmiş Amortismanlar		5.080.889,63
268.09.001 Haklar	135.000,00	
268.09.002 Şerefiye	4.920.970,00	
268.09.003 Dz-Mobile Anapaket	4.502,15	
268.09.004 Yeni Nesil Mobil Sa	2.732,97	
268.09.005 Biys Mobil Satış El	2.771,60	
268.09.006 Yeni Nesil Mobil Sa	2.552,47	
268.09.007 Tekno Xkobi Yazılım	587,75	
•		
•		
•		
300 Banka Kredileri		21.839.773,62
300.01.01.11 Türkiye Finans	4.393.488,55	
300.01.01.13 Albaraka	6.233.686,62	
300.01.01.14 Kuveyt Türk	3.915.829,12	
300.01.01.16 Ziraat Katılım	2.915.217,33	
300.01.03.16 Ziraat Katılım	4.381.552,00	
320 Satıcılar		10.726.588,79
320.01.0003 Petrol A.Ş.	400.027,41	
320.01.0326 Holding A.	363.908,30	
320.01.0520 Mermer Made	2.324.375,47	
320.02.0001 Plasti	112.511,72	
320.02.0003 Amasya İli	5.100,44	
320.02.0005 Araç Kurtar	755,00	
320.02.0006 Müh. Otomasy	4.790,61	
320.02.0007 Vurg	2.500,00	
320.02.0009 Çevre Laborat	3.711,10	
320.02.0011 Medikal Tem	1.404,00	
320.02.0012 İnş. Nak.	262,00	
320.02.0013 A... Ş...../Şen	6.142,90	

320.02.0014 Amasya Süt Ve Süt	16.901,68		
320.02.0015 M.R.... -Y....	5.778,27		
320.02.0016 Aras Kargo Yurt	1.837,20		
320.02.0017 Damızlık	241.099,98		
320.02.0018 Bakım Onarım	15.481,01		
320.02.0019 Dağt.Day.	1.500,00		
320.02.0020 Otomatik	5.373,18		
320.02.0021 Plastiksa	2.432,06		
320.02.0024 Müşavirlik	541,62		
.			
.			
.			
331 Ortaklara Borçlar			8.005.368,72
335 Personele Borçlar			428.729,63
340 Alınan Sipariş Avansları			633.956,18
340.03.0004 Gıda Turz	312,60		
340.03.0005 Market Gıda	1.385,23		
340.03.0007 Süt Ve Süt ür.	197.837,00		
340.03.9999 Diğer	434.421,35		
360 Ödenecek Vergi ve Fonlar			60.156,80
360.01 Gelir Vergisi	48.547,26		
360.02 Damga Verg.	4.703,48		
360.03 Serbest Meslek Ma	1.146,40		
360.06 Kira	2.974,81		
360.07 Müstahsil Stopaj	1.377,48		
360.09 Tevfikatl Kdv	397,03		
360.10 Gider Pusulası	557,48		
360.11 Mera Fonu	452,86		
361 Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesint.			346.250,96
361.01 İşveren Ssk Primi	180.074,32		
361.02 İşveren İşsizlik His	166.176,64		
369 Ödenecek Diğer Yükümlülükler			9.099,26
369.01 İcra Kesintileri	4.668,26		
369.90 Ödenecek Diğer Yük.	4.431,00		
500 Sermaye			45.000.000,00
525 Kayda Alınan Emtia Özel Karş. Hes			8.699.080,00
TOPLAM		110.542.519,98	110.542.519,98

**Y A.Ş.'NİN (DEVROLUNAN ŞİRKET) 31.03.2018 TARİHLİ AYRINTILI
BİLANÇOSU**

AKTİFLER (VARLIKLAR)	TARİH
	31.03.2018
I.DÖNEN VARLIKLAR	
A- HAZIR DEĞERLER	9.420.003,09
KASA	92.373,90
ALINAN ÇEKLER	5.563.456,05
BANKA	4.282.194,68
VERİLEN ÇEK. VE Ö. EMİRLERİ (-)	1.132.371,98
DİĞER HAZIR DEĞERLER	614.350,44
B- MENKUL KIYMETLER	0,00
C- TİCARİ ALACAKLAR	19.130.126,40
ALICILAR	13.147.990,75
ALACAK SENETLERİ	507.741,30
VERİLEN DEP. VE TEMİNATLAR	43.500,51
DİĞER TİCARİ ALACAKLAR	0,00
ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR	5.430.893,84
ŞÜPHELİ TİCARİ AL.KARŞILIĞI (-)	0,00
D- DİĞER ALACAKLAR	914.275,24
ORTAKLARDAN ALACAKLAR	0,00
PERSONELDEN ALACAKLAR	43.367,69
DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR	870.907,55
E- STOKLAR	9.928.016,24
İLK MADDE VE MALZEME	3.290.250,71
YARI MAMULLER- ÜRETİM	528.696,46
MAMULLER	4.768.344,95
TİCARİ MALLAR	654.334,75
DİĞER STOKLAR	0,00
VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI	686.389,40
F- YIL. YAY. İNŞT VE ON. MAL.	0,00
G- GEL. AYL. AİT GİD. VE G. TAH.	1.569.437,43
GELECEK AYLARA AİT GİDERLER	1.569.437,43
GELİR TAHAKKUKLARI	0,00
H- DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	4.532.928,98
DEVREDEN KDV	4.513.352,54
İNDİRİLECEK KDV	0,00
DİĞER KDV	0,00
PEŞİN ÖDENEN VER.VE FONLAR	0,00
İŞ AVANSLARI	19.576,44
PERSONEL AVANSLARI	0,00
DİĞER ÇEŞİTLİ DÖNEN VAR.	0,00
DÖNEN VARLIKLAR TOPLAMI	45.494.787,41

II. DURAN VARLIKLAR		
A- TİCARİ ALACAKLAR		0,00
VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR	0,00	
B- DİĞER ALACAKLAR		0,00
C- MALİ DURAN VARLIKLAR		0,00
İŞTİRAKLER	0,00	
BAĞLI ORTAKLIKLAR	0,00	
D- MADDİ DURAN VARLIKLAR		19.846.234,04
ARAZİ VE ARSALAR	4.517.986,25	
BİNALAR	3.587.999,53	
TESİS MAKİNE VE CİHAZLAR	18.420.951,21	
TAŞITLAR	1.410.600,15	
DEMİRBAŞLAR	336.406,66	
DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR	0,00	
BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)	8.580.254,41	
YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR	152.544,65	
VERİLEN AVANSLAR	0,00	
E- MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIK.		5.130.151,35
HAKLAR	300.000,00	
ŞEREFİYE	9.841.940,00	
KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİD.	0,00	
ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİD.	0,00	
ÖZEL MALİYETLER	0,00	
DİĞER MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIK.	69.100,98	
BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)	5.080.889,63	
VERİLEN AVANSLAR	0,00	
F- ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR		0,00
G- GELECEK YIL.AİT GİD.VE GEL. TAH.		11.063,54
GELECEK YILLARA AİT GİDERLER	11.063,54	
H- DİĞER DURAN VARLIKLAR		0,00

DURAN VARLIKLAR TOPLAMI	24.987.448,93
--------------------------------	----------------------

AKTİFLER TOPLAMI	70.482.236,34
-------------------------	----------------------

PASİFLER (KAYNAKLAR)	TARİH
	31.03.2018
I.KISA VADELİ YABANCI KAYN.	
A- MALİ BORÇLAR	21.839.773,62
BANKA KREDİLERİ	21.839.773,62
FİNANSAL KİR. İŞL. BORÇLAR	0,00
ERTELENMİŞ FİN. KİR. BORÇLARI	0,00
B- TİCARİ BORÇLAR	10.726.588,79
SATICILAR	10.726.588,79
BORÇ SENETLERİ	0,00
C- DİĞER BORÇLAR	9.068.054,53
ORTAKLARA BORÇLAR	8.005.368,72
PERSONELE BORÇLAR	428.729,63
DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR	0,00
D- ALINAN AVANSLAR	
ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI	633.956,18
E- YILLARA YAYGIN İNŞ. VE ONA. HAK.	0,00
F- ÖDENECEK VER.VE DİĞ. YÜK.	415.507,02
ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR	60.156,80
ÖDENECEK SOSYAL GÜV. KESİN.	346.250,96
ÖDENECEK DİĞER YÜKÜM.	9.099,26
G- BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	0,00
DÖNEM KÂRI VER. VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI	0,00
DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ (-)	0,00
H- GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GİDER TAHAK.	0,00
GİDER TAHAKKUKLARI	0,00
KISA VADELİ YABANCI KAYNAK TOPLAMI	42.049.923,96
II. UZUN VADELİ YABANCI KAYNAK TOPLAMI	-
YABANCI KAYNAK TOPLAMI	42.049.923,96

III. ÖZKAYNAKLAR	
A- ÖDENMİŞ SERMAYE	45.000.000,00
SERMAYE	45.000.000,00
ÖDENMİŞ SERMAYE (-)	0,00
B- SERMAYE YEDEKLERİ	8.699.080,00
KAYDA ALINAN EMTİA ÖZEL	8.699.080,00
KARŞ.HES.	
C- KÂR YEDEKLERİ	0,00
D- GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI (-)	24.938.488,46
GEÇMİŞ YIL ZARARI (-)	24.938.488,46
F- DÖNEM NET KÂRI/ZARARI	328.279,16
DÖNEM NET ZARARI (-)	328.279,16

ÖZKAYNAKLAR TOPLAMI	28.432.312,38
----------------------------	----------------------

PASİF (KAYNAKLAR) TOPLAMI	70.482.236,34
----------------------------------	----------------------

Yapılması Gereken Muhasebe Kayıtları

Y A.Ş.'nin birleşme işlemi neticesinde varlığı sona ermektedir. Bu sebepten dolayı birleşme tarihi itibarıyla tüm hesapları tıpkı hesap dönemi sonlarında olduğu gibi kapatması gerekmektedir. Devir yoluyla birleşmede külli halefiyet ilkesi geçerli olduğundan Y A.Ş.'ye ait tüm hak, alacak ve borçlar devralan şirket olan X A.Ş.' ye geçecektir. Bundan dolayı Y A.Ş.'de kapatılan hesaplar, devralan şirket olan X A.Ş.'de açılacaktır. Bu durum dikkate alınarak birleşme tarihi itibarıyla (29.06.2018) X A.Ş. ve Y A.Ş. tarafından gerçekleştirilecek olan kayıtlar aşağıdaki şekilde olacaktır.

Y A.Ş 'nin 29.06.2018 Tarihli Devir Kayıtları

29.06.2018	BORÇ	ALACAK
103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİR. HS.	1.132.371,98	
257 BİRİKMİŞ AMOR. HS.	8.580.254,41	
268 BİRİKMİŞ AMOR. HS.	5.080.889,63	
300 BANKA KREDİLERİ HS.	21.839.773,62	
320 SATICILAR HS.	10.726.589	
331 ORTAKLARA BORÇ. HS.	8.005.368,72	
335 PERSONELE BORÇ. HS.	428.729,63	
340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HS.	633.956,18	
360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR HS.	60.156,80	
361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KES. HS.	346.250,96	
369 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER HS.	9.099,26	
500 SERMAYE HS.	45.000.000,00	
525 KAYDA ALINAN EMTİA ÖZEL KARŞ. HS.	8.699.080,00	
100 KASA HS.		92.373,90
101 ALINAN ÇEKLER HS.		5.563.456,05
102 BANKALAR HS.		4.282.194,68
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HS.		614.350,44
120 ALICILAR HS.		13.147.990,75
121 ALACAK SENET. HS.		507.741,30
126 VERİLEN DEP. VE TEMİNAT. HS.		43.500,51
128 ŞÜPHELİ TİCARİ AL.HS.		5.430.893,84
135 PERSONELDEN ALACAKLAR HS.		43.367,69
136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR HS.		870.907,55
150 İLK MADDE VE MALZEME HS.		3.290.250,71
151 YARI MAMULLER-ÜRT. HS.		528.696,46
152 MAMULLER HS.		4.768.344,95
153 TİCARİ MALLAR HS.		654.334,75
159 VERİLEN SİPARİŞ AVANS. HS.		686.389,40
180 GELECEK AY. AİT GİDER. HS.		1.569.437,43
190 DEVREDEN KDV HS.		4.513.352,54
195 İŞ AVANSLARI HS.		19.576,44
250 ARAZİ VE ARSALAR HS.		4.517.986,25
252 BİNALAR HS.		3.587.999,53
253 TESİS, MAKİNE VE CİH. HS.		18.420.951,21
254 TAŞITLAR HS.		1.410.600,15
255 DEMİRBAŞLAR HS.		336.406,66
258 YAP.OLAN YATR. HS.		152.544,65
260 HAKLAR HS.		300.000,00
261 ŞEREFİYE HS.		9.841.940,00
267 DİĞER MAD.OLM.VUR. VAR.HS.		69.100,98
280 GELECEK YIL. AİT GİDER.HS.		11.063,54
580 GEÇMİŞ YI ZARARLARI HS.		24.938.488,46
591 DÖNEM NET ZARARI HS.		328.279,16
Y A.Ş'nin Varlık ve Kaynaklarının Devir Kaydı		

X A.Ş 'nin 29.06.2018 Tarihli Kayıtları

29.06.2018	BORÇ	ALACAK
100 KASA HS.	92.373,90	
101 ALINAN ÇEKLER HS.	5.563.456,05	
102 BANKALAR HS.	4.282.194,68	
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER HS.	614.350,44	
120 ALICILAR HS.	13.147.991	
121 ALACAK SENET. HS.	507.741,30	
126 VERİLEN DEP. VE TEMİNAT. HS.	43.500,51	
128 ŞÜPHELİ TİCARİ AL.HS.	5.430.893,84	
135 PERSONELDEN ALACAKLAR HS.	43.367,69	
136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR HS.	870.907,55	
150 İLK MADDE VE MALZEME HS.	3.290.250,71	
151 YARI MAMULLER-ÜRT. HS.	528.696,46	
152 MAMULLER HS.	4.768.344,95	
153 TİCARİ MALLAR HS.	654.334,75	
159 VERİLEN SİPARİŞ AVANS. HS.	686.389,40	
180 GELECEK AY.AİT GİDER. HS.	1.569.437,43	
190 DEVREDEN KDV HS.	4.513.352,54	
195 İŞ AVANSLARI HS.	19.576,44	
250 ARAZİ VE ARSALAR HS.	4.517.986,25	
252 BİNALAR HS.	3.587.999,53	
253 TESİS, MAKİNE VE CİH. HS.	18.420.951,21	
254 TAŞITLAR HS.	1.410.600,15	
255 DEMİRBAŞLAR HS.	336.406,66	
258 YAP.OLAN YATR. HS.	152.544,65	
260 HAKLAR HS.	300.000,00	
261 ŞEREFİYE HS.	9.841.940,00	
267 DİĞER MAD.OLM.VUR.VAR.HS.	69.100,98	
280 GELECEK YIL.AİT GİDER.HS.	11.063,54	
580 GEÇMİŞ YI ZARARLARI HS.	24.938.488,46	
591 DÖNEM NET ZARARI HS.	328.279,16	
103 VERİLEN ÇEK. VE ÖD.EMİR. HS.		1.132.371,98
257 BİRİKMİŞ AMOR. HS.		8.580.254,41
268 BİRİKMİŞ AMOR. HS.		5.080.889,63
300 BANKA KREDİLERİ HS.		21.839.773,62
320 SATICILAR HS.		10.726.589,00
331 ORTAKLARA BORÇ. HS.		8.005.368,72
335 PERSONELE BORÇ. HS.		428.729,63
340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HS.		633.956,18
360 ÖDENECEK VERGİ VE FON. HS.		60.156,80
361 ÖDEN. SOSYAL GÜV.KES. HS.		346.250,96
369 ÖDEN. DİĞ. YÜKÜM. HS.		9.099,26
500 SERMAYE HS.		45.000.000,00
525 KAYDA AL. EMTİA ÖZ. KARŞ. HS.		8.699.080,00
Y A.Ş.'nin Varlık ve Kaynaklarını Devralma Kaydı		

X A.Ş.'NİN BİRLEŞME SONRASI BİLANÇOSU
29.06.2018

AKTİFLER (VARLIKLAR)	TARİH
	29.06.2018
I.DÖNEN VARLIKLAR	
A- HAZIR DEĞERLER	61.063.511,27
KASA	837.056,75
ALINAN ÇEKLER	26.903.462,12
BANKA	39.969.727,04
VERİLEN ÇEK. VE ÖD. EMİRLERİ (-)	7.585.877,57
DİĞER HAZIR DEĞERLER	939.142,93
B- MENKUL KIYMETLER	0,00
C- TİCARİ ALACAKLAR	82.429.053,46
ALICILAR	75.261.787,07
ALACAK SENETLERİ	1.287.426,17
VERİLEN DEP. VE TEMİNATLAR	165.090,38
DİĞER TİCARİ ALACAKLAR	283.856,00
ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR	5.878.195,03
ŞÜPHELİ TİCARİ AL.KARŞILIĞI (-)	447.301,19
D- DİĞER ALACAKLAR	8.671.663,18
ORTAKLARDAN ALACAKLAR	0,00
PERSONELDEN ALACAKLAR	476.521,82
DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR	8.195.141,36
E- STOKLAR	57.953.642,74
İLK MADDE VE MALZEME	6.117.055,78
YARI MAMULLER- ÜRETİM	8.323.675,46
MAMULLER	4.837.459,33
TİCARİ MALLAR	665.713,85
DİĞER STOKLAR	0,00
VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI	38.009.738,32
F- YIL. YAY. İNŞT VE ON. MAL.	0,00
G- GEL. AYL. AİT GİD. VE G. TAH.	2.944.226,34
GELECEK AYLARA AİT GİDERLER	2.944.226,34
GELİR TAHAKKUKLARI	0,00
H- DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	37.184.988,48
DEVREDEN KDV	4.594.062,68
İNDİRİLECEK KDV	0,00
DİĞER KDV	1.692.005,13
PEŞİN ÖDENEN VER.VE FONLAR	1.218,42
İŞ AVANSLARI	847.513,24
PERSONEL AVANSLARI	0,00
DİĞER ÇEŞİTLİ DÖNEN VAR.	30.050.189,01
DÖNEN VARLIKLAR TOPLAMI	250.247.085,47

II. DURAN VARLIKLAR	
A- TİCARİ ALACAKLAR	1.092.658,83
VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR	1.092.658,83
B- DİĞER ALACAKLAR	0,00
C- MALİ DURAN VARLIKLAR	386.023,40
İŞTİRAKLER	386.023,40
BAĞLI ORTAKLIKLAR	0,00
D- MADDİ DURAN VARLIKLAR	182.592.005,27
ARAZİ VE ARSALAR	75.545.000,86
BİNALAR	33.312.505,13
TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR	103.703.847,17
TAŞITLAR	19.720.520,97
DEMİRBAŞLAR	4.695.786,20
DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR	44.040,72
DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR M.A	49.650,00
DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR C.V	6.608.615,15
DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR Y.O.C.V.Y	2.093,05
BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)	-84.241.546,19
YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR	23.151.492,21
VERİLEN AVANSLAR	0,00
E- MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	16.507.276,29
HAKLAR	14.077.828,42
ŞEREFİYE	9.841.940,00
KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİDERLERİ	0,00
ARAŞTIRMA GELİŞTİRME GİDERLERİ	0,00
ÖZEL MALİYETLER	279.521,32
DİĞER MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIK.	87.150,98
BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)	7.782.603,19
VERİLEN AVANSLAR	0,00
FİNANSAL KİRALAMAYA KONU KIYMETL.	3.438,76
F- ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR	0,00
G- GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAH.	11.063,54
GELECEK YILLARA AİT GİDERLER	11.063,54
H- DİĞER DURAN VARLIKLAR	0,00

DURAN VARLIKLAR TOPLAMI

200.589.027,33

AKTİF TOPLAMI

450.836.112,80

PASİFLER (KAYNAKLAR)	TARİH 29.06.2018
I.KISA VADELİ YABANCI KAYNAK.	
A- MALİ BORÇLAR	52.276.329,63
BANKA KREDİLERİ	50.028.463,00
FİNANSAL KİRALAMA İŞL. BORÇLAR	2.318.479,87
ERTELENMİŞ FİNAN. KİR. BORÇ. MLYT. (-)	70.613,24
B- TİCARİ BORÇLAR	42.305.991,17
SATICILAR	40.263.896,31
BORÇ SENETLERİ	2.042.094,86
C- DİĞER BORÇLAR	14.960.808,80
ORTAKLARA BORÇLAR	12.182.654,59
PERSONELE BORÇLAR	2.778.154,21
DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR	0,00
D- ALINAN AVANSLAR	34.999.546,19
ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI	34.999.546,19
E- YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞLERİ	0,00
F- ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	3.059.075,69
ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR	885.299,58
ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNT.	2.076.377,69
ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	97.398,42
G- BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	151.343,00
DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜM. KARŞ.	151.343,00
DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ	0,00
H- GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAH.	672.034,54
GİDER TAHAKKUKLARI	672.034,54

II. UZUN VADELİ YABANCI KAYN.		
A- MALİ BORÇLAR		1.350.000,00
BANKA KREDİLERİ	1.350.000,00	
FİNANSAL KİR. İŞL. BORÇLAR	0,00	
ERTELENMİŞ FİN. KİR. BORÇLARI	0,00	
B- TİCARİ BORÇLAR		0,00
BORÇ SENETLERİ	0,00	
C- DİĞER BORÇLAR		0,00
D- ALINAN AVANSLAR		0,00
E- BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI		4.358.220,03
KIDEM TAZ. KARŞILIĞI	4.358.220,03	
F- GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI		0,00
G- DİĞER UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR		0,00

UZUN VAD. YAB. KAY. TOPLAMI	5.708.220,03
------------------------------------	---------------------

YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI	154.133.349,05
----------------------------------	-----------------------

III. ÖZKAYNAKLAR		
A- ÖDENMİŞ SERMAYE		165.963.392,90
SERMAYE	165.000.000,00	
ÖDENMEMİŞ SERMAYE (-)	0,00	
SERMAYE DÜZ. OLUMLU FARKLARI	963.392,90	
B- SERMAYE YEDEKLERİ		21.821.157,96
KAYDA ALINAN EMTİA ÖZEL KARŞILIK HESABI	21.821.157,96	
C- KÂR YEDEKLERİ		15.544.093,36
YASAL YEDEKLER	15.544.093,36	
ÖZEL FONLAR		
D- GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI		115.486.427,80
GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI	115.486.427,80	
E- GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI (-)		24.938.488,46
GEÇMİŞ YILLAR ZARARI (-)	24.938.488,46	
F- DÖNEM NET KÂRI /ZARARI		2.826.180,19
DÖNEM NET KÂRI	3.154.459,35	
DÖNEM NET ZARARI (-)	328.279,16	

ÖZKAYNAKLAR TOPLAMI	296.702.763,75
----------------------------	-----------------------

PASİF TOPLAMI	450.836.112,80
----------------------	-----------------------

X A.Ş. ile Y A.Ş.'nin birleşme işlemleri 6102 Sayılı TTK'nın 155/ 1- a maddesine göre gerçekleştirilen kolaylaştırılmış birleşmedir. Eğer kolaylaştırılmış birleşme adı geçen maddeye göre yapılıyorsa; devralan şirket, devrolan şirketin tek tüzel kişi ortağıdır. Bu durumda birleşme işleminde sermaye artırımı yapılmaz. Sermaye artışı yapılamayacağı için de devrolan şirketin sermayesi birleşme sonucunda, devralan şirketin bilançosunda 549 ÖZEL FONLAR hesabında gösterilecektir. Ayrıca devrolan şirketin sermaye yedekleri de yine devralan şirketin bilançosunda 549 ÖZEL FONLAR hesabında gösterilecektir (Yıldırım, 2018: 160-162). Bu husus dikkate alınarak X A.Ş.'nin aşağıdaki kaydı yapması gerekir.

	BORÇ	ALACAK
500 SERMAYE	45.000.000,00	
500.01 Devrolunan Sermaye		
525 KAYDA AL. EMTİA ÖZEL KARŞ. HS.	8.699.080,00	
		53.699.080,00
549 ÖZEL FONLAR HS.		
549.01 Birleşme Fonu		

Bu kayıt X A.Ş.'nin birleşme sonrası bilançosunun ÖZKAYNAKLAR hesap sınıfının da değişiklik meydana getirecektir. Meydana gelen değişiklik dikkate alınarak aşağıda X A.Ş.'nin birleşme sonu bilançosu tekrar hazırlanmıştır.

AKTİFLER (VARLIKLAR)**TARİH**
29.06.2018

I.DÖNEN VARLIKLAR	
A- HAZIR DEĞERLER	61.063.511,27
KASA	837.056,75
ALINAN ÇEKLER	26.903.462,12
BANKA	39.969.727,04
VERİLEN ÇEK. VE ÖD. EMİRLERİ (-)	7.585.877,57
DİĞER HAZIR DEĞERLER	939.142,93
B- MENKUL KIYMETLER	0,00
C- TİCARİ ALACAKLAR	82.429.053,46
ALICILAR	75.261.787,07
ALACAK SENETLERİ	1.287.426,17
VERİLEN DEP. VE TEMİNATLAR	165.090,38
DİĞER TİCARİ ALACAKLAR	283.856,00
ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR	5.878.195,03
ŞÜPHELİ TİCARİ AL.KARŞILIĞI (-)	447.301,19
D- DİĞER ALACAKLAR	8.671.663,18
ORTAKLARDAN ALACAKLAR	0,00
PERSONELDEN ALACAKLAR	476.521,82
DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR	8.195.141,36
E- STOKLAR	57.953.642,74
İLK MADDE VE MALZEME	6.117.055,78
YARI MAMULLER- ÜRETİM	8.323.675,46
MAMULLER	4.837.459,33
TİCARİ MALLAR	665.713,85
DİĞER STOKLAR	0,00
VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI	38.009.738,32
F- YIL. YAY. İNŞT VE ON. MAL.	0,00
G- GEL. AYL. AİT GİD. VE G. TAH.	2.944.226,34
GELECEK AYLARA AİT GİDERLER	2.944.226,34
GELİR TAHAKKUKLARI	0,00
H- DİĞER DÖNEN VARLIKLAR	37.184.988,48
DEVREDEN KDV	4.594.062,68
İNDİRİLECEK KDV	0,00
DİĞER KDV	1.692.005,13
PEŞİN ÖDENEN VER.VE FONLAR	1.218,42
İŞ AVANSLARI	847.513,24
PERSONEL AVANSLARI	0,00
DİĞER ÇEŞİTLİ DÖNEN VAR.	30.050.189,01

DÖNEN VARLIKLAR TOPLAMI**250.247.085,47**

II. DURAN VARLIKLAR		
A- TİCARİ ALACAKLAR		1.092.658,83
VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR	1.092.658,83	
B- DİĞER ALACAKLAR		0,00
C- MALİ DURAN VARLIKLAR		386.023,40
İŞTİRAKLER	386.023,40	
BAĞLI ORTAKLIKLAR	0,00	
D- MADDİ DURAN VARLIKLAR		182.592.005,27
ARAZİ VE ARSALAR	75.545.000,86	
BİNALAR	33.312.505,13	
TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR	103.703.847,17	
TAŞITLAR	19.720.520,97	
DEMİRBAŞLAR	4.695.786,20	
DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR	44.040,72	
DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR M.A	49.650,00	
DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR C.V	6.608.615,15	
DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR Y.O.C.V.Y	2.093,05	
BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)	84.241.546,19	
YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR	23.151.492,21	
VERİLEN AVANSLAR	0,00	
E- MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR		16.507.276,29
HAKLAR	14.077.828,42	
ŞEREFİYE	9.841.940,00	
KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİDERLERİ	0,00	
ARAŞTIRMA GELİŞTİRME GİDERLERİ	0,00	
ÖZEL MALİYETLER	279.521,32	
DİĞER MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIK.	87.150,98	
BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)	7.782.603,19	
VERİLEN AVANSLAR	0,00	
FİNANSAL KİRALAMAYA KONU KIYMETLER	3.438,76	
F- ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR		0,00
G- GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAH.		11.063,54
GELECEK YILLARA AİT GİDERLER	11.063,54	
H- DİĞER DURAN VARLIKLAR		0,00

DURAN VARLIKLAR TOPLAMI

200.589.027,33

AKTİF TOPLAMI

450.836.112,80

PASİFLER (KAYNAKLAR)**TARİH**
29.06.2018

I.KISA VADELİ YABANCI KAYNAK.	
A- MALİ BORÇLAR	52.276.329,63
BANKA KREDİLERİ	50.028.463,00
FINANSAL KİRALAMA İŞL. BORÇLAR	2.318.479,87
ERTELENMİŞ FINANSAL KİR. BORÇ.	
MLYT. (-)	70.613,24
B- TİCARİ BORÇLAR	42.305.991,17
SATICILAR	40.263.896,31
BORÇ SENETLERİ	2.042.094,86
C- DİĞER BORÇLAR	14.960.808,80
ORTAKLARA BORÇLAR	12.182.654,59
PERSONELE BORÇLAR	2.778.154,21
DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR	0,00
D- ALINAN AVANSLAR	34.999.546,19
ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI	34.999.546,19
E- YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞLERİ	0,00
F- ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	3.059.075,69
ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR	885.299,58
ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ	2.076.377,69
ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER	97.398,42
G- BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI	151.343,00
DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜM. KARŞ.	151.343,00
DÖNEM KÂRININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ	0,00
H- GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAH.	672.034,54
GİDER TAHAKKUKLARI	672.034,54

KISA VADELİ YABANCI KAYNAK TOP.**148.425.129,02**

II. UZUN VADELİ YABANCI KAYNAK.		
A- MALİ BORÇLAR		1.350.000,00
BANKA KREDİLERİ	1.350.000,00	
FİNANSAL KİR. İŞL. BORÇLAR	0,00	
ERTELENMİŞ FİN. KİR. BORÇLARI	0,00	
B- TİCARİ BORÇLAR		0,00
BORÇ SENETLERİ	0,00	
C- DİĞER BORÇLAR		0,00
D- ALINAN AVANSLAR		0,00
E- BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI		4.358.220,03
KIDEM TAZ. KARŞILIĞI	4.358.220,03	
F- GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI		0,00
G- DİĞER UZUN VADELİ YABANCI KAYNAK.		0,00

UZUN VAD. YAB. KAY. TOPLAMI	5.708.220,03
------------------------------------	---------------------

YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI	154.133.349,05
----------------------------------	-----------------------

ÖZKAYNAKLAR		
A- ÖDENMİŞ SERMAYE		120.963.392,90
SERMAYE	120.000.000,00	
ÖDENMEMİŞ SERMAYE (-)	0,00	
SERMAYE DÜZ. OLUMLU FARKLARI	963.392,90	
B- SERMAYE YEDEKLERİ		13.122.077,96
KAYDA ALINAN EMTİA ÖZEL KARŞILIK HESABI	13.122.077,96	
C- KÂR YEDEKLERİ		69.243.173,36
YASAL YEDEKLER	15.544.093,36	
ÖZEL FONLAR	53.699.080,00	
D- GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI		115.486.427,80
GEÇMİŞ YILLAR KÂRLARI	115.486.427,80	
E- GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI (-)		24.938.488,46
GEÇMİŞ YILLAR ZARARI (-)	24.938.488,46	
F- DÖNEM NET KÂRI /ZARARI		2.826.180,19
DÖNEM NET KÂRI	3.154.459,35	
DÖNEM NET ZARARI (-)	328.279,16	

ÖZKAYNAKLAR TOPLAMI	296.702.763,75
----------------------------	-----------------------

PASİF TOPLAMI	450.836.112,80
----------------------	-----------------------

SONUÇ VE ÖNERİLER

Dünyada ekonomilerin küreselleşmesiyle birlikte işletmelerin yer aldıkları ulusal pazarlardan ayrılarak uluslararası pazarlara girmesi rekabet artışını beraberinde getirmiştir. Artan rekabet şartlarında varlıklarını devam ettirme ve büyüme arzusunda olan işletmeler için öne çıkan alternatiflerin başında yeniden yapılanma modelleri gelmektedir. Dünya üzerinde ilk kez 19. yy.da ABD’de karşımıza çıkan yeniden yapılanma modelleri daha sonra Avrupa’da ve sonrasında da Türkiye’de görülmeye başlamıştır. Bu yeniden yapılanma modelleri, şirketlerin mali sistemlerinin güçlendirilmesi, finansal pozisyonlarının iyileştirilmesi, kurumsal risklerinin azaltılması, varlık ve kaynak kullanımında etkinliğin sağlanabilmesi için önemli birer strateji kaynağı olmuştur.

Yeniden yapılanma modellerinden biri olan birleşme yöntemi şirketlerin hukuki, idari, iktisadi ve sermaye yapılarını yeniden şekillendirmelerine imkân tanımaktadır. Bu yöntem şirketlere; ekonomik, teknik, finansman kolaylığı, rekabetin azaltılması, vergisel avantajlardan faydalanma gibi çeşitli sebeplerden dolayı cazip gelmektedir. Hukuki ve fiziki anlamda birleşen şirketler birleşme neticesinde ortaya çıkan sinerji ile pazar payını artırarak piyasa fiyatının belirlenmesinde oldukça etkili olmaktadır. Eğer birleşen şirketlerde farklı ürün gruplarının üretimi söz konusu ise şirketler birleşme ile daha önce üretimini yapmadığı ürünü sıfırdan geliştirme maliyetine katlanmadan satış yapma imkânına kavuşmaktadır. Yine birleşme modeli ekonomik gidişatın kötüleştiği durumlarda şirketlerin ayakta kalabilmeleri için gerekli olan güçlü yapının sağlanmasında da oldukça etkilidir. Tüm bu durumlar dikkate alındığında şirket birleşmelerinin, şirketlerin büyüme amaçlarını gerçekleştirmede önemli hususlardan biri olduğu tespiti yapılabilir.

Birleşme modelinden elde edilen sonuç her zaman istenilen düzeyde olamamaktadır. Birleşme beraberinde tekelleşmeyi getirebilmektedir. Bu durumun bir sonucu olarak kalite düşüşü de yaşanabilmektedir. Birleşme sonucu yaşanan büyüme maliyet artışına sebebiyet vermektedir. Birleşen firmaların farklı büyüklükte olması sebebiyle büyük firma yöneticileri ile küçük firma yöneticileri arasında iletişim eksikliği, devralan işletme ile devralınan işletme/ler arasında bilgi transferinde problemler olabilmektedir. Bazı durumlarda birleşme işlemini tercih

eden işletmeler bilinçli bir birleşme stratejisi oluşturmadan sadece cazip gelen olanaklardan faydalanmak amacıyla bu yöntemi tercih etmektedirler. Ayrıca birleşme kararının duyulmasının piyasada itibar kaybına da sebep olması muhtemeldir. Tüm bu olumsuz durumlar dikkate alındığında işletmeler birleşme yönteminden beledikleri faydayı her zaman sağlayamayabilirler. Bu sebepten dolayı işletmeler bölünme modelini de tercih edebilmektedirler. Bölünme işlemi ile şirketler daralarak veya küçülerek daha kârlı ve daha verimli bir şekilde yeniden ekonomiye kazandırılırlar. Özellikle son dönelerde ABD başta olmak üzere birçok gelişmiş ekonomide bölünme modeli tercih edilmektedir. Şirketler varlık ve kaynak dağılımını optimum düzeye getirmek, ana şirketin değerini artırmak, genel riski azaltmak ve özellikle birbirinden farklı alanlarda faaliyet gösteren şirketlerde şirket sinerjisini bozan iş kolunun ana şirketten ayrılması sağlamak bölünme modeline yönelirler. Yine şirketler için bölünme modelinin tercih etmesinin bir başka sebebi ise bölünen şirketin bağımsızlaşmasından dolayı karar mekanizmasının hızlı işlemesidir.

Yeniden yapılanma modellerinin giderek önem kazandığı günümüz ekonomilerinde bahsi geçen modellerle ilgili teşvik edici hukuki düzenlemelerin yapılması kaçınılmaz bir durum haline gelmiştir. Bu yöntemleri tercih eden işletmeler başta ticaret hukuku, vergi hukuku olmak üzere birçok hukuk dalını kapsayan düzenlemelerle karşı karşıya kalmaktadırlar. Çalışma ile şirketlerin TTK açısından son mevzuat değişikliklerini kapsayan birleşme ve bölünme işlemlerinin örnekler yardımıyla açıklanması ve böylece teorik bilgilerin ve sürecin daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunma amacı gerçekleştirilmiştir.

Sermaye yapılanma modellerinden olan birleşme ve bölünme işlemlerinin nasıl gerçekleştirileceğine dair genel hükümler TTK'nın 136 – 178'inci maddelerinde düzenlemeye alınmıştır. 6102 Sayılı TTK birleşecek olan şirketlerin aynı türden olma şartını kaldırmıştır. Bu düzenleme birleşme işlemini gerçekleştirecek olan şirketlerin tür değiştirmek için zaman kaybetmelerinin önüne geçerek birleşme işlemlerinin hızlı bir şekilde gerçekleştirmelerine imkân sağlamıştır. Bu durum sermaye şirketlerinin, şahıs şirketlerinin ve kooperatiflerin birbirleriyle birleşmelerinin önündeki engellerin kaldırılması konusunda olumlu bir gelişmedir.

Ayrıca yeni Türk Ticaret Kanunu'nda yer alan borca batık durumdaki ve tasfiye halindeki şirketlerin birleşmeye katılması, denkleştirme ödemesi, ayrılma akçesi gibi düzenlemeler birleşme işlemini kolaylaştıran düzenlemelerdir. Son yıllarda birleşme sayısında yaşanan artışlar da bu düzenlemelerin etkili olduğunu tespitini yapmak doğru olacaktır.

Bölünme müessesesi Türkiye'de maddi hukuk bakımından ilk kez 6102 Sayılı TTK ile düzenlenmiştir. Yeni TTK firmaların bölünme ile ilgili beklentilerini karşılayacak düzenlemeler içermektedir. Kanunda bölünme işlemine ilişkin ayrıntılı hükümlerin yer alması şirketlerde bölünme işleminin yeniden yapılanma modeli olarak tercih edilmesi açısından önem arz etmektedir.

TTK hükümleri çerçevesinde şirketlerin birleşme ve bölünme işlemleri mevzuat olarak incelenmiş ve muhasebeleştirme yöntemi ile kayıtların yapılışına örnekler verilerek benzer çalışma yapacak hem araştırmacılara hem de muhasebe meslek mensuplarına yardımcı olunması amacına ulaşılmıştır.

Uygulamada yer alan şirket isimleri şirketlerin özlük haklarının korunması amacıyla gizli tutulmuştur. Kullanılan verilerin tamamı şirketlere ait olup gerçek verilerdir.

Uygulamada yer alan şirketlerin birleşme öncesi ve sonrası bilançoları gerçek verilerden oluşmaktadır. Devrolunan şirketin birleşme öncesi bilançosuna bu şirketin yevmiye kayıtlarıyla ulaşılmıştır. Devralan şirketin bilançosu mali müşavir tarafından hazır olarak verilmiştir. Birleşme sonrası bilançolar kayıtlardan faydalanılarak oluşturulmuştur. Ayrıca İkinci bölümde vergili birleşmeye ve bölünmeye ilişkin örneklere ait bilanço ve muhasebe kayıtlarına yer verilerek bu durumlar örneklendirilmiştir. Bölünme ve vergili birleşmeye ilişkin veriler gerçek veriler değildir. Böylece şirketlerin birleşme ve bölünme durumları ayrı ayrı incelenmiştir.

Bu çalışma sonucunda konu ile ilgili kişi ve kuruluşlara yönelik olarak aşağıdaki önerilerde bulunabiliriz:

- Şahıs şirketlerinin; devralan şirket sıfatıyla işlem görmesini sağlayan

bir düzenleme yapılması faydalı olacaktır.

- Şahıs şirketlerinin de tür değiştirmeden bölünmesini sağlayan yeni düzenlemelerin yapılmasının faydalı olacağı kanaatindeyim.
- Şirket birleşmesinde olan ayrılma akçesine benzeyen bir uygulamanın şirket bölünmesinde de olması sağlanabilir.
- Kooperatiflerin birleşme ve bölünmesi konusunda literatürde yeterli çalışma olmadığı kanaatindeyim. Bu açığın giderilmesi için araştırmacıların daha fazla çalışma yapması faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akkaşoğlu, Şeyma (2017, Ağustos). *Şirketlerde Birleşme, Bölünme veya Tür Değiştirmenin İş Sözleşmelerine Etkisi*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık
- Altaş, Soner (2018). "İzin Verilen ve Yasaklanan Şirket Birleşmeleri ile Birleşme Yöntemi". *Mali Çözüm Dergisi*. 145: 187-196.
- Bakla, Ömer Faruk (2013). Yeni Türk Ticaret Kanununa Göre Birleşme. İstanbul Aydın Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / İşletme Anabilim Dalı / Muhasebe ve Denetimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Bayram, Salih (2017). *Uygulama Örnekleriyle Bölünme, Birleşme ve Tasfiye İşlemleri*. İstanbul: Maliye Hesap Uzmanları Derneği
- Bilgili Fatih ve Demirkapı Ertan (2013). *Ticaret Hukuku Bilgisi*. Dora Yayınları.
- Ceylan, Melike (2016). Sermaye Şirketlerinde Birleşme ve bölünme İşlemlerinin Türk Ticaret Kanunu ve Vergi Mevzuatı Açısından İncelenmesi ve Muhasebesi. Okan Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / İşletme Anabilim Dalı / Muhasebe ve Denetim Programı Yüksek Lisans Tezi.
- Ceylan Ali ve Korkmaz Turhan (2010). *İşletmelerde Finansal Yönetim*. Ekin Yayınları.
- Çaldağ, Yurdakul (2009, Eylül). *Şirketler Muhasebesi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Çoştan, Hülya (2013, Şubat). *Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Birleşme, Bölünme ve Tür Değiştirme Kararları*. Seçkin Kitabevi.
- Demir, Koray (2017, İstanbul). *Türk Ticaret Kanunu Hükümlerine Göre Şirketlerin Bölünmesi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Develi, Bilge (2013). "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Çerçevesinde Ayrılma Akçesi". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 17(1-2): 443–489.
- Durgut, Ramazan (2012, Ağustos). "6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Şirketlerin Bölünmesi ve Bölünmeye Hâkim İlkeler" . www.e-akademi.org, (*Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi*). 126: 1-18.

Erdem, Tahir (2013). "Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun Şirket Bölünmelerine İlişkin Hükümleri ". *Vergi Sorunları Dergisi*. 286: 62-66.

Erol, Gözde Deniz (2014). Şirketlerin Birleşme ve Bölünme İşlemlerinin Türk Ticaret Kanunu ve Vergi Kanunları Açısından Değerlendirilmesi. Yıldız Teknik Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / İşletme Anabilim Dalı / İşletme Yönetimi Yüksek Lisans Programı Yüksek Lisans Tezi.

Ertem, Vefa (2013). 6102 Sayılı (Yeni) Türk Ticaret Kanunu ve Kurumlar Vergisi Kanununa Göre Şirketlerin Bölünme İşlemleri ve Muhasebeleştirilmesi. İnönü Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / İşletme Anabilim Dalı / Muhasebe - Finansman Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

EY. Birleşme ve Satın Alma İşlemleri 2018 Raporu. Ocak 2019

Güneş İsmail Hakkı ve Akbıyık Ali Arslan (2002). *İşletmelerde Birleşme ve Tasfiye Uygulamaları*. İstanbul: İSMMMO Yayınları Yayın No: 35.

Göktürk, Kürşat (2013). "Türk Ticaret Kanunu'na Göre Ticaret Şirketlerinin Birleşme Süreci ve Bazı Sorunlar ". *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. XVII: 631-662.

Güçlü, Faruk (Ed.) (2008, Eylül). *"Şirketler Muhasebesi"*. Ankara: Detay Yayıncılık

Haftacı, Vasfi (2010, Ağustos). *Şirketler Muhasebesi*. Kocaeli: Umuttepe Yayınları.

[https:// archive.ismmmo.org.tr](https://archive.ismmmo.org.tr). (2018, 10 25).

[https://archive.ismmmo.org.tr/docs/16042013/bolunme/bölünme ile dikkat edilecekhususlar.pdf](https://archive.ismmmo.org.tr/docs/16042013/bolunme/bolunme_ile_dikkat_edilecekhususlar.pdf) adresinden alındı.

[https:// ekonomihukuk.com](https://ekonomihukuk.com) (2018, 11 15).

<https://ekonomihukuk.com/makro-iktisat/konsorsiyum-nedir/> adresinden alındı.

Kishalı, Yunus (2012, Ekim). *"Tekdüzen Hesap Planına Göre Hazırlanmış ve Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Gözden Geçirilmiş Şirketler Muhasebesi"*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

- Koçak, Fatih (2013). "6012 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Şirketlerde Bölünme ". *Mali Çözüm Dergisi*. 117: 109-116.
- "Kooperatifler Kanunu (1163 S.K.)". Resmi Gazete, 13195, 24 Nisan 1969.
- "Kurumlar Vergisi Kanunu (5520 S.K.)". Resmi Gazete, 26205, 13 Haziran 2006.
- Nazalı, Ersin (2008). Anonim Şirketlerde Tasfiye, Birleşme, Devir, Nev'i Değişirme, Bölünme ve Hisse Değişimi: Kurumlar Vergisi Açısından Bir Yaklaşım. İstanbul Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Maliye Ana Bilim Dalı / Mali Hukuk Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Nazalı, Ersin (2015). *Vergisel ve Yeni TTK Yönüyle Anonim ve Limited Şirketlerde Tasfiye, Devir, Birleşme, Bölünme ve Tür Değişim İşlemleri*. İstanbul: Maliye Hesap Uzmanları Derneği.
- Özsungur, Fahri (2017). "Adi Ortaklık Kavramı ve Ticaret Şirketlerinin Tüzel Kişiliği Bulunmayan Bir Ortaklık Yapısı İle İşlettikleri Ticari İşletmelerin Ticaret Siciline Tescili". *Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. 5: 41-56. (2019, 01 10). <https://www.academia.edu/35615688/> adresinden alındı.
- Sağlam Necdet ve Şengel Salim (2011). Şirketler Muhasebesi. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Sarıca, Sevilay (2012). "Birleşmelerin Rekabet Üzerindeki Etkisi: Bir Literatür Çalışması". *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 2: 103-119.
- Savcı, Mustafa (2013). *Şirketler Muhasebesi (Yeni TTK' ya Göre Gözden Geçirilmiş 6. Baskı)*. Ekin Yayınları.
- Sezer, Nuray (2012). Şirket Birleşmeleri ve Performans Ölçümü: Türkiye' de Halka Açık Şirket Birleşmelerinin Faaliyet Performansı Ölçümü Üzerine Bir Uygulama. Başkent Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / İşletme Ana Bilim Dalı / Muhasebe Finansman Doktora Programı Doktora Tezi.
- Soydan Hakkı ve Ildır Ali (2000). *Şirketler Muhasebesi*. Alfa Yayınları.

- Sumer Haluk ve Pernsteiner Helmut (2004). *Şirket Birleşmeleri*. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Şahin, Osman Nuri (2011). Uluslararası Muhasebe Standartları Kapsamında Şirket Birleşmeleri ve Bir Uygulama. Erciyes Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / İşletme Ana Bilim Dalı / Muhasebe Finansman Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
- Şahin, Osman Nuri (2016). "Türkiye'deki Şirket Birleşme Verilerinin Yıllar İtibariyle Analizi ve Dünya Geneli, ABD, AB, Asya- Pasifik Verileri ile Karşılaştırılması ". *Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*. 8(15): 229-255.
- Turan, Kağan (2016). " Sermaye Şirketlerinde Kolaylaştırılmış Birleşme Usulü ". *Mali Çözüm Dergisi*. 135: 279-287.
- Turan İçke, Başak (2007). Şirket Birleşmeleri Hisse Senedi Değeri ve Finans Sektörü. İstanbul: Derin Yayınları: 105
- " Türk Borçlar Kanunu (6098 S.K.) ". Resmi Gazete, 27836, 11 Ocak 2011.
- " Ticaret Sicil Yönetmeliği ". (Dayandığı Kanun 6102 S.K). Resmi Gazete, 28541, 27 Ocak 2013.
- " Türk Ticaret Kanunu (6102 S.K.) ". Resmi Gazete, 27846, 14 Şubat 2011.
- " Türk Ticaret Kanunu (6762 S.K.) ". Resmi Gazete, 9353, 29 Haziran 1956.
- Ulusan Hikmet ve Koçsoy Murat (2013). "6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Kısmi Bölünme İşlemi: Kurumlar Vergisi Kanunu ile Karşılaştırılması ve Muhasebeleştirilmesi." *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*. 9(18): 255-282.
- www.tdk.gov.tr (2018, 09 15)
- www. dünya.com (2019, 09 29).
- Yegin, Fatih (2018, Ağustos). *TTK ve Vergi Kanunları Açısından Sermaye Şirketlerinde Birleşme, Bölünme İşlemleri ve Uygulamalı Örnekler*. İstanbul: Onikilevha Yayıncılık.

Yıldırım, Haşmet (2018, Mayıs). "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Sermaye Şirketlerinde Kolaylaştırılmış Şekilde Birleşmesi." *Vergi Dünyası Dergisi*. 37(441): 156- 172.

Yıldıztekin İhsan ve Demirkan Şefika (Ed.) (2015). *Şirketler Muhasebesi*. Lisans Yayıncılık.

Yücebaş, Önder (2005). *Şirket Birleşmeleri ve Türkiye Uygulaması*. Ankara Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / İşletme Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

EKLER

Ek 1. Birleşmeye İlişkin Yönetim Kurulu Kararları

X A.Ş. YÖNETİM KURULU KARARI

Toplantı No :

Toplantı Tarihi :

Şirketimiz Yönetim Kurulu toplanarak gündemde yer alan konuları görüşmüş ve neticede;

1. Şirketimizin; tüm paylarına Şirketimiz tarafından sahip olunan Amasya Ticaret Sicil Müdürlüğü'nün sicil no.lu üyesi Y A.Ş. ile Türk Ticaret Kanunu'nun 155/1-a,156 ve ilgili diğer maddeleri, Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 19 ve 20. Hükümleri ve ilgili diğer mevzuat hükümlerine göre, kolaylaştırılmış birleşme yöntemiyle birleşme işlemlerine başlanmasına,
2. Birleşme sözleşmesi hazırlanmasına,

oy birliğiyle karar verilmiştir.

Yön.Kur.Başk.

Yön. Kur. Üyesi

Yön. Kur. Üyesi

Yön. Kur. Üyesi

Yön. Kur.Üyesi

Y ANONİM ŞİRKETİ
YÖNETİM KURULU KARARI

Toplantı No :
Toplantı Tarihi :
Toplantı Yeri : Şirket Yönetim Merkezi

Gündem : Birleşme İşlemlerine Başlanması Hakkında

Şirketimiz Yönetim Kurulu toplanarak gündemde yer alan konuları görüşmüş ve neticede;

1. Şirketimizin, Sivas Ticaret Sicili Müdürlüğü'nün sicil numarasında kayıtlı X A.Ő. bünyesinde , Türk Ticaret Kanunu'nun 155/1-a,156 ve ilgili diğer maddeleri, Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 19 ve 20. Hükümleri ve ilgili diğer mevzuat hükümlerine göre, kolaylaştırılmış birleşme yöntemiyle 31.03.2018 tarihli bilançolarının esas alınması suretiyle birleşmesine ilişkin işlemlerin başlatılmasına,
2. Birleşme sözleşmesinin hazırlanmasına,

oy birliğiyle karar verilmiştir.

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

YÖNETİM KURULU BAŞKAN VEKİLİ

Ek 2. Birleşme Sözleşmesinin Hazırlanması

Y ANONİM ŞİRKETİ YÖNETİM KURULU KARARI

Toplantı No	:
Toplantı Tarihi	:
Toplantı Yeri	: Şirket Yönetim Merkezi
Gündem	: Birleşme İşlemlerine Başlanması Hakkında

Şirketimiz Yönetim Kurulu toplanarak gündemde yer alan konuları görüşmüş ve neticede;

1. Şirketimizin, Sivas Ticaret Sicili Müdürlüğü'nün sicil numarasında kayıtlı X A.Ş. bünyesinde , Türk Ticaret Kanunu'nun 155/1-a,156 ve ilgili diğer maddeleri, Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 19 ve 20. Hükümleri ve ilgili diğer mevzuat hükümlerine göre, kolaylaştırılmış birleşme yöntemiyle 31.03.2018 tarihli bilançolarının esas alınması suretiyle birleşmesine ilişkin işlemlerin başlatılmasına,
2. Birleşme sözleşmesinin hazırlanmasına,

oy birliğiyle karar verilmiştir.

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

YÖNETİM KURULU BAŞKAN VEKİLİ

Madde 2 – Devrolunan Şirketin İşlem Ve Eylemlerinin Devralan Şirketin Hesabına Yapılmış Sayılacağı Tarih

Devrolunan Y A.Ş.'nin işlem ve eylemleri işbu birleşme sözleşmesinin Ticaret Sicilinde tescil edildiği tarihten itibaren devralan X A.Ş. hesabına yapılmış sayılacaktır.

Ek 3. Birleşme Raporunun Hazırlanmayacağına ve İnceleme Hakkının Kullanılmayacağına İlişkin Karar

BEYAN

Sivas Ticaret Sicili Müdürlüğü'nün sicil numarasında kayıtlı bulunan şirketimiz X A.Ş.'nin, Türk Ticaret Kanunu'nun 155/1-a, 156 ve ilgili diğer maddeleri ile Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 19 ve 20. Hükümleri ve ilgili diğer mevzuat hükümlerine göre, kolaylaştırılmış birleşme yöntemiyle Amasya Ticaret Sicili Müdürlüğü'nün sicil numarasında kayıtlı bulunan Y A.Ş.'yi devralma yolu ile birleşmesi dolayısı ile, Türk Ticaret Kanunu'nun 147 nci maddesi gereğince birleşme raporu düzenlenmemiş ve Türk Ticaret Kanunu'nun 149 uncu maddesi gereğince inceleme hakkı kullanılmamıştır.

BEYAN

Amasya Ticaret Sicil Müdürlüğü ' ne,
Müdürlüğünüzün sicil numarasında Y A.Ş. unvanla kayıtlıyız.
Türk Ticaret Kanunu'nun 155/1-a,156 ve ilgili diğer maddeleri uyarınca kolaylaştırılmış birleşme yöntemi uygulandığından inceleme hakkı kullandırılmamış, birleşme raporu düzenlenmemiş, birleşme sözleşmesi genel kurulun onayına sunulmamıştır.

**ŞİRKET KAŞESİ
İMZA**

Ek 4. Birleşme Kararının Onaya Sunulması

X A.Ş. YÖNETİM KURULU KARARI

Toplantı No :

Toplantı Tarihi :

Şirketimiz Yönetim Kurulu toplanarak gündemde yer alan konuları görüşmüş ve neticede;

3. Şirketimizin; tüm paylarına Şirketimiz tarafından sahip olunan Amasya Ticaret Sicil Müdürlüğü'nün... .. sicil no.lu üyesi Y A.Ş. ile Türk Ticaret Kanunu'nun 155/1-a,156 ve ilgili diğer maddeleri, Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 19 ve 20. Hükümleri ve ilgili diğer mevzuat hükümlerine göre, kolaylaştırılmış birleşme yöntemiyle birleşmesine, bu amaçla hazırlanmış bulunan birleşme sözleşmesinin onaylanmasına,
4. Devrolunan Y A.Ş.'nin oy hakkı veren bütün paylarına Şirketimiz tarafından sahip olunmasından dolayı, birleşme dolayısı ile sermaye artırımını yapılmamasına,
5. Birleşmenin ticaret sicilde tescili için başvuruda bulunulmasına, oy birliğiyle karar verilmiştir.

Yön.Kur.Başk.

Yön. Kur. Üyesi

Yön. Kur. Üyesi

Yön. Kur. Üyesi

Yön. Kur.Üyesi

Y ANONİM ŞİRKETİ
YÖNETİM KURULU KARARI

Toplantı No :
Toplantı Tarihi :
Toplantı Yeri : Şirket Yönetim Merkezi

Gündem : Birleşme İşleminin Onaylanması

Şirketimiz Yönetim Kurulu toplanarak gündemde yer alan konuları görüşmüş ve neticede;

1. Şirketimizin, Sivas Ticaret Sicili Müdürlüğü'nün sicil numarasında kayıtlı X A.Ő. bünyesinde , Türk Ticaret Kanunu'nun 155/1-a,156 ve ilgili diğer maddeleri, Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 19 ve 20. Hükümleri ve ilgili diğer mevzuat hükümlerine göre, kolaylaştırılmış birleşme yöntemiyle 31.03.2018 tarihli bilançolarının esas alınması suretiyle birleşmesine, bu amaçla hazırlanmış bulunan birleşme sözleşmesinin onaylanmasına,
2. Birleşmenin ticaret sicilde tescili için başvuruda bulunulmasına,

oy birliğıyle karar verilmiştir.

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

YÖNETİM KURULU BAŞKAN VEKİLİ

Ek 5. Şirket Alacaklılarına Çağrı İlanında Bulunulması

BEYAN

Sivas Ticaret Sicil Müdürlüğü'ne,

Sivas Ticaret Sicili Müdürlüğü'nün sicil numarasında kayıtlı bulunan şirketimiz X A.Ş.'nin, Türk Ticaret Kanunu'nun 155/1-a, 156 ve ilgili diğer maddeleri ile Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 19 ve 20. Hükümleri ve ilgili diğer mevzuat hükümlerine göre, kolaylaştırılmış birleşme yöntemiyle Amasya Ticaret Sicili Müdürlüğü'nün sicil numarasında kayıtlı bulunan Y A.Ş.'yi devralma yolu birleşmesi gerçekleştirilmektedir.

Alacaklıların alacaklarının teminat altına alındığını beyan ederiz.

SİCİL

DEVROLAN ŞİRKET	NO	ADRES
Y A.Ş	Merkez/AMASYA

X A.Ş.

ŞİRKET KAŞESİ

İMZA

BEYAN

Amasya Ticaret Sicil Müdürlüğü'ne,

Müdürlüğünüzün sicil numarasında Y A.Ş. unvanla kayıtlıyız. Alacaklıların alacaklarının teminat altına alındığını beyan ederiz.

ŞİRKET KAŞESİ
İMZA

Ek 6. Alacakların Teminat Altına Alınması

Sivas Ticaret Sicili Müdürlüğü

Ticaret Sicil No :

Ticaret Unvanı : X A.Ş.

Ticari Adresi : Merkez/SİVAS

Birleşmeden Dolayı Alacaklılara Çağrı,

Yukarıda bilgileri yazılı şirketimizin, devralan olarak bilgileri aşağıya çıkarılan şirketler ile Türk Ticaret Kanunu'nun ilgili maddelerine istinaden birleşmesine karar verilmiş olup, bu husus Ticaret Sicili Müdürlüğüne tescil edilmiştir.

Şirketimiz alacaklılarının ellerindeki belgelerle birlikte; birleşmenin geçerlilik kazandığı tescil tarihinden itibaren en geç üç ay içerisinde Merkez/SİVAS adresine müracaatla alacaklarının teminata bağlanmasını isteyebilecekleri 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 157 nci maddesi gereğince ilan olunur.

Devrolan Şirket Bilgileri

Ticaret Sicili Müdürlüğü : AMASYA

Ticaret Sicili Numarası :

Ticaret Unvanı : Y A.Ş.

X A.Ş.

Kaşe – İmza

Amasya Ticaret Sicili Müdürlüğü

Ticaret Sicil No:

Ticaret Unvanı: Y A.Ş.

Ticari Adresi: Merkez/AMASYA

Birleşmeden Dolayı Alacaklılara Çağrı,

Yukarıda bilgileri yazılı şirketimizin, devrolan olarak bilgileri aşağıya çıkarılan şirket ile Türk Ticaret Kanunu'nun ilgili maddelerine istinaden birleşmesine karar verilmiş olup, bu husus Ticaret Sicili Müdürlüğünce tescil edilmiştir.

Şirketimiz alacaklılarının ellerindeki belgelerle birlikte; birleşmenin geçerlilik kazandığı tescil tarihinden itibaren en geç üç ay içerisinde Merkez/AMASYA adresine müracaatla alacaklarının teminata bağlanmasını isteyebilecekleri 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 157 nci maddesi gereğince ilan olunur.

Devralan Şirket Bilgileri

Ticaret Sicili Müdürlüğü : SİVAS

Ticaret Sicili Numarası :

Ticaret Unvanı : X A.Ş.

Y A.Ş.

Kaşe – İmza

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Nazife Topal
Doğum Tarihi ve Yeri : 25.06.1990 - Sivas
e-posta : nzf_tpl_58@hotmail.com

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Yılı
Lisans	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	2013
Yüksek Lisans	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	Devam Ediyor

İŞ TECRÜBESİ

Tarih	Kurum	Görev
-------	-------	-------

YABANCI DİL BİLGİSİ

Yabancı Dilin Adı	KPDS ()	ÜDS ()	TOEFL ()	EILTS ()
-------------------	----------	---------	-----------	-----------